Bealtaine 2024

Tuarascáil

Dréacht-Phlean Straitéiseach um Sheirbhísí Uisce 2050

Ráiteas Tionchair Natura

Ár n-uisce a chosaint dár dtodhchaí

Má tá ceist ar bith agat nó má theastaíonn tuilleadh eolais uait, téigh i dteagmháil linn:

Teagmháil sonraí

Gréasán:

www.water.ie

Twitter:

@IWCare

Uisce Éireann

Bosca Oifige Poist 860

Oifig Seachadta na Cathrach Theas

Cathair Chorcaí

Fiosruithe agus aiseolas ón gcomhairliúchán

9rn–5.30in, Luan–Aoine

Ríomhphost:

wssp@water.ie

Post:

An Plean Straitéiseach um Sheirbhísí Uisce, Uisce Éireann,

BOSCA Oifig Poist 13216, Gleann na gCaorach, Co. Bhaile Átha Cliath

Saorghlao:

1800 46 36 76

Achoimre Feidhmiúcháin

Is é seo Ráiteas Tionchair Natura (RTN) a thacaíonn leis an Measúnacht Chuí (MC) le haghaidh Dréacht-Phlean Straitéiseach um Sheirbhísí Uisce (PSSU) 2050 de chuid Uisce Éireann. Comhlíonann ullmhúchán an RTN seo le riachtanais Airteagal 6, agus go háirithe, forálacha Airteagal 6(3), den Treoir maidir le Gnáthóga (92/43/CEE) sa mhéid go gcuireann sé eolas agus measúnacht ar fáil maidir le himpleachtaí do láithreáin Eorpacha ón Dréacht-PSSU 2050.

Cuireann an Dréacht-PSSU 2050 cuspóirí Uisce Éireann go dtí 2050 i láthair, atá ailínithe lena bhfís *"Éire inbhuanaithe ina mbeidh meas ar uisce agus ina gcosnófar uisce, don phláinéid agus don saol ar fad a thacaíonn sé.*" Tá réimse aidhmeanna straitéiseacha ag na ceithre Chuspóir Straitéiseach a théann i ngleic le gach cuid de na seirbhísí a chuireann Uisce Éireann ar fáil agus ag baint leo sin, tá 35 gníomh a leagann amach an clár oibre a chaithfear a sholáthar.

Léirigh scagadh i leith MC ar an Dréacht-PSSU 2050 nach féidir leis an bhféidearthacht le haghaidh iarmhairtí suntasacha dóchúla (ISDanna) ar Láithreáin Eorpacha a fhágáil amach agus go dtabharfadh an Dréacht-PSSU 2050 faoi MC. Agus nádúr an phlean á thabhairt san áireamh, thabharfaí na Láithreáin Eorpacha uile laistigh d'oileán na hÉireann ar aghaidh chuig MC agus d'ullmhófaí RTN chun an MC ar an Dréacht-PSSU 2050 a threorú ina hiomláine ag an Údarás Inniúil.

Sonraítear sa RTN seo an fhéidearthacht go rachaidh an Dréacht-PSSU 2050 i bhfeidhm ar shláine Láithreáin Eorpaigh, agus an fhéidearthacht le haghaidh iarmhairtí i gcomhar le pleananna agus cláir eile á gcur san áireamh.

Aithníodh sa RTN go bhféadfadh réimse gníomhaíochtaí ar leith a bheith ag gníomhaíochtaí ginearálta Uisce Éireann – soláthar uisce agus cóireáil fuíolluisce – a d'fhéadfadh iarmhairtí a bheith acu, lena n-áirítear, ach gan a bheith teoranta do bhásmhaireacht speiceas, cailliúint gnáthóige agus/nó ilroinnt, éifeachtaí bacainne, cur isteach, cáilíocht uisce, hidreolaíocht, agus speicis neamhdhúchasacha a aistriú. D'fhéadfadh iarmhairtí díreacha agus/nó indíreacha a bheith mar thoradh orthu seo ar Láithreáin Eorpacha, lena n-áirítear éifeachtaí trasteorann.

Aithníodh bearta maolaithe agus príomhphrionsabail chun Láithreáin Eorpacha a chosaint laistigh den RTN seo agus bheadh aon phlean nó tionscadal ar leibhéal níos ísle a thagann ón Dréacht-PSSU 2050 ag teastáil chun cloí leo sin. Áiríodh leis na bearta seo tionscadail ábhartha ar leibhéal níos ísle agus bheadh pleananna a thagann ó chur chun feidhme an Dréacht-PSSU 2050 faoi réir Scagadh MC/MC, nuair is cuí.

Ba é an chonclúid, leis na bearta maolaithe agus príomh-phrionsabail seo i bhfeidhm, nach mbeadh aon iarmhairt dhiúltach ag an Dréacht-PSSU 2050 ar shláine aon Láithreáin Eorpaigh (Láithreán Eorpach), ina aonar nó i gcomhar le pleananna nó cláir eile.

Clár Ábhar

Achoimre Feidhmiúcháin i

Clár Ábhar iii

1 Réamhrá agus Cúlra 1

1.1 Cúlra ar Uisce Éireann 1

1.2 An Plean Straitéiseach um Sheirbhísí Uisce 2050 2

1.2.1 Cuspóir 2

1.2.2 An Comhthéacs Reachtaíochta PSSU 3

1.3 An Comhthéacs Reachtaíochta 4

1.4 Údaráis Phoiblí agus MC 5

1.5 Réimsí atá comhroinnte leis an Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta (MST) .. 6

1.6 Achoimre ar Scagthástáil MC Chéim 1 6

1.7 Comhairliúchán 6

1.7.1 Próiseas Comhairliúcháin 6

1.7.2 Freagraí ón gCéad Chéim den Chomhairliúchán 7

2 Modheolaíocht maidir le Measúnacht agus Cur Chuige 8

2.1 Céimeanna sa Phróiseas MC 8

2.2 Treoirdhoiciméid agus Foinsí Faisnéise 9

2.3 Céimeanna Oibre agus Measúnacht Chuí 10

3 PSSU 2050 12

3.1 Forléargas 12

3.2 Cuspóirí Straitéiseacha 13

3.2.1 Cuspóir Straitéiseach 1: Uisce óil Sábháilte agus Iontaofa 13

3.2.2 Cuspóir Straitéiseach 2: Tacú lenár gcustaiméirí, leis na pobail agus leis an ngeilleagar 13

3.2.3 Cuspóir Straitéiseach 3: Ár dTimpeallacht a Chosaint agus a Athchóiriú 13

3.2.4 Cuspóir Straitéiseach 4: Seirbhísí Inbhuanaithe a Oireann don Aimsir atá Amach Romhainn 14

3.3 Aidhmeanna agus Gníomhartha Straitéiseacha ... 14
3.4 Cur chun Feidhme ... 17
3.4.1 Monatóireacht agus tuairisciú ... 17
4 Forbhreathnú ar Bhonnlíne/Láithreán Éiceolaíochta ... 19
5 Achoimre ar Scagthástáil MC Chéim 1 ... 42
6 Measúnacht Chuí ... 43
6.1 Réamheolas ... 43
6.2 Cur Chuige don Mheasúnú seo ... 43
6.2.1 Cur Chuige Ginearálta ... 43
6.2.2 Measúnú i gComhcheangal ... 44
6.2.3 Maolú ... 44
6.3 Foinsí Tionchair agus Conairí Tionchair ... 44
6.4 Measúnacht Chuí ... 49
6.4.1 Cuspóirí Straitéiseacha ... 49
6.4.2 Aidhmeanna Straitéiseacha ... 49
6.4.3 Gníomhaíochtaí an PSSU ... 51
7 Measúnú i gComhcheangal ... 63
8 Ráiteas Scoir ... 72
9 Tagairtí ... 73

Aguisíní

Aguisín A: Tuarascáil um Scagadh MC

Aguisín B: Freagraí ón gComhairliúchán

1 Réamhrá agus Cúlra

1.1 Cúlra ar Uisce Éireann

Soláthraíonn Uisce Éireann (UÉ), mar sholáthraí náisiúnta seirbhísí uisce poiblí na hÉireann, 1.7 billiún lítear uisce óil dá gcuid custaiméirí (teaghlaigh agus gnólachtaí) gach lá agus bailíonn agus cóireálann sé níos mó ná 1.2 billiún lítear fuíolluisce sula gcuirtear ar ais go sábháilte sa timpeallacht é. Trí sheirbhísí uisce atá sábháilte, slán agus inbhuanaithe a sholáthar, tá ról lárnach ag UÉ maidir le fás eacnamaíoch a chumasú agus an comhshaol agus sláinte agus sábháilteacht custaiméirí agus pobail ar fud na hÉireann a chosaint.

Is é is cuspóir d'Uisce Éireann:

Táimid ábalta ag an dúshlán a bhaineann le seirbhísí claochlaitheacha uisce a sholáthar a chuidíonn le pobail déanamh go maith.

Is ionann fís Uisce Éireann:

Éire inbhuanaithe ina bhfuil meas ar uisce agus ina gcosnaítear é, don phláinéid seo agus do gach a maireann air.

Tá Uisce Éireann freagrach as na seirbhísí uisce agus fuíolluisce poiblí ar fad a chur ar fáil, lena n-áirítear:

- Bainistíocht ar sócmhainní uisce agus fuíolluisce náisiúnta
- An córas uisce agus fuíolluisce a chothabháil
- Infheistíocht agus pleanáil
- Bainistíocht ar thionscadail chaipitil
- Cúram custaiméirí agus billeáil

I gcomhlíonadh a ról mar fhóntas náisiúnta seirbhísí uisce, freagrach as oibríochtaí agus infheistíocht sheirbhísí uisce, tá UÉ arna rialáil ag:

- An rialtán geilleagrach, an Coimisiún um Rialáil Fóntais(CRF) a bhfuil de chúram orthu leasa an chustaiméara a chosaint, agus ceanglas maoinithe oiriúnach a fhaomhadh leordhóthanach chun an fóntas a chumasú chun na seirbhísí riachtanacha ar caighdeáin shonraithe a sholáthair ar bhealach éifeachtúil; agus
- Socraíonn an rialálaí timpeallachta, an Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil (GCC), caighdeáin agus forfheidhmíonn sí comhlíonadh Rialacháin AE agus Náisiúnta maidir le soláthar uisce óil agus sceitheadh fuíolluisce chuig dobharlaigh. Téann an GCC i gcomhairle le Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte maidir le cúrsaí sláinte poiblí.

1.2 An Plean Straitéiseach um Sheirbhísí Uisce 2050

1.2.1 Cuspóir

Is ionann Plean Straitéiseach um Sheirbhísí Uisce 2050 (PSSU 2050) agus plean straitéiseach fadtéarmach UÉ atá le hullmhú ag UÉ go riachtanach faoin Acht um Sheirbhísí Uisce Uimh. 2, 2013. Leagtar amach ann cuspóirí UÉ agus na bealaí ina bhfuil sé mar aidhm acu iad a bhaint amach i gcomhthéacs na ndúshlán suntasach is dócha a bheidh rompu sna 25 bliana go 2050. Leagtar amach sa phlean treo straitéiseach UÉ agus na gníomhaíochtaí a chuirfidh siad chun feidhme chun seirbhísí uisce inbhuanaithe a chinntiú d'Éirinn.

Is ceann de shraith pleananna agus doiciméad beartais é an PSSU lena ndéantar soláthar seirbhísí uisce agus fuíolluisce a threorú in Éirinn:

- Is í an **Chreat-Treoir Uisce (CTU)** an Treoir uileghabhálach a bhaineann le beartas uisce san Aontas Eorpach (AE). Tá sé mar aidhm aige an timpeallacht uisce a chosaint agus a athchóiriú ionas go mbeidh 'Stádas Dea-Eiceolaíochta' nó níos fearr ag gach dobharlach.
- Is ionann an **Treoir maidir le hUisce Óil (TUÓ)** agus príomh-dhlí an Aontais Eorpaigh maidir le huisce óil. Baineann sé le rochtain ar uisce atá ceaptha lena ól ag daoine, agus cáilíocht an uisce sin, chun sláinte an duine a chosaint.
- Tá sé mar aidhm ag an **Treoir um Chóireáil Fuíolluisce Uirbigh (UWWTD)** sláinte an duine agus an comhshaol a chosaint trí oibleagáidí maidir le bailiú agus cóireáil fuíolluisce uirbigh.
- Leagtar amach sa **Ráiteas Beartais Seirbhísí Uisce (RBSU)** tosaíochtaí an Rialtais maidir le soláthar seirbhísí uisce le linn na tréimhse atá sonraithe sa ráiteas[1].

Leis an PSSU 2050, treorófar forbairt na bpleananna agus na gclár cur chun feidhme. Léirítear i Léaráid 1-1 an bhaint atá ag an PSSU 2050 (Leibhéal 1) leis na pleananna cur chun feidhme (Leibhéal 2) agus leis na pleananna bheidh ann amach anseo (Leibhéal 3).

Déantar comhairliúchán ar an Dréacht-PSSU 2050 sa bhliain 2024 agus foilseofar sa bhliain 2025 é.

[1] Foilsíodh Ráiteas Beartais Seirbhísí Uisce 2024 – 2030 i mí Feabhra 2024.

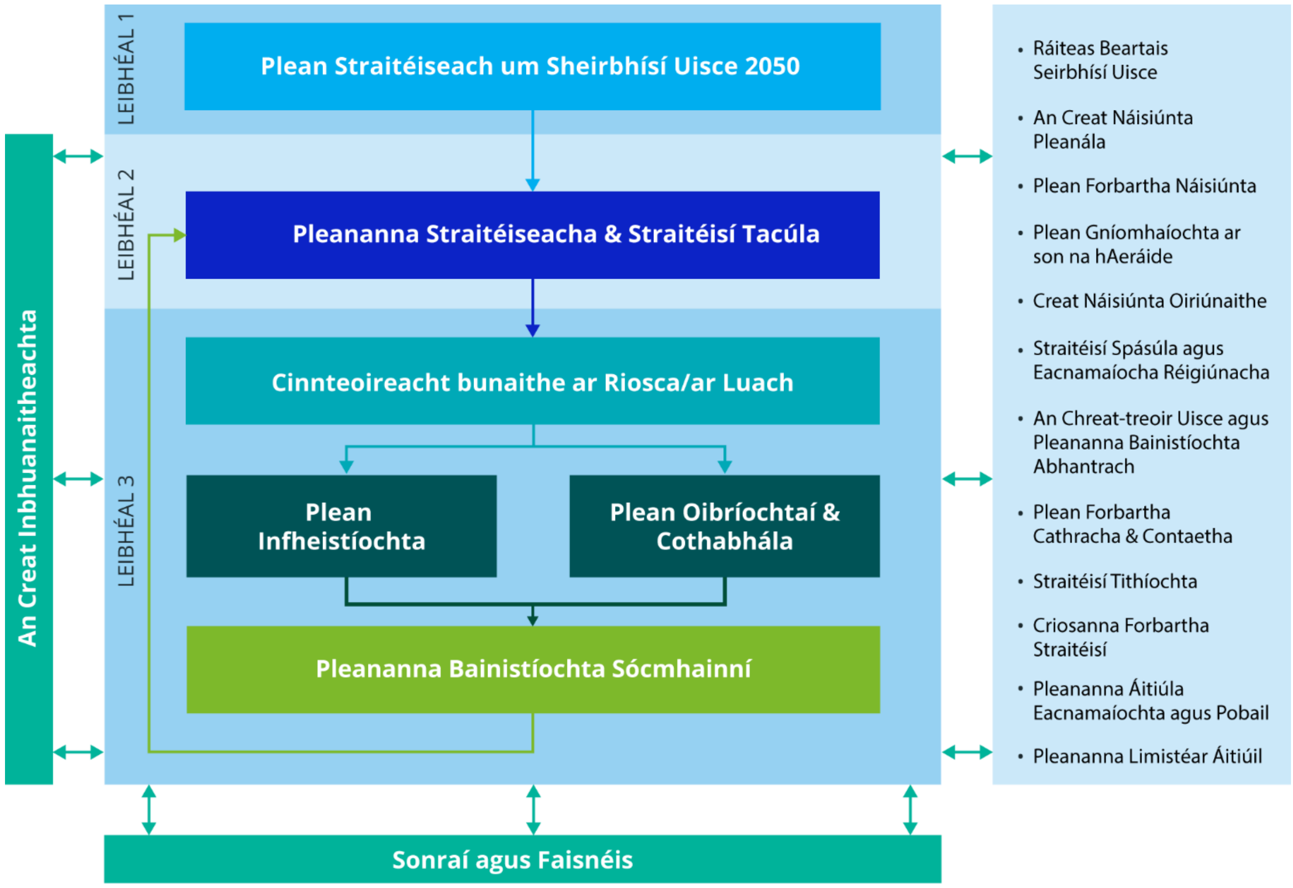

Léaráid1-1: Idirghníomhaíocht na bPleananna agus na dTionscadal

1.2.2 An Comhthéacs Reachtaíochta PSSU

Gníomhaíonn UÉ i gcomhréir leis na hAchtanna um Sheirbhísí Uisce, 2007 go 2022. Baineann tábhacht ar leith leis an méid seo a leanas maidir leis an PSSU a ullmhú.

An tAcht Seirbhísí Uisce 2013

Ní mór PSSU a ullmhú i gcomhréir leis an Acht um Sheirbhísí Uisce (Uimh. 2), 2013 (arna leasú) (An tAcht um Sheirbhísí Uisce). Ní mór cuspóirí UÉ thar thréimhse 25 bliain a lua ann chomh maith leis na modhanna atá beartaithe acu chun na cuspóirí sin a bhaint amach. Baineann na cuspóirí sin leis na nithe seo leanas:

- Caighdeán an uisce óil.
- Rioscaí do shláinte an duine nó don timpeallacht a chosc nó a mhaolú i gcás rioscaí a bhaineann le seirbhísí uisce a sholáthar.
- An t-éileamh reatha agus an t-éileamh réamh-mheasta ar sheirbhísí uisce.
- Socruithe reatha agus socruithe beartaithe i dtaca le soláthar seirbhísí uisce.
- Easnaimh reatha nó easnaimh réasúnta intuartha ar sholáthar seirbhísí uisce.
- Bearta reatha agus bearta beartaithe a bhaineann le caomhnú uisce.
- Bainistíocht ar réadmhaoin UÉ.

Rachaidh UÉ i gcomhairle leis an CRF, leis an GCC, le gach údarás áitiúil agus le gach comhlacht réigiúnach sula ndéantar PSSU nua a ullmhú. Ní mór dúinn é sin a dhéanamh chun ceanglais an Achta um Sheirbhísí Uisce a

chomhlíonadh. Deirtear sa reachtaíocht freisin go mbeidh an PSSU chomhsheasmhach chomh fada agus is praiticiúil maidir le:

- An Creat Náisiúnta Pleanála.
- Treoirlínte Pleanála Réigiúnacha.
- Aon phlean bainistíochta abhantraí a bheidh i bhfeidhm ag an am.

Ní mór aird mar is cuí a thabhairt san PSSU ar phleanáil chuí agus forbairt inbhuanaithe, i measc nithe eile, ar leibhéal an chontae agus leibhéal áitiúil. Tá sé faoi réir na Treorach MST (féach Cuid 1.5), na Treorach maidir le hÉin agus na Treorach maidir le Gnáthóga (féach thíos).

1.3 An Comhthéacs Reachtaíochta

Sa Treoir AE maidir le Gnáthóga, soláthraítear cosaint dhlíthiúil do ghnáthóga agus do speicis de thábhacht Eorpach. Leagtar síos in Airteagail 3 go hAirteagal 9 an modh reachtach chun gnáthóga agus speicis de leas an chomhphobail a chosaint trí líonra de láithreáin ar fud an Aontais Eorpaigh a bhunú agus a chaomhnú agus ar a dtugtar an líonra Natura 2000 (dá ngairtear láithreáin Eorpacha anseo feasta). Tá dhá chineál de Láithreáin Eorpacha ann: Limistéir Chaomhantais Speisialta (LCSanna (Caomhnú)) agus Limistéir faoi Chosaint Speisialta (LCSanna (Cosaint)). Déantar láithreáin a ainmniú mar LCSanna (Cosaint) mar thoradh ar an Treoir maidir le hÉin a chur chun feidhme. Tugtar an chosaint chéanna do Limistéir Caomhantais Speisialta is iarrthóirí agus Limistéir beartaithe faoi Chosaint Speisialta agus a thugtar do LCSanna (Caomhnú) agus LCSanna (Cosaint).

Le hAirteagal 6(3) agus 6(4) den Treoir AE maidir le Gnáthóga, leagtar amach na tástálacha cinnteoireachta maidir le pleananna agus tionscadail ar dócha go rachaidh siad i gcion ar Láithreáin Eorpacha. Is é an chéad chéim den phróiseas MC chun Scagadh a dhéanamh chun a chinneadh an bhfuil MC riachtanach, maidir le plean nó tionscadal áirithe.

Is próiseas í MC le haghaidh measúnacht tionchair dhírithe a dhéanamh ar phlean nó ar thionscadal, agus na himpleachtaí a bhaineann leis a scrúdú, ina aonar nó i gcomhar le chéile le pleananna agus tionscadail eile, maidir le Láithreán Eorpach amháin nó níos mó i bhfianaise chuspóirí caomhnaithe na láithreán, mar a thagraítear dóibh in Airteagal 6(3) den Treoir maidir le Gnáthóga ón AE.

Bunaíodh an riachtanas maidir le MC ag Airteagal 6(3):

"Beidh plean nó tionscadal ar bith nach bhfuil nasctha go díreach le bainistíocht an láithreáin nó nach bhfuil riachtanach ina leith ach ar dócha go rachaidh sé i gcion air ar bhonn suntasach, ina aonar nó i gcomhar le chéile le pleananna nó le tionscadail eile, faoi réir ag Measúnacht Chuí maidir lena impleachtaí don láithreán i bhfianaise chuspóirí caomhnaithe an láithreáin. I bhfianaise chonclúid na measúnachta ar na himpleachtaí don láithreán agus faoi réir ag forálacha mhír 4, ní chomhaontóidh na húdaráis inniúla náisiúnta leis an bplean nó leis an tionscadal ach amháin tar éis dóibh a chinneadh nach mbeidh iarmhairt dhiúltach ag baint leis maidir leis an láithreán atá i gceist agus, más iomchuí, tar éis dóibh tuairim an phobail i gcoitinne a fháil."

Tá sé luaite in Airteagal 6(4):

"Más é an cás, d'ainneoin measúnacht dhiúltach ar na himpleachtaí don láithreán [Natura 2000] agus in éagmais réitigh mhalartacha, nach mór plean nó tionscadal a chur chun feidhme ina dhiaidh sin is uile ar chúiseanna dianriachtanacha leasa phoiblí sháraithigh, lena n-áirítear iad siúd de nádúr sóisialta nó eacnamaíoch, glacfaidh Ballstáit gach beart cúitimh atá riachtanach chun a chinntiú go ndéantar comhleanúnachas foriomlán Natura 2000 a chosaint. Cuirfidh sé na bearta cúitimh arna nglacadh in iúl don Choimisiún."

Rinneadh scagadh le haghaidh MC ar an Dréacht-PSSU 2050 de réir riachtanais Airteagal 6(3) den Treoir AE maidir le Gnáthóga (féach Cuid 1.6) agus ba é an tátal as sin go mbeadh MC ar an Dréacht-PSSU 2050 ag teastáil.

1.4 Údaráis Phoiblí agus MC

Tá dualgais údarás áitiúil maidir leis an dúlra a chaomhnú leagtha amach go príomha in Airteagal 27 de I.R Uimh 477/2011 – Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Éin agus Gnáthóga), 2011 (mar a leasaíodh) (dá ngairtear na Rialacháin maidir le Gnáthóga, 2011 anseo ina dhiaidh seo). Tugtar 'údarás poiblí' ar Uisce Éireann chun críocha Rialacháin 2011.

Is é an chéad chéim den phróiseas MC ná scagadh a dhéanamh chun a fháil amach an bhféadfadh iarmhairtí suntasacha dóchúla (ISDanna) ar aon Láithreán Eorpach/Láithreáin Eorpacha a bheith mar thoradh ar phlean nó tionscadal áirithe. Go sonrach, tá sé luaite i Rialachán 42(1):

"Déanfaidh an t-údarás poiblí scagadh le haghaidh Measúnacht Chuí ar phlean nó tionscadal dá bhfaightear iarratas ar thoiliú, nó ar phlean nó tionscadal nach bhfuil nasctha go díreach le bainistíocht an láithreáin ná riachtanach do bhainistíocht an láithreáin mar Láithreán Eorpach. Déanfar an MC chun a fháil amach, i bhfianaise an eolais eolaíochta is fearr agus i bhfianaise chuspóirí caomhnaithe an láithreáin, an bhféadfadh iarmhairt shuntasach a bheith ag an bplean nó tionscadal sin, ina aonair nó i gcomhar le pleananna nó le tionscadail eile, ar an Láithreán Eorpach."

Tá sé luaite i Rialachán 42(6):

"Cinnfidh an t-údarás poiblí go bhfuil Measúnacht Chuí maidir le plean nó tionscadal riachtanach nuair nach bhfuil an plean nó tionscadal nasctha go díreach le bainistíocht an láithreáin ná riachtanach do bhainistíocht an láithreáin mar Láithreán Eorpach agus mura féidir é a chur as an áireamh, ar bhonn faisnéis eolaíochta oibiachtúil tar éis tástáil a dhéanamh faoin Rialachán seo, go mbeidh iarmhairt shuntasach ag an bplean nó tionscadal sin, as féin nó i gcomhar le pleananna nó le tionscadail eile, ar Láithreán Eorpach."

I gcomhthéacs Airteagal 6(3), ní mór d'Uisce Éireann scagadh le haghaidh MC a dhéanamh maidir le Dréacht-PSSU 2050 chun a mheasúnú, ar bhonn faisnéis eolaíochta oibiachtúil, an bhféadfadh iarmhairt shuntasach a bheith ag an bPlean féin nó ag an bplean i gcomhar le pleananna nó le tionscadail eile, ar Láithreán Eorpach. Má chinntear leis an scagadh seo nach féidir é a eisiamh, ar bhonn faisnéis oibiachtúil eolaíoch, go mbeidh iarmhairt shuntasach ag an bPlean, ina aonar nó i gcomhcheangal le pleananna nó tionscadail eile, ar Láithreán Eorpach, ansin caithfidh Uisce Éireann a chinneadh go bhfuil Measúnacht Chuí ar an bplean ag teastáil.

D'fhonn cabhrú le UÉ aon Mheasúnacht Chuí a dhéanamh a d'fhéadfadh a bheith ag teastáil tar éis scagtha, ní mór do UÉ Ráiteas Tionchair Natura (RTN) a ullmhú, ar tuarascáil é a chuimsíonn scrúdú eolaíoch ar phlean nó ar thionscadal agus ar an Láithreán Eorpach nó ar na Láithreáin Eorpacha ábhartha , aon impleacht a d'fhéadfadh a bheith ag an bplean nó ag an tionscadal a aithint agus a thréithriú ina n-aonair nó i gcomhcheangal le pleananna nó tionscadail eile i bhfianaise chuspóirí caomhnaithe an láithreáin nó na láithreán, agus aon fhaisnéis bhreise lena n-áirítear, ach gan a bheith teoranta do, aon phlean, léarscáil nó líníocht, faisnéis eolaíoch nó sonraí a theastaíonn chun Measúnacht Chuí a dhéanamh.

Agus an MC iomlán á déanamh, ceanglaítear leis na Rialacháin maidir le Gnáthóga 2011 ar UÉ an méid seo a leanas a chur san áireamh:

- Maidir le RTN;
- Aon phleananna nó tionscadail eile a d'fhéadfadh, i dteannta leis an bplean nó an tionscadal atá á mbreithniú, drochthionchar a imirt ar shláine Láithreáin Eorpaigh;
- Aon fhaisnéis fhorlíontach a chuirtear ar fáil i ndáil le haon tuarascáil nó ráiteas den sórt sin;
- Más iomchuí, aon fhaisnéis bhreise a thabharfar i ndáil leis an RTN;
- Maidir le haon fhaisnéis nó comhairle a fhaigheann UÉ;

- Más iomchuí, aon aighneacht nó barúil i scríbhinn a dhéantar chuig UÉ maidir leis an iarratas ar thoiliú don Phlean; agus
- Aon fhaisnéis ábhartha eile.

Tar éis an phróisis Mheasúnachta Chuí, ní mór do UÉ an Plean a ghlacadh ach amháin tar éis a chinneadh nach ndéanfaidh an Plean drochiarmhairt ar shláine aon Láithreán Eorpach.

1.5 Réimsí atá comhroinnte leis an Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta (MST)

Is éard atá i gceist leis an bpróiseas MST ná measúnú a dhéanamh ar na hiarmhairtí suntasacha ar an gcomhshaol mar thoradh ar chur chun feidhme Dréacht-PSSU 2050 agus roghanna réasúnta eile a mheas chun gur féidir na cuspóirí céanna a bhaint amach. Áirítear na hiarmhairtí comhcheangailte agus carnacha a bheadh mar thoradh ar Dhréacht-PSSU 2050 as féin agus in éineacht le pleananna agus cláir eile mar chuid den mheasúnú freisin. Is é an chéad chéim sa phróiseas MST ná céim an scagtha, rud a dhéantar chun a fháil amach an gá MST a dhéanamh. Cinneadh (faoi mar atá leagtha amach sa Tuarascáil Scagthástála[2] maidir le MST) gur cineál plean é Dréacht-PSSU 2050 a mbaineann Treoir MST/Rialacháin MST leis, agus dá bhrí sin, go bhfuil sé éigeantach MST a dhéanamh air. Tugadh Dréacht-PSSU 2050 ar aghaidh, dá bhrí sin, chuig céim Scóipe an MST, lena n-áirítear comhairliúchán reachtúil leis na húdaráis timpeallachta ainmnithe.

Cuirfidh an chéim scóipeála reatha bonn eolais faoin Tuarascáil Timpeallachta MST a fhoilseofar in éineacht leis an Dréacht-PSSU 2050 le haghaidh comhairliúchán poiblí. Ní mór Tuarascáil Timpeallachta MST agus freagraí comhairliúcháin a chur san áireamh freisin agus Dréacht-PSSU 2050 á thabhairt chun críche agus chun monatóireacht a dhéanamh ar a chur i bhfeidhm.

1.6 Achoimre ar Scagthástáil MC Chéim 1

Cinneadh sa tuarascáil Scagthástála MC gur údarás poiblí is ea UÉ a bhfuil ceanglas air faoi na Rialacháin maidir le Gnáthóga, 2011 (arna leasú) gach plean agus tionscadal dá chuid a scagadh. Ciallaíonn sé sin go raibh a Dréacht-PSSU 2050 faoi réir cheanglais na Rialachán maidir le Gnáthóga, agus dá bhrí sin go raibh ar UÉ impleachtaí Dhréacht-PSSU 2050 do Láithreáin Eorpacha ábhartha a mheas i bhfianaise na gcuspóirí caomhnaithe a bhaineann leis na láithreáin sin.

Cinneadh sa tuarascáil nach bhfuil an Dréacht-PSSU 2050 ceangailte go díreach le bainistiú aon Láithreán Eorpach ná níl sé riachtanach don bhainistiú sin. Ba é tátal na tuarascálacha eile, ós rud é gur plean straitéiseach é an Dréacht-PSSU 2050 agus mar gheall ar chéim reatha an ullmhúcháin, meastar go bhfuil an poitéinseal ann le haghaidh iarmhairtí suntasacha dóchúla ar Láithreán Eorpach amháin nó níos mó, i bhfianaise chuspóirí caomhnaithe na láithreán sin. Chomh maith leis sin, ba é an chonclúid gur cheart go ndéantar scagadh ar gach Láithreán Eorpach ar fud na hÉireann agus Thuaisceart Éireann.

Cuireadh prionsabal an réamhchúraim i bhfeidhm in éagmais faisnéis níos mionsonraithe faoin Dréacht-PSSU 2050. Dá bhrí sin, de réir Airteagal 6(3) den Treoir maidir le Gnáthóga, cinneadh go mbeadh Céim 2 den MC ar an Dréacht-PSSU 2050 ag teastáil. Chun tuilleadh sonraí a fháil, féach Cuid 5; is féidir teacht ar an tuarascáil iomlán um scagadh in Aguisín A.

1.7 Comhairliúchán

1.7.1 Próiseas Comhairliúcháin

Forbrófar Dréacht-PSSU 2050 i ndiaidh dhá chéim de chomhairliúchán. Bhí comhairliúchán reachtúil ar siúl ar dtús san Fhómhar 2023 maidir le Páipéar Saincheisteanna an PSSU, maidir leis an Tuarascáil Scóipe MST (mar atá luaite thuas), agus maidir leis an Tuarascáil Scagthástála MC. Le linn na tréimhse comhairliúcháin, chuaigh UÉ i dteagmháil go díreach le príomhpháirtithe leasmhara reachtúla agus rialála. Rinneadh an t-aiseolas a

[2] I gceangal leis an Tuarascáil Scóipeála MST, https://www.water.ie/projects/strategic-plans/water-services-strategic/

fuarthas faoin bPáipéar Saincheisteanna, faoin Tuarascáil Scóipe MST agus faoin Tuarascáil Scagthástála MC a athbhreithniú agus a chur san áireamh agus an Dréacht-PSSU 2050, Tuarascáil Timpeallachta MST agus RTN á n-ullmhú.

Mar chuid den dara chéim de chomhairliúchán, reáchtálfaidh UÉ comhairliúchán poiblí maidir leis an Dréacht-PSSU 2050 in éineacht le Tuarascáil Timpeallachta MST agus RTN (próiseas MC) seo in Earrach na bliana 2024.

1.7.2 Freagraí ón gCéad Chéim den Chomhairliúchán

Cuirtear freagraí ón gcéad chéim den chomhairliúchán atá ábhartha don RTN sin in Aguisín B. Tá achoimre orthu sin le tráchtanna atá ábhartha leis an RTN sin thíos.

Chuir **an Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil** in iúl go mba cheart gach moladh ó na próisis MST agus MC, lena n-áirítear bearta maolaithe agus moltaí monatóireachta, a chur san áireamh sa Phlean.

Chuir **Iascach Intíre Éireann** (IFI) in iúl gur sainaithníodh roinnt saincheisteanna ginearálta agus roinnt éifeachtaí suntasacha féideartha, a thug IFI chun suntais san am a chuaigh thart, i gceart sa tuarascáil scóipe MST agus sa tuarascáil Scagthástála MC.

Rinne **Gníomhaireacht Comhshaoil Thuaisceart Éireann** (NIEA), an Rannóg Comhshaoil Nádúrtha (NED) atá liostaithe trácht ar théarmaíocht maidir leis an ngréasán de láithreáin chosanta Eorpacha i dTuaisceart Éireann mar thoradh ar chinneadh na Ríochta Aontaithe an AE a fhágáil. Chuir an eagraíocht liosta ionstraimí reachtacha agus ráitis/straitéisí beartais ar fáil a d'fhéadfaí a bhreithniú, agus naisc ghréasáin ábhartha. Dar leis an NED, ba cheart do MCanna tagairt a dhéanamh do stádas gnáthóg agus speiceas sna tuarascálacha ábhartha atá ar fáil ar shuíomh gréasáin an Chomhchoiste Caomhantais Dúlra (JNCC).

Mhol brainse Iascaigh Intíre NIEA go mbeadh eolas ag aon MST/MC ar an Eagraíocht um Chaomhnú Bradán san Atlantach Thuaidh (NASCO), ar Phlean Cur Chun Feidhme an Choinbhinsiúin um Chaomhnú Bradán san Aigéan Atlantach Thuaidh 2019 – 2024 a mhéid a bhaineann le héifeachtaí trasteorann.

Mhol an Brainse Caomhnaithe Muirí go bhfuil 18 LCS (Cosaint) i dTuaisceart Éireann anois – ní mór LCS (Cosaint) beartaithe Mhuircheantar an Chósta Thoir agus LCS (Cosaint) beartaithe Mhuircheantar Chairlinn a chur san áireamh freisin. Chuir siad in iúl gur féidir le hathruithe ar an hidreolaíocht a bheith ina gcúis le hathrú ar ghluaiseacht dríodair, agus dá réir sin, go bhféadfadh athruithe teacht ar phróisis chósta agus tá seans ann go gcuirfeadh sé sin isteach ar na gnáthóga agus speicis atá ag brath ar an gcósta. Ina theannta sin, mhol siad freisin go ndéanfaí machnamh ar conas is féidir tabhairt isteach agus leathadh speiceas ionrach neamhdhúchasach a chosc/íoslaghdú, agus gur féidir le suaitheadh mór torainn bás speiceas a chruthú freisin.

2 Modheolaíocht maidir le Measúnacht agus Cur Chuige

2.1 Céimeanna sa Phróiseas MC

I gcomhréir le treoir an Aontais Eorpaigh (AE) seo a leanas 'Measúnú ar Phleananna agus ar Thionscadail i ndáil le Láithreáin Natura 2000 – Treoir mhodheolaíochta ar Airteagal 6(3) agus (4) den Treoir maidir le Gnáthóga 92/43/CEE' (CE, 2021), is féidir an próiseas MC a bhriseadh síos i gceithre chéim:

- Céim 1: Scagthástáil le haghaidh MC/Tástáil le haghaidh Iarmhairtí Suntasacha Dóchúla.
- Céim 2: Measúnacht Chuí.
- Céim 3: Réitigh Mhalartacha.
- Céim 4: Cúiseanna Dianriachtanacha Leasa Phoiblí Sháraithigh

Céim 1: Scagadh le haghaidh MC/Tástáil le haghaidh Iarmhairtí Suntasacha Dóchúla.

Céim 1: Faightear amach an bhféadfadh iarmhairtí suntasacha a bheith ag plean/tionscadal as féin nó i gcomhar le pleananna/tionscadail eile ar Láithreán Eorpach. Má mheastar go bhfuil na hiarmhairtí sin suntasach, go bhféadfaidís a bheith suntasach, go bhfuil siad éiginnte, nó má éiríonn an próiseas scagtha róchasta, caithfear dul ar aghaidh go dtí Céim 2 (MC). Ba cheart tabhairt faoin scagthástáil gan mhaolú san áireamh.

Má mheastar go bhfuil a oiread is an seans is lú ar bith ann go mbeidh iarmhairt shuntasach ar an láithreán, beidh gá le Measúnacht Chuí a dhéanamh. Is féidir an cinneadh seo a dhéanamh tar éis scrúdú críochnúil a dhéanamh ar an bplean nó ar an tionscadal, nó tar éis anailís shimplí a dhéanamh sa chás gur measadh cheana go bhféadfadh iarmhairtí suntasacha a bheith ann (mar gheall ar chineál, méid nó scála an phlean nó an tionscadail, mar gheall ar shaintréithe an Láithreáin Eorpaigh nó mar gheall ar baol ard go mbeidh iarmhairtí ann i gcomhar le pleananna nó tionscadail eile). Fágann sé sin go mbeifear in ann tús a chur leis an Measúnacht Chuí a luaithe agus is féidir (CE, 2021).

Céim 2: MC

Céim 2: Déantar measúnacht chun a fháil amach an mbeidh iarmhairtí diúltacha ag an bplean/tionscadal féin nó ag an bplean/tionscadal i gcomhar le tionscadail/pleananna eile ar shláine Láithreán Eorpach, agus cuirtear aon bhearta maolaithe is gá chun iarmhairtí diúltacha a sheachaint san áireamh.

Céim 3: Réitigh Mhalartacha

Céim 3: Déantar plé ar aon réitigh nó roghanna malartacha chun gur féidir dul ar aghaidh leis an bplean/tionscadal gan aon iarmhairtí diúltacha ar shláine Láithreán Eorpach.

Céim 4: Cúiseanna dianriachtanacha leasa phoiblí sháraithigh

Céim 4: Más rud é gur deimhníodh nach bhfuil aon réiteach malartach ann nach bhfuil chomh díobhálach céanna leis an bplean/tionscadal féin, scrúdaítear an bhfuil cúiseanna dianriachtanacha leasa phoiblí sháraithigh ann chun an plean nó an tionscadal sin a cheadú in ainneoin go mbeidh iarmhairtí diúltacha aige ar shláine Láithreán Eorpach. Ní mór bearta cúitimh a mholadh agus a mheas, agus ní mór na bearta cúitimh sin a chuir in iúl don Choimisiún.

Is gá go mbeadh na bearta cúitimh seo praiticiúil, go mbeadh sé éasca iad a chur i bhfeidhm, go mbeadh seans réasúnta ann go n-éireodh leo, go mbeidís comhréireach, go bhféadfaí iad a chur i bhfeidhm, agus go gceadódh an tAire iad.

Ní bhíonn gach céim den phróiseas ag teastáil i ngach cás.

2.2 Treoirdhoiciméid agus Foinsí Faisnéise

Treoirdhoiciméid

Leis an ullmhúchán le haghaidh an RTN/MC sin, tugadh an treoir sna treoirdhoiciméid a leanas san áireamh:

- Scagadh Measúnachta Cuí le haghaidh Bainistíocht Forbartha. Oifig an Rialálaí Pleanála (ORP) Nóta Cleachtais PN01 (2021).
- MC maidir le Pleananna agus Tionscadail in Éirinn: Treoir d'Údaráis Phleanála. DoEHLG (2010).
- Measúnú ar Phleananna agus ar Thionscadail ag a bhfuil Iarmhairt Shuntasach ar Láithreán Natura 2000 - Treoir Mhodheolaíoch maidir le forálacha Airteagal 6(3) agus (4) den Treoir maidir le Gnáthóga 92/43/CEE. An Coimisiún Eorpach (2021).
- Teachtaireacht ón gCoimisiún maidir leis an bPrionsabal Réamhchúramach. An Coimisiún Eorpach (2000).
- Treoirdhoiciméad maidir le hAirteagal 6(4) den 'Treoir maidir le Gnáthóga' 92/43/CEE. Soiléiriú maidir le coincheapa de: Réitigh Mhalartacha, Cúiseanna Dianriachtanacha Leasa Phoiblí Sháraithigh, Bearta Cúiteacha, Comhleanúnachas Foriomlán, Tuairim an Choimisiúin. An Coimisiún Eorpach (2007).
- Treoirdhoiciméad maidir le Measúnú na bpleananna agus na dtionscadal i ndáil le láithreáin Natura 2000, Achoimre An tAontas Eorpach, 2022.
- Ráitis Thionchair Natura Muirí i Limistéir Chaomhantais Speisialta na hÉireann. Doiciméad oibre. An Roinn Ealaíon, Oidhreachta & Gaeltachta (REOG) (2012).
- Láithreáin Natura 2000 a Bhainistiú: Forálacha Airteagal 6 den Treoir maidir le 'Gnáthóga' 92/43/CEE. An Coimisiún Eorpach (2018).

Imlitreacha Roinne/na Seirbhíse Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra (SPNF)

- MC faoi Airteagal 6 den Treoir maidir le Gnáthóga: Treoir d'Údaráis Phleanála. Ciorclán SPNF 1/10 agus PSSP 2/10.
- MC maidir le Pleananna Talamhúsáide. Ciorclán MST 1/08 & SPNF 1/08.
- Coinníollacha Comhlíontachta maidir le Forbairtí óna dteastaíonn (1) Measúnacht Tionchair Timpeallachta (MTT); nó (2) a bhfuil iarmhairtí ionchasacha i gceist leo maidir le láithreáin Natura 2000. Imlitir PD 2/07 agus SPNF 1/07.
- Treoir maidir le Rialachán 23 den Treoir maidir le Gnáthóga a chomhlíonadh. Ciorclán 2/07 SPNF.
- Infheistíocht i Seirbhísí Uisce agus Cláir Uisce Tuaithe - an Oidhreacht Nádúrtha agus Séadchomharthaí Náisiúnta a Chosaint. Ciorclán L8/08.

Foinsí Sonraí lena ndéantar an Scagadh lena nDéantar Eolas don MC.

Breithníodh na foinsí ginearálta faisnéise a leanas maidir le faisnéis chúlra um an timpeallacht:

- Sonraí ar líne a bhaineann le Láithreáin Eorpacha ar sonraí iad atá i seilbh an SPNF ag www.npws.ie – lena n-áirítear achoimrí ar láithreáin, cuspóirí caomhnaithe agus doiciméid tacaíochta ábhartha eile. Bhí dáta an 17 Deireadh Fómhair 2023 leis na leaganacha bileoga sonraí LCS (Caomhnú) agus LCS (Cosaint) (SPNF, 2023a; 2023b).
- Sonraí CFG maidir le teorainneacha na Láithreán Eorpach a fuarthas i bhformáid dhigiteach ón SPNF (arna n-íoslódáil Iúil, 2023).
- Raonta tagartha fabhracha agus bagairtí agus brúnna táblaithe do speicis/ghnáthóga LC sna measúnuithe is déanaí um stádas caomhantais náisiúnta ón SPNF (SPNF 2019a, 2019b, 2019c).

- Birds of Conservation Concern in Ireland 4: 2020–2026 (Gilbert et al., 2021).
- An Chreat-treoir Uisce, Clár Beart, Láithreáin Ardstádais, Limistéir Chosanta Aguisín IV: Gnáthóga agus Speicis atá ag Brath ar Uisce Nollaig 2008 (Mayes, 2008).
- Sonraí ar líne ar fáil maidir le Láithreáin Eorpacha arna sealbhú ag an Roinn Talmhaíochta, Comhshaoil agus Gnóthaí Tuaithe (RTCGT) ó https://www.daera-ni.gov.uk/services/searching-protected-areas lena n-áirítear amharcóir léarscáile timpeallachta nádúrtha RTCGT https://www.daera-ni.gov.uk/services/natural-environment-map-viewer.
- Airteagal 17 Tuarascáil ar an Treoir maidir le Gnáthóga 2019: Measúnachtaí ar Stádas Caomhantais Gnáthóg 2019 (JNCC, 2024a).
- Airteagal 17 Tuarascáil ar an Treoir maidir le Gnáthóga 2019: Measúnachtaí ar Stádas Caomhantais Speiceas 2019 (JNCC, 2024b).

2.3 Céimeanna Oibre agus Measúnacht Chuí

Ní mór don Dréacht-PSSU 2050 forálacha na Treorach maidir le Gnáthóga agus na Treorach maidir le hÉin, mar a léirítear thuas, chomh maith le comhlíontacht leis an Treoir MST. Rinneadh na treoracha seo a thrasuí i ndlí na hÉireann leis an Acht Pleanála agus Forbartha, 2000 (arna leasú) agus le Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Éin agus Gnáthóga Nádúrtha) 2011 (I.R. Uimh. 477 de 2011) (arna leasú) (na Rialacháin maidir le Gnáthóga).

Mínítear i dTábla 2-1 na céimeanna oibre i ndáil le forbairt an Dréacht-PSSU 2050. An chéad chéim i bpróiseas an MC ná tabhairt faoi scagthástáil MC (féach Alt 1.6 agus Alt 5), a rinneadh i gcéim 1. Críochnaíodh an scagadh le linn na chéad chéime d'fhorbairt PSSU 2050. Déantar an RTN agus críochnaítear é le linn chéim 2 agus 3.Mínítear r an próiseas ar bhealach níos mionsonraithe in Léaráid 2-1, lena n-áirítear na céimeanna comhairliúcháin agus tar éis PSSU 2050 a thabhairt chun críche.

Tábla 2-1: Céimeanna oibre agus comhairliúcháin le linn fhorbairt PSSU 2050

Céim	Pleananna/Tuarascálacha	Comhairliúchán
1	Páipéar Saincheisteanna, Tuarascáil Scóipeála MST, Tuarascáil Scagtha MC	Comhairliúchán le páirtithe leasmhara lena n-áirítear na húdaráis timpeallachta atá sonraithe sna Rialacháin maidir le MST, na páirtithe leasmhara a dtagraítear dóibh in alt 33(2) den Acht um Sheirbhísí Uisce (Uimh. 2), 2013 (arna leasú) agus údaráis timpeallachta Thuaisceart Éireann. **Tá an comhairliúchán seo curtha i gcrích anois.**
2	Dréacht PSSU 2050, Tuarascáil Timpeallachta MST, Ráiteas Tionchair Natura	Comhairliúchán poiblí agus páirtithe leasmhara reachtúla.
3	PSSU Deiridh 2050, Ráiteas MST, Aguisín a ghabhann le Ráiteas Tionchair Natura (más gá) agus Cinneadh MC	Pleananna/Tuarascálacha nuashonraithe chun aghaidh a thabhairt ar aiseolas comhairliúcháin.

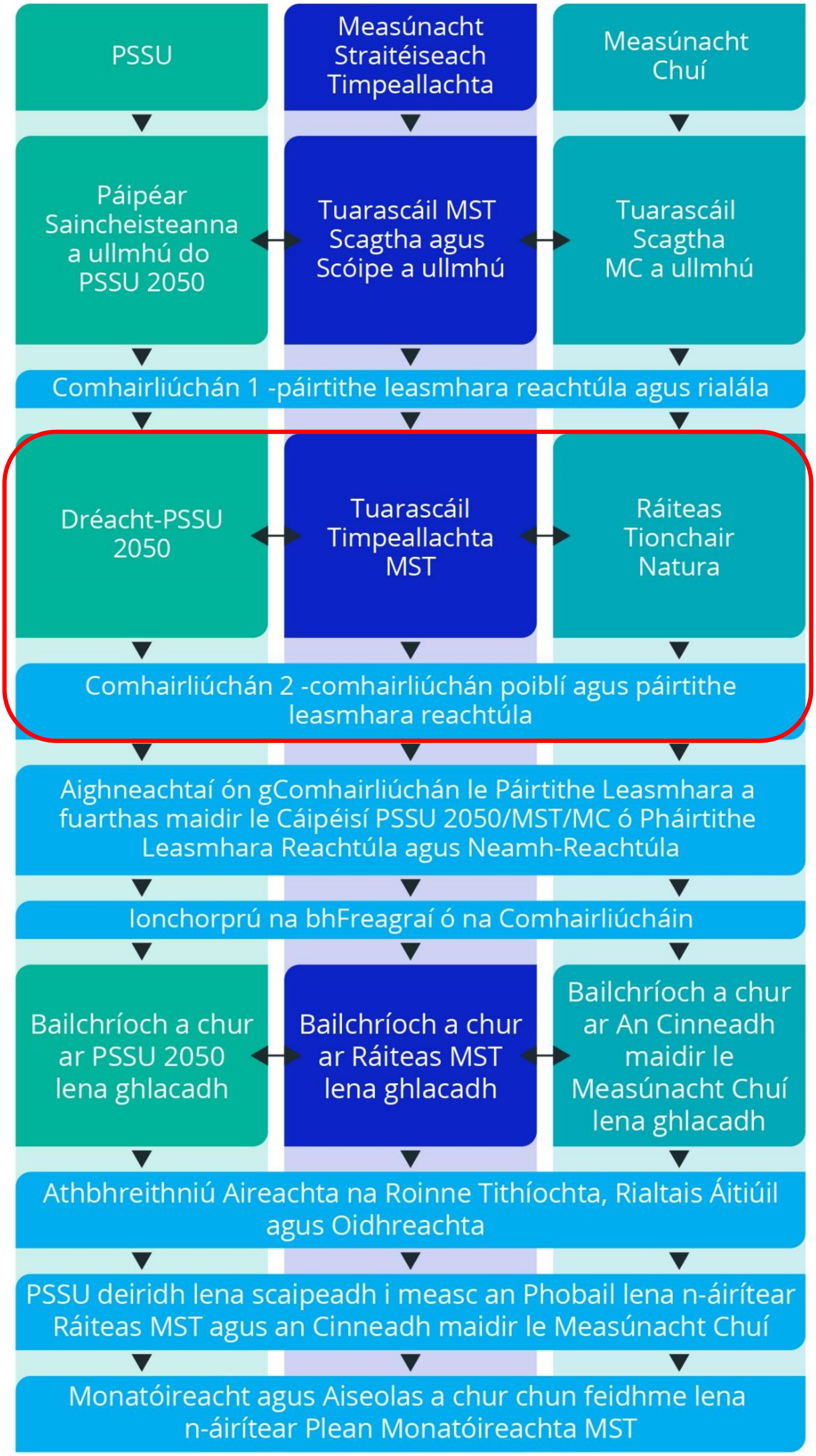

Léaráid2-1: Forbairt PSSU 2050 leis na Measúnachtaí Timpeallachta lena n-áirítear RTN.

3 PSSU 2050

3.1 Forléargas

Tá Uisce Éireann freagrach as na seirbhísí uisce agus fuíolluisce poiblí ar fad in Éirinn a chur ar fáil. Is iad caomhnóir acmhainní luachmhara uisce na hÉireann, don ghlúin reatha agus do na glúnta atá le teacht.

Tá sé de fhreagracht ar UÉ a chinntiú go bhfaigheann ár gcustaiméirí go léir (teaghlaigh agus cuideachtaí) soláthar uisce óil atá sábháilte agus seasmhach agus go ndéantar a gcuid fuíolluisce a bhailiú, a chóireáil i gceart agus a chur ar ais go sábháilte sa timpeallacht.

Is ionann fís Uisce Éireann:

Éire inbhuanaithe ina bhfuil meas ar uisce agus ina gcosnaítear é, don phláinéid seo agus do gach a maireann air.

Tá Uisce Éireann i ndiaidh breithniú ar na ceisteanna agus na dúshláin fhadtéarmacha amach anseo a d'fhéadfadh teacht chun cinn agus na meigithreochtaí domhanda trína staidéar 'Fís 2050' a chur san áireamh. Mar thoradh air sin, tá ceithre cuspóir straitéiseach forbartha acu chun aghaidh a thabhairt ar na príomhdhúshláin.

Uisce óil sábháilte agus iontaofa	Cinntímid go bhfuil cáilíocht ár soláthairtí uisce sábháilte, agus soláthraímid seirbhís uisce ar féidir le custaiméirí, pobail, agus an geilleagar i gcoitinne brath air.
Tacú lenár gcustaiméirí, leis na pobail agus leis an ngeilleagar	Déanfaimid ár ndícheall seirbhís den scoth a chur ar fáil dár gcustaiméirí, agus oibrímid lenár bpáirtithe leasmhara chun tosaíochtaí ailínithe a sheachadadh agus tacú le fás inbhuanaithe.
An comhshaol a chosaint agus a athchóiriú	Cuirimid seirbhís iontaofa uisce agus fuíolluisce ar fáil a chosnaíonn an comhshaol, agus tacaímid le comhshaol sláintiúil trí ghnáthóga agus éiceachórais a fheabhsú.
Seirbhísí inbhuanaithe a oireann don aimsir atá amach romhainn	Déanfaimid cinntí don fhadtéarma le go mbeimid in ann dul in oiriúint agus athléimneacht ár sócmhainní a chinntiú.

I dteannta leis na ceithre **chuspóir straitéiseach** tá ceithre aidhm straitéiseacha **déag** a chabhróidh le UÉ aghaidh a thabhairt ar na dúshláin is tábhachtaí atá acu, agus a chinntiú go leanann siad ar aghaidh ag soláthar seirbhísí uisce go fadtéarmach. Mar bhonn taca ag na cuspóirí agus na haidhmeanna tá 35 gníomh a shainíonn na gníomhaíochtaí a chaithfidh UÉ a chur i bhfeidhm chun na dúshláin atá le sárú ag UÉ sna 25 bliana amach romhainn a bhainistiú le chéile.

Mar a luadh cheana, is é an Dréacht-PSSU 2050 seo plean straitéiseach fadtéarmach de chuid UÉ, ina leagtar amach a gcuspóirí go dtí 2050 agus na gníomhaíochtaí a chuirfidh siad i bhfeidhm a bheidh mar aidhm acu na cuspóirí sin a bhaint amach. Is é Dréacht-PSSU 2050 an dara PSSU a leanann ó PSSU 2015. Tógann sé ar na pleananna agus na cláir a soláthraíodh faoin PSSU 2015, chomh maith le cur síos a dhéanamh ar chur chuige agus ar ghníomhaíochtaí nua chun oibleagáidí faoi reachtaíocht nua a sheachadadh agus chun freagairt d'athruithe beartais agus dúshláin atá ag teacht chun cinn. Déantar comhairliúchán ar an Dréacht-PSSU 2050 sa bhliain 2024 agus foilseofar sa bhliain 2025 é.

3.2 Cuspóirí Straitéiseacha

Tá sonraí breise ar gach ceann de na cuspóirí straitéiseacha agus na 14 aidhmeanna straitéiseacha ar fáil thíos. Liostaítear in dTábla 3-1 na 35 príomhghníomh a léiríonn na bealaí chun na cuspóirí agus na haidhmeanna straitéiseacha a bhaint amach.

3.2.1 Cuspóir Straitéiseach 1: Uisce óil Sábháilte agus Iontaofa

Ó foilsíodh an chéad PSSU in 2015, tá dul chun cinn suntasach déanta ag Uisce Éireann i dtreo a chinntiú go mbíonn fáil ar uisce óil atá sábháilte agus iontaofa in Éirinn. Áirítear leis seo foilsiú an chéad Phlean Náisiúnta Acmhainní Uisce (PNAU), a shainaithníonn conas a sholáthrófar soláthar uisce atá sábháilte, inbhuanaithe, slán agus iontaofa agus ag an am céanna ag cosaint an chomhshaoil anois agus amach anseo. Suíonn an PNAU faoi bhun an PSSU mar phlean Sraith 2 agus míníonn sé conas a bhainfear amach cuspóirí ábhartha sa PSSU. Cuimsítear sa PNAU Creatphlean an PNAU agus ceithre phlean réigiúnacha.

Thar na tréimhse go dtí 2050, sainíodh sraith aidhmeanna agus gníomhaíochtaí straitéiseacha chun leanúint ar aghaidh ag soláthar uisce óil atá sábháilte agus iontaofa. Is iad seo a leanas na haidhmeanna straitéiseacha:

Uisce óil sábháilte agus iontaofa	**Uisce óil sábháilte a chinntiú:** Déanfaimid sábháilteacht agus cáilíocht uisce óil a bhainistiú ón bhfoinse go dtí an sconna d'fhonn sláinte an duine a chosaint.
	Soláthairtí iontaofa uisce a sheachadadh: Cuirfimid feabhas ar ár sócmhainní agus ár bhfoinsí chun a chinntiú go bhfuil ár soláthairtí láidir go leor chun freastal ar riachtanais ár gcustaiméirí ag an spriocleibhéal seirbhíse.
	Ár n-acmhainní luachmhara a chaomhnú: Bainfimid an brú dár n-acmhainní trí sceitheadh a laghdú agus trí chabhrú lenár gcustaiméirí uisce a chaomhnú.

3.2.2 Cuspóir Straitéiseach 2: Tacú lenár gcustaiméirí, leis na pobail agus leis an ngeilleagar

Ó foilsíodh an chéad PSSU in 2015, tá dul chun cinn suntasach déanta ag Uisce Éireann maidir le tacú lena gcuid custaiméirí, lena bpobail agus leis an ngeilleagar. Is é cur chuige Uisce Éireann ná custaiméirí a chur chun tosaigh, chun difríocht a dhéanamh i bpobail ar féidir leo cabhrú le spriocanna fadtéarmacha a bhaint amach trí chur chuige bunaithe ar abhantracha. Ina theannta sin, tá na haidhmeanna straitéiseacha seo deartha ní hamháin chun leas Uisce Éireann ach freisin chun fás eacnamaíoch inbhuanaithe a chur chun cinn, ag imirt tionchar dearfach go háitiúil agus go náisiúnta.

Chun dul i ngleic le roinnt de na ceisteanna a bhaineann le tacaíocht a thabhairt do chustaiméirí, don phobal agus don gheilleagar, tá sraith aidhmeanna agus gníomhartha straitéiseacha sainaitheanta ag Uisce Éireann. Is iad seo a leanas na haidhmeanna straitéiseacha:

Tacú lenár gcustaiméirí, leis na pobail agus leis an ngeilleagar	**Seachadadh do chustaiméirí:** Tabharfaimid tús áite dár gcustaiméirí agus déanfaimid a gcuid riachtanas a chomhlíonadh.
	Teagmháil le pobail: Rachaimid i dteagmháil le pobail ag leibhéal áitiúil chun luach ár n-acmhainní uisce comhroinnte a bhaint amach.
	Fás a sholáthar: Déanfaimid bainistíocht ar infhaighteacht acmhainne chun tacú le tithíocht agus leis an ngeilleagar de réir an bheartais náisiúnta.

3.2.3 Cuspóir Straitéiseach 3: Ár dTimpeallacht a Chosaint agus a Athchóiriú

Ónar foilsíodh an chéad PSSU in 2015, tá dul chun cinn suntasach déanta ag Uisce Éireann maidir leis an gcomhshaol a chosaint agus a athchóiriú trí fheabhas a chur ar an mbonneagar atá ann cheana féin agus trí bhonneagar nua a fhorbairt. Tá soláthar seirbhísí uisce agus fuíolluisce nach ndéanann damáiste don

chomhshaol, ach a fheabhsaíonn é, ríthábhachtach chun folláine na nglúnta reatha agus na nglúnta atá le teacht a chosaint.

Chun dul i ngleic le cuid de na saincheisteanna a bhaineann le caomhnú na bithéagsúlachta agus an comhshaol tá sraith aidhmeanna agus gníomhaíochtaí straitéiseacha sainmhínithe ag Uisce Éireann chun iad a threorú. Is iad seo a leanas na haidhmeanna straitéiseacha:

Ár dtimpeallacht a chosaint agus a athchóiriú	**Ár gcomhshaol uisce a chosaint:** Déanfaimid ár bpáirt chun ár gcomhshaol uisce a chosaint agus a athchóiriú.
	Ar ról a imirt faoin gCreat-Treoir Uisce: Oibreoimid le daoine eile chun cuspóirí na Creat-Treorach Uisce (CTU) a sheachadadh de réir a chéile.
	Cur le bithéagsúlacht dhearfach: Déanfaimid ár sócmhainní a bhainistiú sa chaoi is go dtarlóidh glanbhreisiú ó thaobh bithéagsúlachta de.

3.2.4 Cuspóir Straitéiseach 4: Seirbhísí Inbhuanaithe a Oireann don Aimsir atá Amach Romhainn

Tá sé ríthábhachtach seirbhísí uisce inbhuanaithe a chinntiú chun uisce sábháilte agus comhshaol cosanta a chinntiú do na glúine atá le teacht. Beidh sé d'aidhm ag Uisce Éireann seirbhísí uisce inbhuanaithe a sheachadadh trí bheith ina fhóntas glan-charbóin, trí ghnóthú acmhainní agus luach ó nuálaíocht a uasmhéadú agus trí bhainistiú saolré sócmhainní a bharrfheabhsú. Beidh maoiniú fadtéarmach mar bhonn taca ag an méid sin.

Chun dul i ngleic le cuid de na saincheisteanna a bhaineann leis an inbhuanaitheacht, éiginnteacht sa todhchaí, sonraí agus athléimneacht tá sraith aidhmeanna agus gníomhaíochtaí straitéiseacha sainithe ag Uisce Éireann chun iad a threorú. Is iad seo a leanas na haidhmeanna straitéiseacha:

Seirbhísí inbhuanaithe a oireann don aimsir atá amach romhainn	**Neodracht carbóin a bhaint amach:** Beimid ag obair linn beagán ar bheagán i leith seirbhísí atá saor ó charbón a bhaint amach.
	Cuir chuige chiorclacha a ghlacadh: Bainistímid ár sócmhainní sa chaoi is go ndéantar a oiread aisghabhála acmhainní agus is féidir, go mbítear tíosach i mbun acmhainní a chaitheamh agus go ndéantar a lú dramhaíola agus is féidir.
	Ár sócmhainní a bhainistiú: Cloífimid le dea-chleachtas maidir le sócmhainní a bhainistiú chun na rioscaí atá ann dár seirbhísí agus an teacht aniar atá iontu ina n-aghaidh a bhainistiú.
	Tairbhe a bhaint as nuálaíocht: Cuirfimid dlús le taighde agus nuálaíocht d'fhonn luach a shaothrú agus chun dul i ngleic le dúshláin a thitfidh amach san am atá le teacht.
	Maoiniú fadtéarmach a dhaingniú: Oibreoimid i gcomhar lenár bpáirtithe leasmhara chun maoiniú a fháil i bhfad na haimsire do sheirbhísí atá éifeachtúil athléimneach.

3.3 Aidhmeanna agus Gníomhartha Straitéiseacha

Mar a luaitear thuas, tá 14 aidhm straitéiseacha san iomlán ag gach ceann de na cuspóirí straitéiseacha a thugann aghaidh ar gach comhpháirt de na seirbhísí a sholáthraíonn UÉ. Mar bhonn taca ag na cuspóirí agus na haidhmeanna tá 35 gníomh a leagann amach an clár oibre atá le seachadadh. Leagann na gníomhartha amach an treo taistil agus na céimeanna a bheidh ann do UÉ sna deich mbliana atá romhainn chun ár gcuspóirí fadtéarmacha a bhaint amach. Leagtar amach in dTábla 3-1 na cuspóirí straitéiseacha, na haidhmeanna straitéiseacha agus na gníomhartha gaolmhara atá sa Dréacht-PSSU 2050.

Tábla 3-1: Cuspóirí Straitéiseacha, a gcuid Aidhmeanna Straitéiseacha agus na Gníomhartha thacaíonn leo.

Cuspóirí Straitéiseacha	Aidhmeanna Straitéiseacha	Bearta
1. Uisce óil sábháilte agus iontaofa	**1. Uisce óil sábháilte a chinntiú:** Déanfaimid sábháilteacht agus cáilíocht uisce óil a bhainistiú ón bhfoinse go dtí an sconna d'fhonn sláinte an duine a chosaint.	**Gníomhaíocht 1.1:** Tabhairt faoi mheasúnuithe riosca inár soláthairtí go léir agus bearta cuí a chur chun feidhme chun riosca a bhainistiú. **Gníomhaíocht 1.2:** Cloí leis an Treoir maidir le hUisce Óil agus le ceanglais reachtúla eile a bhaineann le cáilíocht uisce óil. **Gníomhaíocht 1.3:** Bearta bainistíochta abhantracha a chomhordú agus tacú a thabhairt do réitigh bunaithe sa dúlra chun caighdeán bhunuisce a fheabhsú.
	2. Soláthairtí iontaofa uisce a sheachadadh: Cuirfimid feabhas ar ár sócmhainní agus ár bhfoinsí chun a chinntiú go bhfuil ár soláthairtí láidir go leor chun freastal ar riachtanais ár gcustaiméirí ag an spriocleibhéal seirbhíse.	**Gníomhaíocht 1.4:** Ár bPlean Náisiúnta um Acmhainní Uisce a chur i bhfeidhm agus leanúint lena athbhreithniú, ina ndéantar feabhsuithe ar bhonneagar soláthair uisce a sholáthar chun soláthairtí seasmhacha a chinntiú amach anseo. **Gníomhaíocht 1.5:** Pleananna teagmhasacha a fhorbairt chun iontaofacht ár soláthairtí uisce a fheabhsú. **Gníomhaíocht 1.6:** Feabhas a chur ar sheasmhacht oibriúcháin trí bhearta coisctheacha agus próisis fheabhsaithe i dtaobh freagairt teagmhais a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm.
	3. Ár n-acmhainní luachmhara a chaomhnú: Bainfimid an brú dár n-acmhainní trí sceitheadh a laghdú agus trí chabhrú lenár gcustaiméirí uisce a chaomhnú.	**Gníomhaíocht 1.7:** Níos lú uisce a úsáid trí chaomhnú uisce a chur chun cinn chun cabhrú le custaiméirí an méid uisce a úsáideann siad a laghdú. **Gníomhaíocht 1.8:** Níos lú uisce a úsáid tríd an gClár Maoirseachta Uisce feabhsaithe a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm. **Gníomhaíocht 1.9:** Níos lú uisce a chailleadh ach laghdú sceite a sheachadadh.
2. Tacú lenár gcustaiméirí, leis na pobail agus leis an ngeilleagar	**4. Seachadadh do chustaiméirí:** Tabharfaimid tús áite dár gcustaiméirí agus déanfaimid a gcuid riachtanas a chomhlíonadh.	**Gníomhaíocht 2.1:** Riachtanais agus ionchais na gcustaiméirí a thuiscint. **Gníomhaíocht 2.2:** Feabhas a chur ar chumarsáid le custaiméirí d'fhonn aghaidh a thabhairt ar ionchais ár gcustaiméirí agus chun faisnéis fíor-ama a sholáthar ar úsáid, teagmhais agus cáilíocht uisce. **Gníomhaíocht 2.3:** Tacú lenár gcustaiméirí a bpáirt a ghlacadh chun uisce a chosaint mar acmhainn luachmhar agus seirbhísí uisce níos fearr a chumasú.
	5. Teagmháil le pobail: Rachaimid i dteagmháil le pobail ag leibhéal áitiúil chun luach ár n-acmhainní uisce comhroinnte a bhaint amach.	**Gníomhaíocht 2.4:** Clár oideachais agus rannpháirtíochta an phobail a fhorbairt chun feasacht a ardú ar luach an uisce agus ar na seirbhísí uisce a chuirimid ar fáil. **Gníomhaíocht 2.5:** Leanúint de luach taitneamhachta inár sócmhainní a fhorbairt le pobail áitiúla, nuair atá sé sábháilte agus cuí.
	6. Fás a sholáthar: Déanfaimid bainistíocht ar infhaighteacht acmhainne chun tacú le tithíocht agus leis an ngeilleagar de réir an bheartais náisiúnta.	**Gníomhaíocht 2.6:** Dul i dteagmháil le príomhpháirtithe leasmhara agus comhoibriú leo chun tacú le beartas pleanála náisiúnta, réigiúnach agus áitiúil. **Gníomhaíocht 2.7:** Dul i dteagmháil le páirtithe leasmhara tithíochta agus tionscail chun tacú le soláthar tithe nua agus le fás eacnamaíoch. **Gníomhaíocht 2.8:** Cumas anailíse éilimh a fhorbairt agus a leabú chun bonn eolais a chur faoi riachtanais infheistíochta amach anseo, iad a thuar agus pleanáil a dhéanamh ina leith.
3. Ár dtimpeallacht a chosaint agus a athchóiriú	**7. Ár gcomhshaol uisce a chosaint:** Déanfaimid ár bpáirt chun ár gcomhshaol uisce a chosaint agus a athchóiriú.	**Gníomhaíocht 3.1:** Oibriú le rialtóirí agus le páirtithe leasmhara chun Creat Straitéise Fuíolluisce a fhorbairt. **Gníomhaíocht 3.2:** Pleananna Comhtháite Bainistithe Fuíolluisce Uirbeach a fhorbairt agus a chur chun feidhme. **Gníomhaíocht 3.3:** Astarraingt inbhuanaithe a chinntiú agus iarmharaigh ó chóireáil uisce a bhainistiú.

	8. Ar ról a imirt faoin gCreat-treoir Uisce: Oibreoimid le daoine eile chun cuspóirí na Creat-Treorach Uisce (CTU) a sheachadadh de réir a chéile.	**Gníomhaíocht 3.4:** Dobharlaigh a chosaint agus a athchóiriú trí chomhoibriú. **Gníomhaíocht 3.5:** Seirbhísí fuíolluisce a bhainistiú ar feadh shaolré na sócmhainní chun ceanglais rialála a bhaint amach. **Gníomhaíocht 3.6:** Seirbhísí uisce a bhainistiú ar feadh shaolré na sócmhainní chun ceanglais rialála a chomhlíonadh.
	9. Cur le bithéagsúlacht dhearfach: Déanfaimid ár sócmhainní a bhainistiú sa chaoi is go dtarlóidh glanbhreisiú ó thaobh bithéagsúlachta de.	**Gníomhaíocht 3.7:** Ár sócmhainní a bhainistiú ionas go mbeidh 'glanbhreisiú' ann ó thaobh na bithéagsúlachta de. **Gníomhaíocht 3.8:** Tús áite a thabhairt do réitigh dúlra-bhunaithe agus do bhearta abhantraigh maidir le seachadadh tionscadail uisce agus fuíolluisce.

Cuspóirí Straitéiseacha	Aidhmeanna Straitéiseacha	Bearta
4. Seirbhísí inbhuanaithe a oireann don aimsir atá amach romhainn	**10. Neodracht carbóin a bhaint amach:** Beimid ag obair linn beagán ar bheagán i leith seirbhísí atá saor ó charbón a bhaint amach	**Gníomhaíocht 4.1:** Plean maidir le Neodracht Carbóin a Bhaint Amach a fhorbairt agus a chur chun feidhme. **Gníomhaíocht 4.2:** Obair i ndlúthchomhar lenár slabhra soláthair chun an inbhuanaitheacht a chur i bhfeidhm go daingean sa chaoi ina gcuirtear bonneagar uisce agus fuíolluisce ar bun.
	11. Cuir chuige chiorclacha a ghlacadh: Bainistímid ár sócmhainní sa chaoi is go ndéantar a oiread aisghabhála acmhainní agus is féidir, go mbítear tíosach i mbun acmhainní a chaitheamh agus go ndéantar a lú dramhaíola agus is féidir.	**Gníomhaíocht 4.3:** Athbhreithniú a dhéanamh ar an bPlean Náisiúnta um Bainistíocht Sloda Fuíolluisce agus é a chur i bhfeidhm. **Gníomhaíocht 4.4:** Na tairbhí a fhaightear ón ngeilleagar ciorclach a bharrfheabhsú.
	12: Ár sócmhainní a bhainistiú: Cloífimid le dea-chleachtas maidir le sócmhainní a bhainistiú chun na rioscaí atá ann dár seirbhísí agus an teacht aniar atá iontu ina n-aghaidh a bhainistiú.	**Gníomhaíocht 4.5:** Na gníomhaíochtaí a dhéantar ar ár sócmhainní a bhainistiú ar bhealach comhordaithe thar a saolré ar fad d'fhonn deimhniú ISO 55000 a bhaint amach. **Gníomhaíocht 4.6:** Féachaint chuige go gcuirtear riosca agus luach san áireamh i ngach cinneadh aon uair a dhéantar cinneadh thar saolré na sócmhainní.
	13. Tairbhe a bhaint as nuálaíocht: Cuirfimid dlús le taighde agus nuálaíocht d'fhonn luach a shaothrú agus chun dul i ngleic le dúshláin a thitfidh amach san am atá le teacht.	**Gníomhaíocht 4.7:** Cultúr a fhorbairt bunaithe ar nuálaíocht i roinn na seirbhísí uisce chun todhchaí inbhuanaithe a chothú. **Gníomhaíocht 4.8:** Leanúint i mbun cumas fadbhreathnaitheachta agus faire na fáistine a fhorbairt.
	14: Maoiniú fadtéarmach a dhaingniú: Oibreoimid i gcomhar lenár bpáirtithe leasmhara chun maoiniú a fháil i bhfad na haimsire do sheirbhísí atá éifeachtúil athléimneach.	**Gníomhaíocht 4.9:** Na riachtanais infheistíochta atá ag ár sócmhainní uisce agus fuíolluisce san fhadtéarma a chainníochtú agus a chur in iúl. **Gníomhaíocht 4.10:** Cur chuige i leith maoiniú ilbhliantúil a chur i bhfeidhm.

3.4 Cur chun Feidhme

Leagtar síos in PSSU 2050 an creat uileghabhálach le haghaidh pleananna cur chun feidhme ina dhiaidh sin a bheidh níos mionsonraithe na é. Léirítear i bhFíor 9.1.x an bhaint atá ag an bPlean Straitéiseach um Sheirbhísí Uisce seo (Leibhéal 1) leis na pleananna cur chun feidhme (Leibhéal 2) agus leis na pleanannar a bheidh ann amach anseo (Leibhéal 3) agus léirítear san fhíor sin freisin an bhaint atá acusan leis na beartais agus straitéisí náisiúnta agus áitiúla a áiríodh.

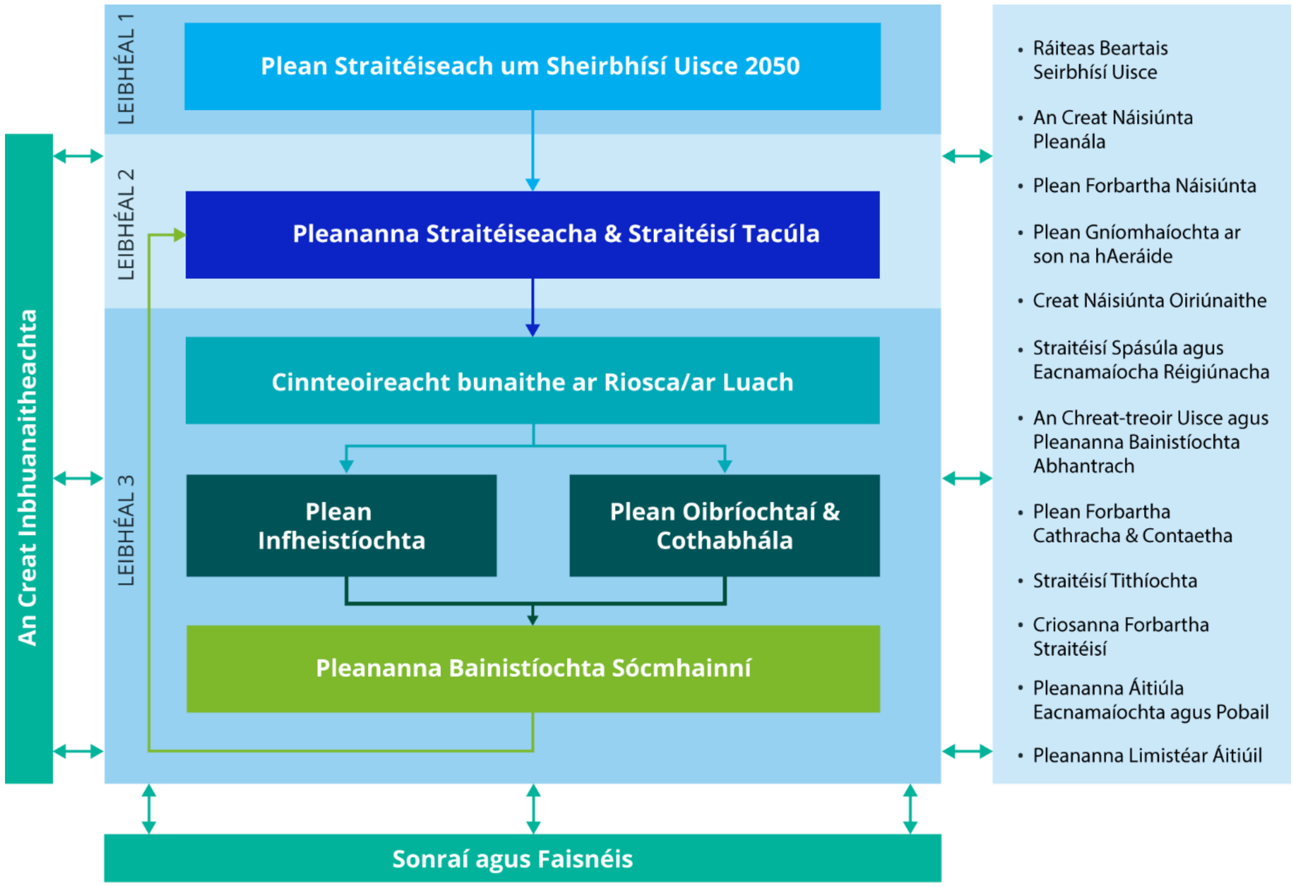

Fíor 9.1 An gaol atá ag PSSU Shraith 1 seo le Pleananna Straitéiseacha Shraith 2, Straitéisí Tacaíochta agus pleananna cur chun feidhme níos mionsonraithe agus an gaol atá acu le beartais agus straitéisí náisiúnta agus áitiúla.

Imlíníonn Uisce Éireann (UÉ) a chuspóirí fadtéarmacha agus a dtreo straitéiseach taistil chun iad a bhaint amach sa Phlean Straitéiseach um Sheirbhísí Uisce (PSSU). Sonraítear an cur chuige chun iad a bhaint amach trí phleananna Shraith 2 mar an Plean Náisiúnta Acmhainní Uisce, a chinntíonn athléimneacht an tsoláthair uisce thar 25 bliain. Freastalóidh an Creat Straitéise Náisiúnta um Fhuíolluisce ar an gcuspóir céanna maidir le bainistiú fuíolluisce. Tacaíonn straitéisí breise leis na pleananna seo, mar an Plean Náisiúnta um Bainistiú Sloda Fuíolluisce agus an Plean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta. Tá an dá phlean faoi réir Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta agus Measúnacht Chuí agus beidh comhairliúchán poiblí mar chuid den phróiseas.

Cuireann na pleananna PSSU agus Shraith 2 eolas ar fáil do phleananna Shraith 3, lena n-áirítear tionscadail chaipitil agus cláir do thréimhsí rialála 5 bliana. Mar gheall ar theorainneacha maoinithe, tugtar tús áite do na pleananna seo chun ailíniú le beartais an rialtais atá leagtha amach sa Ráiteas Beartais Seirbhísí Uisce (RBSU).

3.4.1 Monatóireacht agus tuairisciú

Déantar monatóireacht agus rialú dlúth ar Uisce Éireann chun cuntasacht agus feidhmíocht a chinntiú. Déanann an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta maoirseacht ar an earnáil uisce, agus rialaíonn

an Coimisiún um Rialáil Fóntais (CRF) agus an Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil (GCC) oibríochtaí agus infheistíochtaí UÉ. Tuairiscíonn Uisce Éireann ar mheadaracht feidhmíochta éagsúla don CRF agus glacann sé páirt i bpróiseas reachtúil rannpháirtíochta páirtithe leasmhara dá Phlean Infheistíochta Caipitil, atá faoi réir comhairliúcháin phoiblí freisin. Cinntíonn an GCC go gcloítear le caighdeáin uisce agus foilsíonn sí tuarascálacha bliantúla ar cháilíocht uisce óil agus cóireáil fuíolluisce, ag cur béime ar réimsí a dteastaíonn feabhsú uathu.

Chomh maith leis an tuairisciú rialála sin, déantar feidhmíocht UÉ a dhoiciméadú ina gcuid tuarascálacha bliantúla. Tugann an tuarascáil sin léargas ar fheidhmíocht na heagraíochta i gcoinne meadaracht sheanbhunaithe. In 2026, áireofar leis seo an chéad tuairisciú faoin an Treoir maidir le hInbhuanaitheacht Chorparáideach (AE 2022/2464) ('CSRD'), don bhliain airgeadais 2025, a sholáthróidh faisnéis faoin gcaoi a mbíonn tionchar ag cúrsaí inbhuanaitheachta ar an gcuideachta agus faoin tionchar a bhíonn ag gníomhaíochtaí na cuideachta ar an gcomhshaol. agus daoine. Tabharfar faoi mhonatóireacht ar thorthaí comhshaoil freisin de réir mar a éilítear faoi rialacháin na Measúnachta Straitéisí Timpeallachta (MST) agus de réir an Dréachtphlean Monatóireachta atá curtha ar fáil i dTábla 9.2 den Tuarascáil Timpeallachta MST.

4 Forbhreathnú ar Bhonnlíne/Láithreán Éiceolaíochta

Tá 28 speiceas de mhamach talún in Éirinn, breis agus 400 speiceas éan, níos mó ná 4,000 speiceas plandaí agus breis agus 12,000 speiceas feithidí (SPNF, 2023c). Tá sé mar aidhm ag Éirinn gnáthóga agus speicis a chaomhnú, trí limistéir chaomhantais a ainmniú faoi reachtaíocht Eorpach agus náisiúnta. Tá an méid seo a leanas i gceist le líonra Natura 2000:

- 441 LCS (Caomhnú), agus;
- 166 LCS (Cosaint).

I dteannta leo sin, tá 58 LCS (Caomhnú) agus 18 LCS (Cosaint)(lena n-áirítear dhá LCS (Cosaint) beartaithe) i Líonra Láithreáin Náisiúnta Thuaisceart Éireann[3].

Is féidir suíomhanna na láithreán sin in bhFíor 1.

Limistéir Chaomhantais Speisialta

Tacaíonn na 441 LCS (Caomhnú) (Fíor 1) le 59 gnáthóg (Tábla 4-1) agus 24 speiceas[4] (Tábla 4-2). Is iad na gnáthóga is coitianta atá ainmnithe ná portaigh agus fraochmhánna de chineálacha éagsúla. Léiríonn faisnéis ar stádas caomhantais (SPNF, 2019a) go bhfuil tromlach na ngnáthóg i riocht neamhleor (46%) nó go dona (39%). Ina theannta sin, cé go raibh treocht chobhsaí nó fheabhsaithe ag 55% de ghnáthóga, bhí treocht laghdaitheach ag 46% (SPNF, 2019a). Bhí ocht ngnáthóg déag (31% i ndrochbhail agus léirigh siad treocht laghdaitheach). Áirítear leo sin gnáthóga muirí, uisce úir, féaraigh agus portaigh.

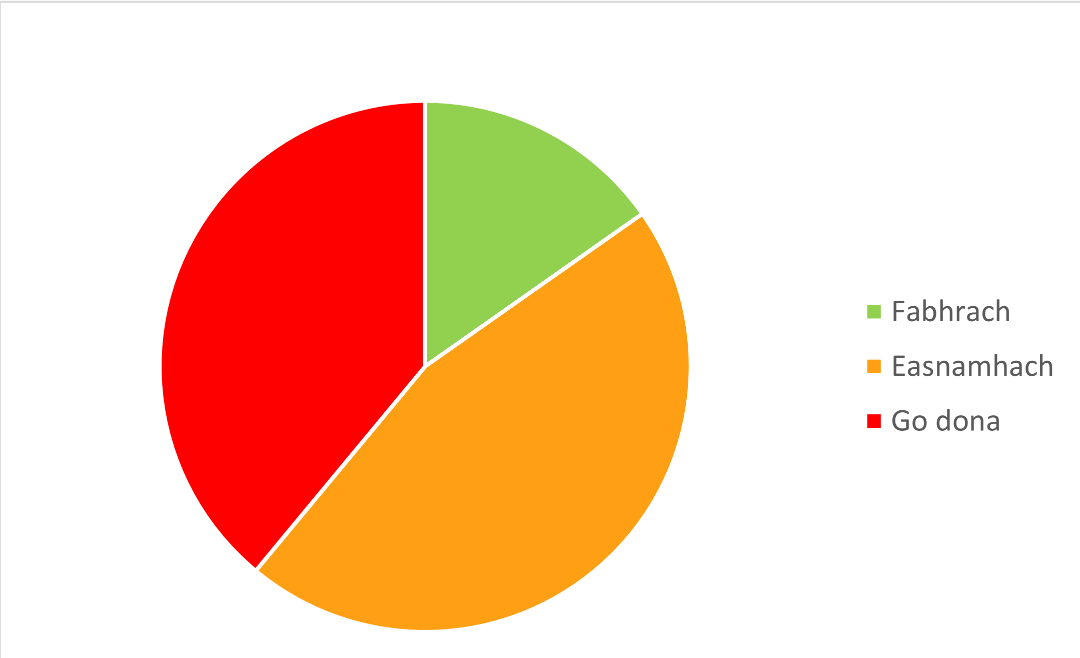

Léaráid 4-1: Stádas baile na ngnáthóg LCS (Caomhnú)

Is cosúil go bhfuil stádas riocht na speiceas níos fearr le 50% i riocht fabhrach agus 21% i ndroch-riocht. Ar a bharr sin, bhí treocht seasta nó feabhsaithe ag 67% de na speicis. Mar sin féin, bhí trí speiceas – diúilicín péarla fionnuisce, seilide rinseach Geyer, piardóg liathbhán (gach speiceas de ghnáthóga fionnuisce) – i ndrochbhail agus léirigh siad treocht laghdaitheach.

[3] Mar thoradh ar chinneadh na Ríochta Aontaithe an tAontas a fhágáil, tugtar "Líonra na Láithreán Náisiúnta" i dTuaisceart Éireann anois ar líonra na láithreán cosanta Eorpacha, chomh maith leis an gcuid eile den RA.
[4] I ngeall ar athruithe tacsanomaíocha laghdaíodh líon na speiceas ó 25 go 24. cé nach bhfuil na doiciméid ábhartha go léir nuashonraithe. Féach Tábla 4-2 le haghaidh tuilleadh sonraí.

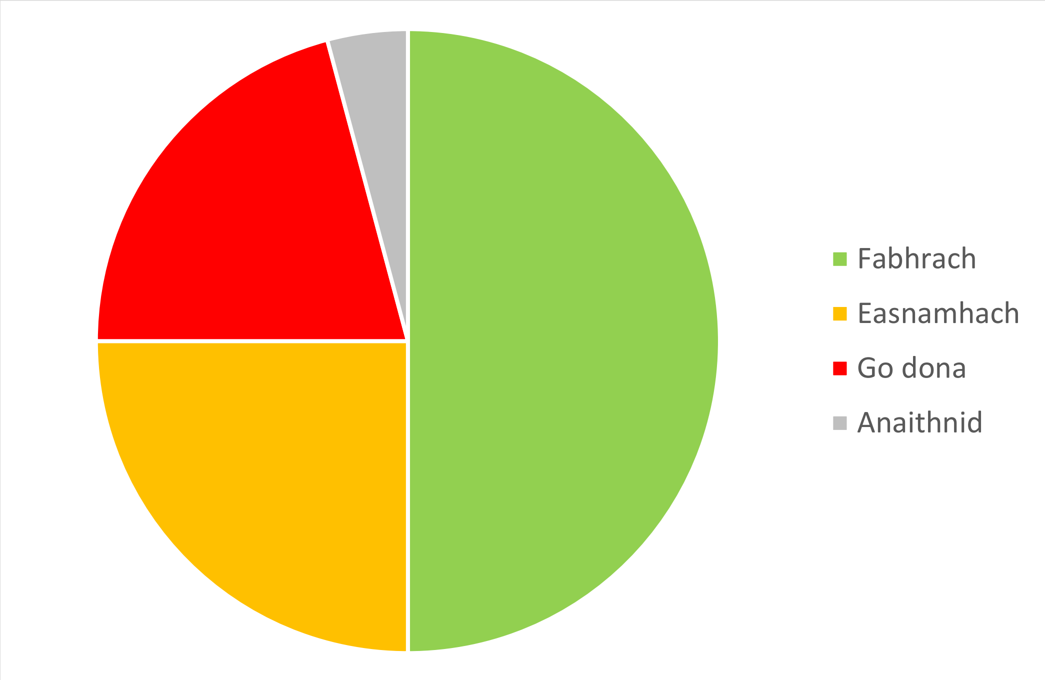

Léaráid 4-2: stádas baile na speiceas LCS (Caomhnú)

Tá eolas ar spleáchas uisce gnáthóga agus gnéithe speiceas tógtha ó Mayes (2008). Tá formhór na ngnéithe gnáthóige (75%) ag brath ar screamhuisce, uisce dromchla agus/nó uisce muirí (le tacaíocht). Tá 12% de ghnáthóga ag brath go hiomlán ar screamhuisce agus 47% ag brath go páirteach air ar a laghad, agus uisce ag teacht freisin ón dromchla agus/nó foinsí mara. Ní bhraitheann gnáthóg ar bith ar uisce dromchla amháin, ach braitheann 32% air go páirteach ar a laghad. Agus braitheann 24% de ghnáthóga ar fhoinsí muirí amháin. Mar sin, tá cuid mhór de ghnáthóga cosanta so-ghabhálach i leith tionchair a eascraíonn as oibríochtaí bainistithe uisce.

D'fhéadfadh tionchar a bheith ag tionchair ar na foinsí uisce seo, ar nós astarraingt nó scaoileadh truailleán, ar na gnéithe seo. Beidh fiú na gnéithe sin nach bhfuil ag brath go díreach ar na foinsí uisce seo, cosúil le móinéir féar ísealchríche, ag brath ar fhrasaíocht agus, ina theannta sin, d'fhéadfadh forbairt bonneagair cur isteach orthu.

As na 24 gné speicis de na LCSanna (Caomhnú), déantar 21 (88%) díobh a mheas mar ghnéithe a bhraitheann ar chineálacha éagsúla d'fhoinsí uisce. Áiríodh leis seo dhá speiceas nár soláthraíodh faisnéis ina leith i Mayes (2008) ach a bhí ar fáil trí fhoinsí eile; tá sead Chill Áirne eindéimeach do loch amháin (Loch Léin) agus tá an caonach cleite glas caol le fáil i riasc idirchriosach sléibhe agus i móinéir fhliucha sléibhe agus eanaigh (Campbell et al., 2013) – féach freisin Tábla 4-2. Mar sin, d'fhéadfadh cuid mhór de speicis LCS (Caomhnú) a bheith so-ghabhálach i leith tionchair a eascraíonn as oibríochtaí bainistithe uisce.

Mar thoradh air sin, ríomhtar go bhfuil 88% de na LCS (Caomhnú) in Éirinn ag brath ar bhealach éigin ar screamhuisce, uisce dromchla nó uisce muirí, nó meascán díobh trí na gnáthóga nó na speicis a chothaíonn siad. D'fhéadfadh tionchar a bheith ag na láithreáin sin mar thoradh ar raon oibríochtaí bainistithe uisce.

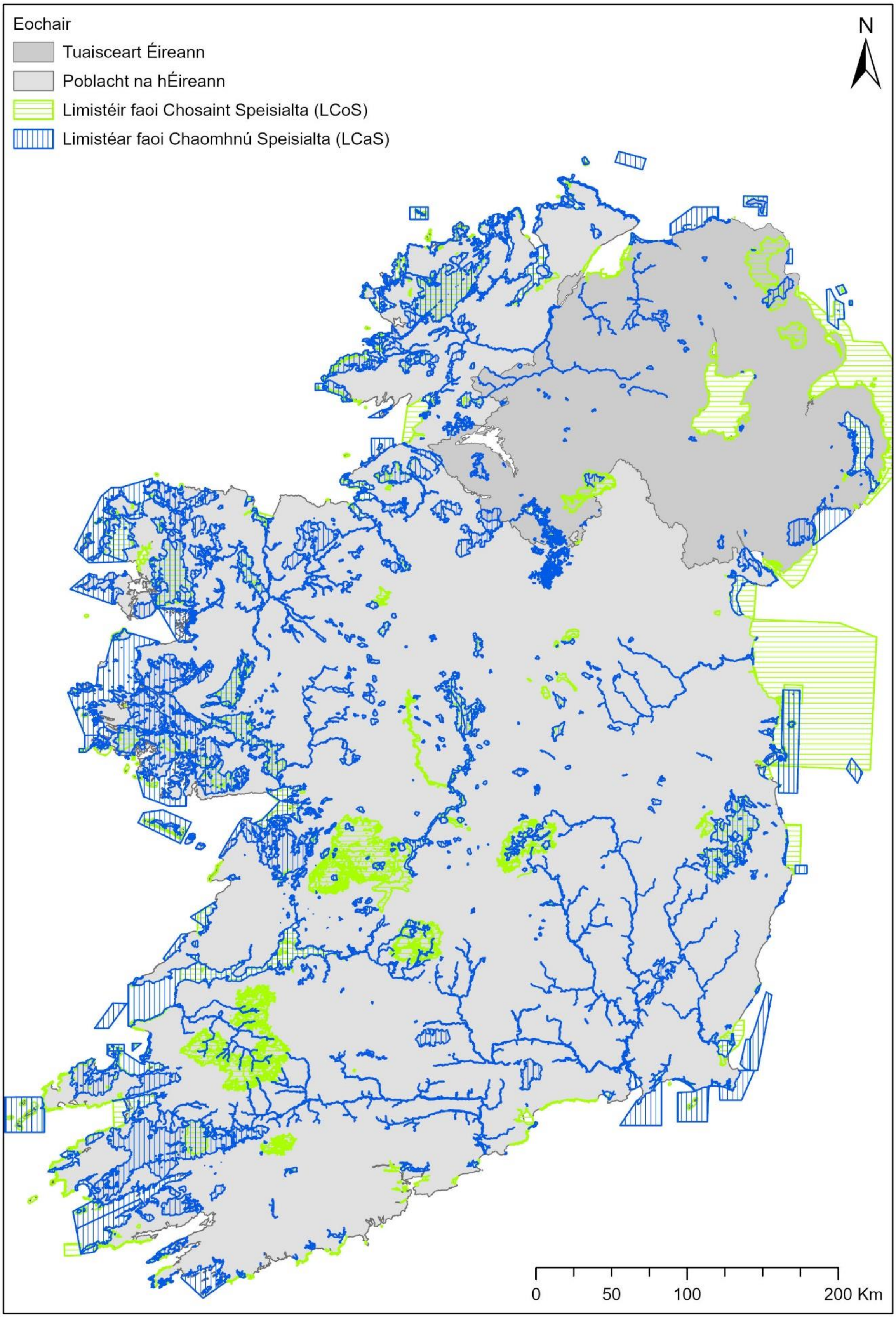

Fíor 1: Dáileadh Láithreán Eorpach in Oileán na hÉireann

Tábla 4-1: Gnáthóga LCS (Caomhnú) faoi Chosaint in Éirinn, líon na láithreán ina bhfuil siad (Comhaireamh) agus a Stádas (Bail agus Treocht). Is ionann spleáchas uisce (Mayes, 2008) agus Screamhuisce, Uisce Mara, Uisce Dromchla – úsáidtear é nuair nach bhfuil aon spleáchas sonraithe ar uisce. Seasann * le haghaidh gnáthóga tosaíochta.

Gnáthóg	Comhaireamh	Riocht	Treocht	Spleáchas Uisce
Gnáthóga muirí, cósta agus halafíteacha				
1170 Sceireacha	48	Neamhimleor	Cobhsaí	MW
1140 Réileán láibe agus réileán gainimh nach bhfuil cumhdaithe ag sáile le lag trá	43	Neamhimleor	Ag Meath	MW
1330 riasc goirt Atlantach (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*)	41	Neamhimleor	Ag Meath	GW, MW
1220 Fásra ilbhliantúil ar bhruacha clochacha	36	Neamhimleor	Cobhsaí	MW
1410 Riasca goirt Meánmhuirí (*Juncetalia maritimi*)	35	Neamhimleor	Ag Meath	GW, MW
1230 Aillte mara fásmhara de chóstaí an Atlantaigh agus Mhuir Bhailt	34	Neamhimleor	Cobhsaí	MW
1210 Fásra bliantúil ar shruthlínte	28	Neamhimleor	Ag Meath	MW
1150 Murlaigh chósta	25	Dona	Ag Meath	SW, GW, MW
1310 *Salicornia* agus bliantóga eile a choilíníonn láib agus gaineamh	25	Fabhrach	Cobhsaí	MW
1160 Góilíní agus bánna tanaí móra	22	Dona	Ag Meath	SW, MW
1130 Inbhir	19	Neamhimleor	Ag Meath	SW, MW
1110 Oitreacha ar a mbíonn cumhdach beag sáile i gcónaí	4	Fabhrach	Cobhsaí	MW
1420 Scrobarnach hailfileach (*Sarcocornetea fruticosi*) Meánmhuirí agus teirmea-Atlantach	2	Dona	Ag Meath	MW
1180 Struchtúir fhomhuireáin arna ndéanamh ag gáis shilteacha	1	Fabhrach	Cobhsaí	-
Dumhcha cósta agus dumhcha ilchríochacha				
2120 Dumhcha luaineacha cois cladaigh le *Ammophila arenaria* ("dumhcha bána")	47	Neamhimleor	Cobhsaí	MW

Gnáthóg	Comhaireamh	Riocht	Treocht	Spleáchas Uisce
Dumhcha cósta socra le fásra luibheach (dumhcha liatha) [2130]	46	Dona	Ag Meath	MW
2110 Dumhcha luaineacha i dtús fáis	39	Neamhimleor	Cobhsaí	MW
2190 Lagáin dumhcha thaise	23	Neamhimleor	Ag Meath	GW, MW
21A0 Machairí (* in Éirinn)	22	Neamhimleor	Cobhsaí	SW, GW, MW
2170 Dumhcha ar a bhfásann *Salix repens* fospeiceas *argentea* (*Salicion arenariae*)	13	Neamhimleor	Cobhsaí	MW, GW
2150 Dumhcha díchailcithe socra Atlantacha (*Calluno-Ulicetea*)	11	Neamhimleor	Cobhsaí	MW
2140 Dumhcha díchailcithe socra le *Empetrum nigrum*	5	Fabhrach	Cobhsaí	MW
Gnáthóga fionnuisce				
3180 Turlaigh	45	Neamhimleor	Cobhsaí	SW, GW
3110 Uiscí olagatrófacha ina bhfuil líon an-bheag de mhianraí machairí gainimh *(Littorelletalia uniflorae)*	28	Dona	Cobhsaí	SW, GW
3130 Uiscí bodhra olagatrófacha go méiseatrófacha ina bhfuil fásra de chineál *Littorelletea uniflorae* agus/nó *Isoëto-Nanojuncetea*	23	Neamhimleor	Cobhsaí	SW, GW
3260 Sruthchúrsaí ar mhánna nó ar shléibhte ina bhfásann *Ranunculion fluitantis* agus *Callitricho-Batrachion*	21	Neamhimleor	Ag Meath	SW, GW
3140 Uiscí olagaiméiseatrófacha crua le fásra beantach de *Chara* spp.	19	Dona	Ag Meath	SW, GW
3160 Lochanna agus linnte diostrófacha nádúrtha	10	Neamhimleor	Cobhsaí	SW, GW
3150 Lochanna eotrófacha nádúrtha le fásra de chineál *Magnopotamion* nó *Hydrocharition*	9	Neamhimleor	Cobhsaí	SW, GW
3270 Aibhneacha le bruacha láibe le fásra *Chenopodion rubri* p.p. agus *Bidention* p.p.	7	Fabhrach	Cobhsaí	SW, GW
Fraocha agus scorbarnach measartha				
4030 Móintigh thirime Eorpacha	59	Dona	Cobhsaí	-

Gnáthóg	Comhaireamh	Riocht	Treocht	Spleáchas Uisce
4010 Móintigh fhliucha an Atlantaigh Thuaidh le *Erica tetralix*	45	Dona	Ag Meath	SU
4060 Móintigh Alpacha agus Bhóireacha	35	Dona	Ag feabhsú	-
Scrobarnach scléireadhuilleach (mothar)				
5130 Foirmíochtaí *Juniperus communis* ar mhóintigh nó ar fhéarach cailcreach	23	Fabhrach	Cobhsaí	-
Foirmíochtaí féaraigh nádúrtha agus leathnádúrtha				
6210 Féaraigh thirime leathnádúrtha agus faisnéis scrobarnaí ar shubstráití cailcreacha (*Festuco-Brometalia*) (*láithreáin tábhachtacha magairlín)	38	Dona	Ag Meath	-
6410 Móinéir fionnáin *Molinia* ar ithreacha cailcreacha, móinteacha nó lán dríodar créúil *(Molinion caeruleae)*	17	Dona	Ag Meath	SU
6230 Féarthailte *Nardus* ar mhórán speiceas, ar shubstráití siliciúla i limistéir shléibhe (agus i limistéir fhoshléibhe, i Mór-roinn na hEorpa)	12	Dona	Ag Meath	-
6510 Mónéir fhéir thirim ísealchríocha (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)	11	Dona	Ag Meath	-
6430 Pobail imeallacha de luibheanna arda hidrifiliúla de leibhéil mhá agus sléibhe go leibhéil alpacha	6	Dona	Ag Meath	SW, GW
6130 Féarthailte calaimíneacha an *Violetalia calaminariae*	5	Neamhimleor	Ag Meath	-
Portaigh ardaithe agus míoltóga agus eanaigh				
7150 Logáin ar fhoshraitheanna móna de *Rhynchosporion*	63	Dona	Ag Meath	SW, GW
7120 Portaigh ardaithe dhíghrádaithe atá fós in ann athghiniúint go nádúrtha	62	Dona	Ag Meath	SW, GW
7110 Portaigh ardaithe gníomhacha	55	Dona	Ag Meath	SW, GW
7130 Bratphortaigh (* más portach gníomhach atá ann)	55	Dona	Ag Meath	SU
7230 Eanaigh alcaileacha	39	Dona	Ag Meath	SU
7220 Fuaráin chlochraithe le cruthú túfa (*Cratoneurion*)	21	Neamhimleor	Ag Meath	SU

Gnáthóg	Comhaireamh	Riocht	Treocht	Spleáchas Uisce
7140 Idirbhogaigh agus portaigh chreatha	20	Dona	Cobhsaí	SW, GW
7210 Eanaigh chailcreacha ina bhfuil *Cladium mariscus* agus speicis de *Caricion davallianae*	17	Neamhimleor	Cobhsaí	SU
Gnáthóga creagacha agus phluais				
8240 Cosáin aolchloiche	25	Neamhimleor	Cobhsaí	-
8220 Fánaí carraigeacha siliciúla le fásra casmaifíteach	18	Neamhimleor	Cobhsaí	-
8210 Fánaí carraigeacha cailcreacha le fásra casmaifíteach	14	Neamhimleor	Cobhsaí	-
8110 Screathan siliciúil na má chuig leibhéil sneachta *Androsacetalia alpinae* agus *Galeopsietalia ladani*)	14	Neamhimleor	Cobhsaí	-
8330 Pluaiseanna mara atá faoi uisce nó faoi uisce i bpáirt	12	Fabhrach	Cobhsaí	MW
8310 Uaimheanna nach bhfuil oscailte don phobal	9	Fabhrach	Cobhsaí	SU
8120 Screathain chailcreacha agus cailc-shiosta na má go leibhéil alpacha (*Thlaspietea rotundifolii*)	3	Neamhimleor	Cobhsaí	-
Foraois				
91A0 Seandoirí suiteacha le *Ilex* agus *Blechnum* in Éirinn agus sa Bhreatain Mhór	39	Dona	Ag Meath	-
91E0 Foraoisí gláracha le *Alnus glutinosa* agus *Fraxinus excelsior* (*Alno- Padion, Alnion incanae, Salicion albae*)	28	Dona	Ag Meath	SW, GW
91D0 Coillearnach portaigh	12	Fabhrach	Cobhsaí	SU
91J0 Coillte *Taxus baccata* na hÉireann agus na Breataine Móire	5	Dona	Cobhsaí	-

Tábla 4-2: Speicis LCS (Caomhnú) faoi Chosaint i dTuaisceart Éireann, líon na láithreán ina bhfuil siad (Comhaireamh) agus a Stádas (Bail agus Treocht). Is ionann spleáchas uisce (Mayes, 2008) agus Screamhuisce, Uisce Mara, Uisce Dromchla – úsáidtear é nuair nach bhfuil aon spleáchas sonraithe ar uisce.

Gnáthainm	Ainm Eolaíoch	Comhaireamh	Riocht	Treocht	Spleáchas Uisce
Inveirteabraigh: Moilisc					
1029 Diúilicín péarla fionnuisce / Diúilicín péarla na Feoire[5]	*Margaritifera margaritifera*	19	Dona	Ag Meath	ID
1014 Seilide rinseach béalchaol	*Vertigo angustior*	13	Neamhimleor	Ag Meath	SU
1013 Seilide rinseach Geyer	*Vertigo geyeri*	13	Dona	Ag Meath	SU
1016 Seilide rinseach Desmoulin	*Vertigo moulinsiana*	8	Neamhimleor	Ag Meath	SW, GW
1024 Drúchtín ballach	*Geomalacus maculosus*	7	Fabhrach	Ag feabhsú	-
Inveirteabraigh: Artrapóid					
1092 Piardóg liathbhán	*Austropotamobius pallipes*	15	Dona	Ag Meath	SW, GW
1065 Fritileán réisc	*Euphydryas aurinia*	12	Neamhimleor	Ag feabhsú	-
Veirteabraigh: Éisc					
1106 Bradán Atlantach	*Salmo salar*	26	Neamhimleor	Cobhsaí	SW, MW
1095 Loimpre mhara	*Petromyzon marinus*	12	Dona	Cobhsaí	SW, MW
1096 Loimpre shrutháin	*Lampetra planeri*	10	Fabhrach	Cobhsaí	ID
1099 Loimpre abhann	*Lampetra fluviatilis*	10	Anaithnid	Anaithnid	ID
1103 Sead fhallacsach	*Alosa fallax*	4	Dona	Cobhsaí	SW, MW
5046 Sead Fhallacsach Chill Airne	*Alosa killarnensis*	1	Fabhrach	Cobhsaí	*Gan fhaisnéis*[1]
Veirteabraigh: Mamaigh					

[5] Le taighde géiniteach, cuireadh daonra na Feoire laistigh den tacsan diúilicíní péarla fionnuisce (*Margaritifera margaritifera*). Tá an LCS (Caomhnú) ábhartha (LCS (Caomhnú) na Bearú agus na Feoire) ainmnithe freisin don diúilicín péarla fionnuisce.

Gnáthainm	Ainm Eolaíoch	Comhaireamh	Riocht	Treocht	Spleáchas Uisce
1355 an Dobharchú	*Lutra lutra*	45	Fabhrach	Ag feabhsú	SW, MW
1303 Crú-ialtóg bheag	*Rhinolophus hipposideros*	42	Neamhimleor	Ag Meath	-
1365 Rón Cuain	*Phoca vitulina*	13	Fabhrach	Cobhsaí	MW
1364 Rón glas	*Halichoerus grypus*	10	Fabhrach	Ag feabhsú	MW
1349 Deilf bholgshrónach	*Tursiops truncatus*	5	Fabhrach	Cobhsaí	MW
1351 Muc mhara	*Phocoena phocoena*	3	Fabhrach	Cobhsaí	MW
Plandaí Íochtaracha					
1395 Lus na bpeiteal	*Petalophyllum ralfsii*	21	Fabhrach	Cobhsaí	SU
6216 Cleitchaonach caol glas	*Hamatocaulis vernicosus*	9	Fabhrach	Cobhsaí	*Gan aon fhaisnéis*[2]
Plandaí Uachtaracha					
1833 Síofróg Uisce	*Najas flexilis*	24	Neamhimleor	Ag Meath	ID
1421 Raithneach Chill Airne	*Trichomanes speciosum*	18	Fabhrach	Cobhsaí	ID
1528 Mórán buí corraigh	*Saxifraga hirculus*	6	Fabhrach	Cobhsaí	SU

[1] Cé nach bhfuil aon eolas ann maidir leis an sead Chill Airne, léiríonn sonraí LCS (Caomhnú) go mbeadh sé ag brath ar fhionnuisce (SW).

[2] Cé nach bhfuil aon fhaisnéis ann don chleitchaonach caol glas Campbell et al. (2013) tugtar le tuisicint go bhfuil an speiceas le fáil in eanaigh méiseatrófacha agus mar sin glactar leis go bhfuil sé spleách ar GW agus SW.

Limistéir faoi Chosaint Speisialta.

Tá 166 LCS (Cosaint) in Éirinn a thacaíonn le raon leathan speiceas éan (Tábla 4-3). Níl measúnú déanta ar stádas reachta do na speicis seo agus mar thoradh air sin tá a stádas caomhantais Dearg, Ómra, Glas de réir an *Birds of Conservation Concern in Ireland 4: 2020–2026* (BoCCI4) (Gilbert et al., 2021) úsáidte mar athróg ionadach. Tá cúig cinn is fiche de na 72 speiceas aonair ar an liosta Dearg (an tosaíocht caomhantais is airde) agus tá 41 (57%) eile ar an liosta Ómra.

As na 166 láithreán tacaíonn 98 (59%) le speiceas amháin ar an liosta Dearg ar a laghad agus tacaíonn na suíomhanna eile (41%) le speiceas amháin ar an liosta Ómra ar a laghad; Ní thacaíonn aon LCS (Cosaint) ach le speicis ar an liosta Glas. Ina theannta sin, i gcás 66 de na 166 LCS (Cosaint) chuir láithreacht bogaigh lena roghnú mar LCS (Cosaint) (SPNF, 2023b).

Tábla 4-3: Speicis LCS (Cosaint) faoi Chosaint in Éirinn, líon na láithreán ina bhfuil siad (Comhaireamh) agus a Stádas (liosta BoCCI4).

Gnáthainm	Ainm Eolaíoch	Comhaireamh	Liosta BoCCI4
Falcóga			
Foracha	*Uria aalge*	12	Ómra
Crosán	*Alca torda*	11	Dearg
Puifín	*Fratercula arctica*	10	Dearg
Búbaí & Gainéid			
Gainéad	*Morus bassanus*	3	Ómra
Broighill & Seagaí			
Broigheall	*Phalacrocorax carbo*	23	Ómra
Seaga	*Phalacrocorax aristotelis*[6]	15	Ómra
Préacháin			
Cág gobdhearg	*Pyrrhocorax pyrrhocorax*	18	Ómra
Lómaí			
Lóma rua	*Gavia stellata*	7	Ómra
Lóma mór	*Gavia immer*	5	Ómra
Lóma Artach	*Gavia arctica*	1	Ómra
Lachain, Géanna & Ealaí			
Gé Bhánéadanach na Graonlainne	*Anser albifrons flavirostris*	29	Ómra
Lacha rua	*Anas penelope*[7]	25	Ómra
Cadhan	*Branta bernicla hrota*	24	Ómra
Gé giúrainn	*Branta leucopsis*	22	Ómra
Eala ghlórach	*Cygnus cygnus*	22	Ómra

[6] Dá dtugtar *Gulosus aristotelis* anois air
[7] Dá dtugtar *Mareca penelope* anois air

Gnáthainm	Ainm Eolaíoch	Comhaireamh	Liosta BoCCI4
Praslacha	*Anas crecca*	21	Ómra
Seil-lacha	*Tadorna tadorna*	17	Ómra
Spadalach	*Anas clypeata*[8]	15	Dearg
Biorearrach	*Anas acuta*	11	Ómra
Lacha bhadánach	*Aythya fuligula*	11	Ómra
Síolta rua	*Mergus serrator*	10	Ómra
Scótar	*Melanitta nigra*	9	Dearg
Mallard	*Anas platyrhynchos*	9	Ómra
Gé ghlas	*Anser anser*	8	Ómra
Órshúileach	*Bucephala clangula*	6	Dearg
Póiseard	*Aythya ferina*	6	Dearg
Lacha iascán	*Aythya marila*	5	Dearg
Gadual	*Anas strepera*	4	Ómra
Eala Bewick	*Cygnus columbianus bewickii*	3	Dearg
Éadar	*Somateria mollissima*	1	Dearg
Fabhcúin			
Fabhcún gorm	*Falco peregrinus*	10	Glas
Meirliún	*Falco columbarius*	7	Ómra
Foithigh			
Foitheach mór	*Podiceps cristatus*	9	Ómra
Spágaire tonn	*Tachybaptus ruficollis*	6	Glas
Foitheach cluasach	*Podiceps auritus*	1	Dearg
Craosán & Geabhróga			
Faoileán bán	*Larus canus*	22	Ómra
Sléibhín	*Chroicocephalus ridibundus*	20	Ómra
Faoileán scadán	*Larus argentatus*	19	Ómra
Saidhbhéar	*Rissa tridactyla*	18	Dearg
Geabhróg Artach	*Sterna paradisaea*	17	Ómra
Droimneach Beag	*Larus fuscus*	15	Ómra
Geabhróg	*Sterna hirundo*	14	Ómra
Geabhróg bheag	*Sterna albifrons*	9	Ómra

[8] Dá dtugtar *Spatula clypeata7* anois air

Gnáthainm	Ainm Eolaíoch	Comhaireamh	Liosta BoCCI4
Geabhróg scothdhubh	*Sterna sandvicensis*	9	Ómra
Geabhróg rósach	*Sterna dougallii*	5	Ómra
Droimneach Mór	*Larus marinus*	1	Glas
Sléibhín beag	*Larus minutus*	1	Ómra
Corra Réisc, Stoirc & Íbisí			
Corr réisc	*Ardea cinerea*	4	Glas
Cruidíní			
Cruidín	*Alcedo atthis*	2	Ómra
Cúir, Seabhaic & Iolair			
Cromán na gcearc	*Circus cyaneus*	8	Ómra
Roilligh			
Roilleach	*Haematopus ostralegus*	16	Dearg
Guairdill & Cánóga			
Cánóg Bhán	*Fulmarus glacialis*	18	Ómra
Guairdeall	*Hydrobates pelagicus*	11	Ómra
Cánóg dhubh	*Puffinus puffinus*	6	Ómra
Guairdeall gabhlach	*Oceanodroma leucorhoa*	1	Dearg
Feadóga			
Feadóg bhuí	*Pluvialis apricaria*	36	Dearg
Pilibín	*Vanellus vanellus*	23	Dearg
Feadóg ghlas	*Pluvialis squatarola*	21	Dearg
Feadóg chladaigh	*Charadrius hiaticula*	15	Ómra
Rálóga, Gearraí & Cearca cheannann			
Cearc cheannann	*Fulica atra*	12	Ómra
Traonach	*Crex crex*	10	Dearg
Gobadáin, Naoscacha & Falaróip			
Guibhneach earrdhubh	*Limosa limosa*	25	Dearg
Guilbneach stríocearrach	*Limosa lapponica*	24	Dearg
Breacóg	*Calidris alpina*	23	Dearg
Glúineach dhearg	*Tringa totanus*	21	Dearg
Crotach	*Numenius arquata*	19	Dearg
Luathrán	*Calidris alba*	15	Glas

Gnáthainm	Ainm Eolaíoch	Comhaireamh	Liosta BoCCI4
Cnota	*Calidris canutus*	13	Dearg
Piardálaí Trá	*Arenaria interpres*	11	Ómra
Breacóg	*Calidris alpina schinzii*	6	Dearg
Gobadán cosbhuí	*Calidris maritima*	4	Dearg
Ladhrán Glas	*Tringa nebularia*	3	Glas

Cuspóirí Caomhnaithe

Tá cuspóirí caomhnaithe géineasacha nó sonracha forbartha ag an SPNF do gach Láithreán Eorpach. Tá sé mar aidhm ag cuspóirí caomhnaithe atá sonrach don láithreán riocht caomhantas fabhrach a shainiú do ghnáthóg nó speiceas ar leith ar láithreán. Cuidíonn cothabháil gnáthóg agus speiceas laistigh den ghréasán Natura 2000 ar riocht fabhrach caomhantais le cothabháil foriomlán stádas caomhantais fabhrach na ngnáthóg agus na speiceas sin ag leibhéal náisiúnta.

Baintear stádas caomhantais fabhrach gnáthóige amach nuair:

- atá a raon nádúrtha, agus an limistéar a gclúdaítear léi laistigh den raon sin, cobhsaí nó ag dul i méid, agus
- atá an struchtúr sainiúil agus na feidhmeanna sainiúla ann atá riachtanach dá coimeád fadtéarma agus is dócha go mbeidh siad ann go ceann i bhfad, agus
- atá stádas caomhnaithe an speicis thipiciúil dá cuid fabhrach.

Baintear stádas caomhantais fabhrach speicis amach nuair:

- a léirítear le sonraí dinimice daonra maidir leis an speiceas atá i gceist go bhfuil sé á choimeád ar bhonn fadtéarma mar chomhpháirt inmharthana dá ghnáthóga nádúrtha, agus
- nach bhfuil raon nádúrtha an speicis á laghdú ná ní dócha go laghdófar é go ceann i bhfad, agus
- go bhfuil, agus is dócha go leanfaidh sé de bheith, gnáthóg sách mór chun a daonraí a chothabháil ar bhonn fadtéarmach.

Líonra Láithreáin Náisiúnta Thuaisceart Éireann

Tá 58 LCS (Caomhnú) i dTuaisceart Éireann agus 18 LCS (Cosaint). Áirítear leis seo cLCS (Caomhnú) an Mhuir nIocht Thuaidh atá sainithe do mhuca mara a cuireadh faoi bhráid an Choimisiúin Eorpaigh mar LCSanna iarrthóra i mí Eanáir 2017 agus a ainmníodh mar LCS (Caomhnú) i bhFeabhra 2019. Is iad na gnáthóga is coitianta ná portaigh ardaithe ghníomhacha (H7110), sean-choillte darach (H91A0) agus bratphortaigh (H7130). Léiríonn faisnéis ar Stádas Caomhantais (JNCC, 2024a) go raibh gach gnáthóg aicmithe mar Neamhfhabhrach (Droch nó Neamhleor) (Tábla 4-4). Ina theannta sin, léiríonn 24% treocht atá ag dul in olcas i Stádas Caomhantais; bhí 39% cobhsaí agus bhí 26% ag feabhsú (bhí 11% anaithnid).

Is cosúil go bhfuil stádas riocht na speiceas LCS (Caomhnú) (JNCC, 2024b) níos fearr agus trí cinn de na 12 speiceas i riocht fabhrach (mórán buí corraigh, an dobharchú agus an rón glas féach dTábla 4-5).

Bhí riocht Neamhfhabhrach ar sheacht gcinn de na speicis (mífhabhrach-Droch nó Neamhfhabhrach-Neamhleor); agus tá Stádas Caomhantais Anaithnid ag dhá speiceas (muca mara agus deilf bolgshrónach) Léirigh ceithre cinn de na speicis treocht caomhnaithe atá ag dul in olcas agus bhí cúig cinn acu Cobhsaí nó ag Feabhsú lena n-áirítear iad siúd go léir i riocht Fabhrach. Ba chóir a thabhairt faoi deara gur tuairiscíodh eolas ar stádas caomhantais/treochta ag scála na Ríochta Aontaithe maidir le gnáthóga agus speiceas araon agus d'fhéadfadh go mbeadh difríocht bheag idir Stádas Caomhantais na ngnéithe i dTuaisceart Éireann.

Bhí 74% de ghnáthóga LCS (Caomhnú) ag brath go páirteach ar a laghad ar screamhuisce, mara agus/nó uisce dromchla agus bhí 48% ag brath go páirteach ar a laghad ar screamhuisce agus/nó ar uisce dromchla. Ní raibh 26% de ghnáthóga ag brath go sonrach ar fhoinsí uisce dá leithéid lena n-áirítear roinnt coillearnach, féarach agus gnáthóga carraigeacha.

Bhí gach ceann de na speicis LCS (Caomhnú) seachas ceann amháin ag brath go páirteach ar a laghad ar thalamh, ar mhuir agus/nó ar uisce dromchla agus bhí seacht speiceas ag brath go páirteach ar a laghad agus/nó ar screamhuisce nó ar uisce dromchla.

Tacaíonn an 18 LCS (Cosaint), lena n-áirítear pLCS (Cosaint) Mhuiríne an Chósta Thoir agus pLCS (Cosaint) Mhuiríne Chairlinn, le 54 speiceas éan (Tábla 4-6). Tá naoi gcinn déag de na speicis ar an liosta Dearg agus 32 ómra liostaithe; níl ach trí speiceas ar an liosta Glas. As an 18 LCS (Cosaint), tacaíonn naoi gcinn de speiceas amháin ar an liosta Dearg ar a laghad agus tacaíonn na naoi gcinn eile le speiceas amháin ar an liosta Ómra ar a laghad. Ní thacaíonn aon LCS (Cosaint) le speicis ar an liosta Glas amháin.

Tábla 4-4: Gnáthóga LCS (Caomhnú) faoi Chosaint i dTuaisceart Éireann, líon na láithreán ina bhfuil siad (Comhaireamh) agus a Stádas (Bail agus Treocht). Is ionann spleáchas uisce (Mayes, 2008) agus Screamhuisce, Uisce Mara, Uisce Dromchla – úsáidtear é nuair nach bhfuil aon spleáchas sonraithe ar uisce.

Gnáthóg	Comhaireamh	Stádas Reachta	Treocht	Spleáchas Uisce
Gnáthóga muirí, cósta agus halafíteacha				
1110 Oitreacha ar a mbíonn cumhdach beag sáile i gcónaí	4	Neamhfhabhrach - Droch	Anaithnid	MW
1330 riasc goirt Atlantach (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*)	4	Neamhfhabhrach - Droch	Ag meath	GW, MW
1170 Sceireacha	3	Neamhfhabhrach - Neamhimleor	Anaithnid	MW
1210 Fásra bliantúil ar shruthlínte	3	Neamhfhabhrach - Droch	Anaithnid	MW
1140 Réileán láibe agus réileán gainimh nach bhfuil cumhdaithe ag sáile le lag trá	2	Neamhfhabhrach - Droch	Anaithnid	MW
1150 Murlaigh chósta	1	Neamhfhabhrach - Neamhimleor	Cobhsaí	SW, GW, MW
1160 Góilíní agus bánna tanaí móra	1	Neamhfhabhrach - Neamhimleor	Cobhsaí	SW, MW
1220 Fásra ilbhliantúil ar bhruacha clochacha	1	Neamhfhabhrach - Droch	Cobhsaí	MW
1230 Aillte mara fásmhara de chóstaí an Atlantaigh agus Mhuir Bhailt	1	Neamhfhabhrach - Droch	Ag meath	MW
1310 *Salicornia* agus bliantóga eile a choilíníonn láib agus gaineamh	1	Neamhfhabhrach - Droch	Anaithnid	MW
Dumhcha cósta agus dumhcha ilchríochacha				
2120 Dumhcha luaineacha cois cladaigh le *Ammophila arenaria* ("dumhcha bána")	4	Neamhfhabhrach - Droch	Ag meath	MW
Dumhcha cósta socra le fásra luibheach (dumhcha liatha) [2130]	4	Neamhfhabhrach - Droch	Ag meath	MW
2110 Dumhcha luaineacha i dtús fáis	3	Neamhfhabhrach - Droch	Ag meath	MW

Gnáthóg	Comhaireamh	Stádas Reachta	Treocht	Spleáchas Uisce
2170 Dumhcha ar a bhfásann *Salix repens* fospeiceas *argentea* (*Salicion arenariae*)	2	Neamhfhabhrach - Droch	Ag meath	MW, GW
2150 Dumhcha díchailcithe socra Atlantacha (*Calluno-Ulicetea*)	1	Neamhfhabhrach - Droch	Ag meath	MW
2190 Lagáin dumhcha thaise	1	Neamhfhabhrach - Droch	Ag meath	GW, MW
Gnáthóga fionnuisce				
3260 Sruthchúrsaí ar mhánna nó ar shléibhte ina bhfásann *Ranunculion fluitantis* agus *Callitricho-Batrachion*	5	Neamhfhabhrach - Droch	Ag feabhsú	SW, GW
3160 Lochanna agus linnte diostrófacha nádúrtha	4	Neamhfhabhrach - Droch	Cobhsaí	SW, GW
3130 Uiscí bodhra olagatrófacha go méiseatrófacha ina bhfuil fásra de chineál *Littorelletea uniflorae* agus/nó *Isoëto-Nanojuncetea*	3	Neamhfhabhrach - Droch	Cobhsaí	SW, GW
3150 Lochanna eotrófacha nádúrtha le fásra de chineál *Magnopotamion* nó *Hydrocharition*	2	Neamhfhabhrach - Droch	Ag meath	SW, GW
3140 Uiscí olagaiméiseatrófacha crua le fásra beantach de *Chara* spp.	1	Neamhfhabhrach - Droch	Cobhsaí	SW, GW
3180 Turlaigh	1	Neamhfhabhrach - Droch	Cobhsaí	SW, GW
Fraocha agus scorbarnach measartha				
4010 Móintigh fhliucha an Atlantaigh Thuaidh le *Erica tetralix*	5	Neamhfhabhrach - Droch	Ag meath	SU
4030 Móintigh thirime Eorpacha	4	Neamhfhabhrach - Droch	Ag feabhsú	-
4060 Móintigh Alpacha agus Bhóireacha	2	Neamhfhabhrach - Droch	Ag feabhsú	-
Foirmíochtaí féaraigh nádúrtha agus leathnádúrtha				
6210 Féaraigh thirime leathnádúrtha agus faisnéis scrobarnaí ar shubstráití cailcreacha (*Festuco-Brometalia*) (*láithreáin tábhachtacha magairlín)	2	Neamhfhabhrach - Droch	Cobhsaí	-
6230 Féarthailte *Nardus* ar mhórán speiceas, ar shubstráití siliciúla i limistéir shléibhe (agus i limistéir fhoshléibhe, i Mór-roinn na hEorpa)	2	Neamhfhabhrach - Droch	Ag feabhsú	-

Gnáthóg	Comhaireamh	Stádas Reachta	Treocht	Spleáchas Uisce
6410 Móinéir fionnáin *Molinia* ar ithreacha cailcreacha, móinteacha nó lán dríodar créúil *(Molinion caeruleae)*	2	Neamhfhabhrach - Droch	Cobhsaí	SU
6150 Tailte féaraigh shilice alpacha agus bóireacha	1	Neamhfhabhrach - Droch	Ag feabhsú	-
Portaigh ardaithe agus míoltóga agus eanaigh				
7110 Portaigh ardaithe gníomhacha	15	Neamhfhabhrach - Droch	Ag feabhsú	SW, GW
7130 Bratphortaigh (* más portach gníomhach atá ann)	8	Neamhfhabhrach - Droch	Cobhsaí	SU
7230 Eanaigh alcaileacha	4	Neamhfhabhrach - Droch	Cobhsaí	SU
7140 Idirbhogaigh agus portaigh chreatha	3	Neamhfhabhrach - Droch	Cobhsaí	SW, GW
7120 Portaigh ardaithe dhíghrádaithe atá fós in ann athghiniúint go nádúrtha	2	Neamhfhabhrach - Droch	Ag feabhsú	SW, GW
7210 Eanaigh chailcreacha ina bhfuil *Cladium mariscus* agus speicis de *Caricion davallianae*	1	Neamhfhabhrach - Droch	Ag feabhsú	SU
7220 Fuaráin chlochraithe le cruthú túfa (*Cratoneurion*)	1	Neamhfhabhrach - Droch	Ag meath	SU
Gnáthóga creagacha agus phluais				
8110 Screathan siliciúil na má chuig leibhéil sneachta *Androsacetalia alpinae* agus *Galeopsietalia ladani*)	2	Neamhfhabhrach - Neamhimleor	Ag feabhsú	-
8220 Fánaí carraigeacha siliciúla le fásra casmaifíteach	2	Neamhfhabhrach - Neamhimleor	Cobhsaí	-
8330 Pluaiseanna mara atá faoi uisce nó faoi uisce i bpáirt	2	Neamhfhabhrach - Neamhimleor	Cobhsaí	MW
8120 Screathain chailcreacha agus cailc-shiosta na má go leibhéil alpacha (*Thlaspietea rotundifolii*)	1	Neamhfhabhrach - Droch	Cobhsaí	-
8210 Fánaí carraigeacha cailcreacha le fásra casmaifíteach	1	Neamhfhabhrach - Droch	Ag feabhsú	-
8240 Cosáin aolchloiche	1	Neamhfhabhrach - Droch	Ag feabhsú	-

Gnáthóg	Comhaireamh	Stádas Reachta	Treocht	Spleáchas Uisce
Foraois				
91A0 Seandoirí suiteacha le *Ilex* agus *Blechnum* in Éirinn agus sa Bhreatain Mhór	13	Neamhfhabhrach - Droch	Cobhsaí	-
91D0 Coillearnach portaigh	3	Neamhfhabhrach - Neamhimleor	Ag feabhsú	SU
91E0 Foraoisí gláracha le *Alnus glutinosa* agus *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion, Alnion incanae*, *Salicion albae*)	3	Neamhfhabhrach - Droch	Cobhsaí	SW, GW
9180 *Tilio-Acerion* foraoisí fánaí, sceallaigh agus gaibhneacha	2	Neamhfhabhrach - Droch	Cobhsaí	-

Tábla 4-5: Speicis LCS (Caomhnú) faoi Chosaint i dTuaisceart Éireann, líon na láithreán ina bhfuil siad (Comhaireamh) agus a Stádas (Bail agus Treocht). Is ionann spleáchas uisce (Mayes, 2008) agus Screamhuisce, Uisce Mara, Uisce Dromchla – úsáidtear é nuair nach bhfuil aon spleáchas sonraithe ar uisce.

Gnáthainm	Ainm Eolaíoch	Comhaireamh	Riocht	Treocht	Spleáchas Uisce
Inveirteabraigh: Moilisc					
1029 Diúilicín péarla fionnuisce	*Margaritifera margaritifera*	1	Neamhfhabhrach - Droch	Ag meath	ID
1014 Seilide rinseach béalchaol	*Vertigo angustior*	1	Neamhfhabhrach - Neamhimleor	Ag meath	SU
Inveirteabraigh: Artrapóid					
1065 Fritileán réisc	*Euphydryas aurinia*	5	Neamhfhabhrach - Neamhimleor	Cobhsaí	-
1092 Piardóg liathbhán	*Austropotamobius pallipes*	1	Neamhfhabhrach - Droch	Ag meath	SW, GW
Veirteabraigh: Éisc					
1106 Bradán Atlantach	*Salmo salar*	5	Neamhfhabhrach - Neamhimleor	Cobhsaí	SW, MW
Veirteabraigh: Mamaigh					
1355 an Dobharchú	*Lutra lutra*	6	Fabhrach	Cobhsaí	SW, MW
1365 Rón Cuain	*Phoca vitulina*	4	Neamhfhabhrach - Neamhimleor	Anaithnid	MW
1351 Muc mhara	*Phocoena phocoena*	3	Anaithnid	Anaithnid	MW
1364 Rón glas	*Halichoerus grypus*	2	Fabhrach	Ag feabhsú	MW
1349 Deilf bholgshrónach	*Tursiops truncatus*	1	Anaithnid	Anaithnid	MW
Plandaí Íochtaracha					
1395 Lus na bpeiteal	*Petalophyllum ralfsii*	1	Neamhfhabhrach - Droch	Ag meath	SU
Plandaí Uachtaracha					

Gnáthainm	Ainm Eolaíoch	Comhaireamh	Riocht	Treocht	Spleáchas Uisce
1528 Mórán buí corraigh	*Saxifraga hirculus*	3	Fabhrach	Cobhsaí	SU

Tábla 4-6: Speicis LCS (Cosaint) faoi Chosaint i dTuaisceart Éireann, líon na láithreán ina bhfuil siad (Comhaireamh) agus a Stádas (liosta BoCCI4).

Gnáthainm	Ainm Eolaíoch	Comhaireamh	Liosta BoCCI4
Falcóga			
Foracha dhubh	*Cepphus grylle*	1	Ómra
Foracha	*Uria aalge*	1	Ómra
Crosán	*Alca torda*	1	Dearg
Puifín	*Fratercula arctica*	1	Dearg
Broighill & Seagaí			
Broigheall	*Phalacrocorax carbo*	2	Ómra
Seaga	*Phalacrocorax aristotelis*[9]	1	Ómra
Préacháin			
Cág gobdhearg	*Pyrrhocorax pyrrhocorax*	1	Ómra
Lómaí			
Lóma rua	*Gavia stellata*	2	Ómra
Lachain, Géanna & Ealaí			
Cadhan	*Branta bernicla hrota*	7	Ómra
Éadar	*Somateria mollissima*	3	Dearg
Eala ghlórach	*Cygnus cygnus*	3	Ómra
Eala Bewick	*Cygnus columbianus bewickii*	2	Dearg
Gé ghlas	*Anser anser*	2	Ómra
Mallard	*Anas platyrhynchos*	2	Ómra
Eala bhalbh	*Cygnus olor*	2	Ómra
Seil-lacha	*Tadorna tadorna*	2	Ómra
Praslacha	*Anas crecca*	2	Ómra
Lacha rua	*Anas penelope*[10]	2	Ómra
Gadual	*Anas strepera*	1	Ómra
Órshúileach	*Bucephala clangula*	1	Dearg
Póiseard	*Aythya ferina*	1	Dearg
Síolta rua	*Mergus serrator*	1	Ómra
Lacha iascán	*Aythya marila*	1	Dearg

[9] Dá dtugtar *Gulosus aristotelis* anois air
[10] Dá dtugtar *Mareca penelope* anois air

Gnáthainm	Ainm Eolaíoch	Comhaireamh	Liosta BoCCI4
Spadalach	*Anas clypeata*[11]	1	Dearg
Lacha bhadánach	*Aythya fuligula*	1	Ómra
Fabhcúin			
Fabhcún gorm	*Falco peregrinus*	1	Glas
Meirliún	*Falco columbarius*	1	Ómra
Foithigh			
Foitheach mór	*Podiceps cristatus*	4	Ómra
Spágaire tonn	*Tachybaptus ruficollis*	1	Glas
Craosán & Geabhróga			
Geabhróg	*Sterna hirundo*	7	Ómra
Geabhróg Artach	*Sterna paradisaea*	5	Ómra
Geabhróg scothdhubh	*Sterna sandvicensis*	5	Ómra
Faoileán bán	*Larus canus*	1	Ómra
Faoileán scadán	*Larus argentatus*	1	Ómra
Saidhbhéar	*Rissa tridactyla*	1	Dearg
Droimneach Beag	*Larus fuscus*	1	Ómra
Geabhróg rósach	*Sterna dougallii*	1	Ómra
Cúir, Seabhaic & Iolair			
Cromán na gcearc	*Circus cyaneus*	2	Ómra
Roilligh			
Roilleach	*Haematopus ostralegus*	2	Dearg
Guairdill & Cánóga			
Cánóg dhubh	*Puffinus puffinus*	2	Ómra
Cánóg Bhán	*Fulmarus glacialis*	1	Ómra
Feadóga			
Feadóg bhuí	*Pluvialis apricaria*	3	Dearg
Feadóg ghlas	*Pluvialis squatarola*	2	Dearg
Feadóg chladaigh	*Charadrius hiaticula*	2	Ómra
Pilibín	*Vanellus vanellus*	1	Dearg
Rálóga, Gearraí & Cearca cheannann			
Cearc cheannann	*Fulica atra*	1	Ómra

[11] Dá dtugtar *Spatula clypeata7* anois air

Gnáthainm	Ainm Eolaíoch	Comhaireamh	Liosta BoCCI4
Gobadáin, Naoscacha & Falaróip			
Glúineach dhearg	*Tringa totanus*	4	Dearg
Guibhneach earrdhubh	*Limosa limosa*	2	Dearg
Breacóg	*Calidris alpina*	2	Dearg
Cnota	*Calidris canutus*	2	Dearg
Guilbneach stríocearrach	*Limosa lapponica*	1	Dearg
Crotach	*Numenius arquata*	1	Dearg
Ladhrán Glas	*Tringa nebularia*	1	Glas
Piardálaí Trá	*Arenaria interpres*	1	Ómra

5 Achoimre ar Scagthástáil MC Chéim 1

Sainaithníodh i dtuarascáil Scagthástála an MC (féach Aguisín A) go gceanglaítear ar Uisce Éireann mar údarás poiblí faoi na Rialacháin um Ghnáthóga scagadh a dhéanamh ar a gcuid pleananna agus tionscadail go léir agus go raibh Dréacht-PSSU 2050 mar sin faoi réir cheanglais na Rialachán.

Tugadh faoi deara freisin nach bhfuil an Dréacht-PSSU 2050 ceangailte go díreach le bainistiú aon Láithreán Eorpach ná níl sé riachtanach don bhainistiú sin.

Baineadh de thátal as tuarascáil Scagthástála MC go raibh ISDanna indéanta mar thoradh ar Dhréacht-PSSU 2050. Sainaithníodh sa tuarascáil nach mbeidh ISDanna mar thoradh ar an Dréacht-PSSU 2050, toisc gur plean ardleibhéil é. Mar sin féin, féadfaidh na cineálacha gníomhaíochtaí a mbeidh UÉ freagrach astu le linn agus mar thoradh ar chur chun feidhme Dhréacht-PSSU 2050 a dhéanamh.

Rinne an tuarascáil catagóiriú freisin ar ghníomhaíochtaí UÉ a thacóidh le Dréacht-PSSU 2050 ina dhá ghrúpa leathana agus rinneadh tuilleadh machnaimh ar ghníomhaíochtaí sonracha agus ar bhealaí tionchair. Déantar tuilleadh breithnithe ar na conairí tionchair seo san MC seo, i Roinn 6.3.

Ag cur san áireamh nádúr straitéiseach Dhréacht-PSSU 2050 agus an chéim reatha dá ullmhú ag an am a rinneadh an Tuarascáil Scagtha MC, thángthas ar an gconclúid go gcaithfí scagadh a dhéanamh ar gach Láithreán Eorpach ar fud na hÉireann agus Thuaisceart Éireann mar, in éagmais faisnéis níos mionsonraithe maidir le Dréacht-PSSU 2050, ní mór prionsabal an réamhchúraim a chur i bhfeidhm.

Thángthas ar an tátal, dá bhrí sin, de réir Airteagal 6(3) den Treoir maidir le Gnáthóga, go mbeadh Céim 2 den MC ar an Dréacht-PSSU 2050 ag teastáil.

6 Measúnacht Chuí

6.1 Réamheolas

Aithníonn agus scrúdaíonn an MC impleachtaí an Dréacht PSSU 2050 do na suíomhanna agus na gnéithe in Éirinn a aithníodh roimhe seo chomh maith le himpleachtaí féideartha do láithreáin i dTuaisceart Éireann nuair a shainaithnítear san MC go bhfuil siad nasctha go feidhmiúil. Déantar an MC i gcomhar le pleananna eile. Tá liosta iomlán na bpleananna curtha i láthair i Roinn 7. Mar gheall ar nádúr straitéiseach Dhréacht PSSU 2050 níor breithníodh ach pleananna eile ar scála straitéiseach comhchosúil.

Sa MC seo, déantar imscrúdú agus measúnú ar na cuspóirí straitéiseacha, ar na haidhmeanna straitéiseacha agus ar na gníomhartha a bhaineann leo i gcomparáid leis na Láithreáin Eorpacha a shainaithnítear i Roinn4 (Forbhreathnú ar Bhonnlíne/Láithreán Éiceolaíochta). Cuirtear san áireamh freisin sa MC an dualgas atá ar Uisce Éireann cloí le gach reachtaíocht comhshaoil agus beartais rialtais. Mar atá luaite thuas i Roinn 5, tá gach Láithreán Eorpach ar fud na hÉireann agus Thuaisceart Éireann san áireamh san MC seo.

6.2 Cur Chuige don Mheasúnú seo

6.2.1 Cur Chuige Ginearálta

Is plean straitéiseach fadtéarmach é an Dréacht-PSSU 2050 chun tacú le fás, an comhshaol a chosaint agus seirbhísí athléimneacha uisce a sholáthar do chustaiméirí Uisce Éireann go ceann 25 bliain. Beidh tionchar aige ar sholáthar seirbhísí uisce agus fuíolluisce in Éirinn sa todhchaí trí phleananna eile de shraith níos ísle a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm. Is cinnte go bhfuil neamhchinnteacht dosheachanta faoi na héifeachtaí iarbhír nó dóchúla a bhainfidh le Dréacht-PSSU 2050 a chur i bhfeidhm, go háirithe in éagmais moltaí mionsonraithe a bheidh riachtanach tar éis ghlacadh an Phlean. D'fhéadfaí a shamhlú, áfach, go bhféadfadh tionchar a bheith ag na pleananna sraithe íochtair ar Láithreáin Eorpacha, lena n-áirítear éifeachtaí trasteorann, cé nach féidir a rá cén áit, cathain ná conas a d'fhéadfadh na héifeachtaí sin tarlú. Tá sé seo mar gheall ar raon feidhme leathan Dréacht PSSU 2050 agus a sheasamh san ordlathas pleanála.

Beidh tionscadail a d'fhéadfadh teacht as forálacha Dhréacht-PSSU 2050 faoi réir measúnú mionsonraithe, reachtúil ar a n-éifeachtaí ar Láithreáin Eorpacha, agus ní cheadófar iad ach amháin má chomhlíonann siad an chéad dhá thástáil den Rialachán um Ghnáthóga. Mar sin féin, níl sé iomchuí breithniú ar éifeachtaí pleananna ar Láithreáin Eorpacha a tharmligean chuig leibhéal measúnaithe plean sraithe agus/nó tionscadail, nó brath go hiomlán ar bheartas ginearálta i bplean chun Láithreáin Eorpacha a chosaint.

Cuirtear san áireamh sa mheasúnú freisin treoir a cuireadh ar fáil in Tyldesley and Associates (2015) ina dtugtar i gcrích ráitis bheartais ghinearálta nach bhfuil aon éifeachtaí faoin spéir acu mar gheall go leagann siad amach ardaidhm straitéiseach maidir le saincheist áirithe. Ní féidir measúnú a dhéanamh freisin ar aon tionscadail nó pleananna dá dtagraítear sa Dréacht-PSSU 2050 ach nach bhfuil molta sa Phlean; mar shampla, pleananna nach bhfuil ról ar bith ag Dréacht-PSSU 2050 ina seachadadh. Ní chuireann sé seo as an áireamh pleananna atá mar chuid den mheasúnú i dteannta a chéile, áfach. Is féidir teacht ar an gconclúid de ghnáth freisin le gnéithe den Dréacht-PSSU 2050 atá ceaptha an comhshaol nádúrtha a chosaint mar ghnéithe nach bhfuil aon drochthionchar acu cé go bhféadfadh cásanna a bheith ann ina bhféadfadh iarmhairtí neamhbheartaithe a bheith ag feabhsuithe ar an gcomhshaol nádúrtha.

Le linn an MC seo a dhéanamh, leanadh trí phríomhchéim:

- Tuar Tionchair
- Measúnú ar Iarmhairtí
- Bearta Maolaithe

6.2.2 Measúnú i gComhcheangal

Mar a léiríodh thuas, déantar an MC i gcomhar le pleananna eile chomh maith le héifeachtaí in-chomhcheangail 'laistigh den phlean'. Dhírigh an measúnú ar éifeachtaí comhcheangailte don MC seo ar éifeachtaí féideartha idir gnéithe den Dréacht PSSU 2050 agus pleananna eile. Toisc gur plean ardleibhéil é an Dréacht PSSU 2050 ní chinneann sé suíomh beacht aon fhorbairt nó idirghabhála. Is dócha go mbeidh gá le tuilleadh measúnaithe ar éifeachtaí comhcheangailte de réir mar a fhorbraítear pleananna agus tionscadail sraithe níos ísle.

D'fhéadfadh go leor pleananna/tionscadail eile a bheith ann a d'fhéadfadh, go teoiriciúil, idirghníomhú leis an Dréacht PSSU 2050. Mar sin féin, i bhfianaise nádúr straitéiseach an phlean, tugadh faoi chur chuige pragmatach chun an measúnú a dhéanamh agus níor cuireadh san áireamh ach pleananna ardleibhéil/straitéiseacha cosúla i.e. pleananna ar an leibhéal céanna san ordlathas pleanála.

Tagann pleananna Uisce Éireann ar nós an *Creat-Phlean Náisiúnta um Acmhainní Uisce* (arna fhoilsiú in 2021) agus an *Plean Náisiúnta um Bainistíocht Sloda Fuíolluisce* (arna fhoilsiú in 2016) faoin PSSU roimhe seo agus is torthaí iad ar chuspóirí PSSU. Mar sin níor cuireadh san áireamh iad sa mheasúnú i gcomhcheangal.

Tá sonraí na bpleananna go léir atá san áireamh sa mheasúnú agus tráchtaireacht a bhaineann leis na pleananna curtha ar fáil i Roinn 7, Tábla 7-1. San iomlán, sainaithníodh cúig phlean ina raibh éifeachtaí insamhlaithe, ach nach gá go mbeadh siad inaitheanta.

6.2.3 Maolú

D'fhéadfadh go mbeadh gá le bearta maolaithe chun an tionchar a shainaithnítear sa mheasúnú cuí a bhaint, a chosc nó a laghdú go dtí leibhéal nach mbeidh tionchar acu ar an láithreán a thuilleadh. Toisc gur doiciméad straitéiseach é Dréacht-PSSU 2050, ní dócha go n-aithneofar tionchair shonracha ar Shuíomhanna Eorpacha ar leith agus is dócha go mbeidh bearta uileghabhálacha chun aghaidh a thabhairt ar aon éifeachtaí díobhálacha féideartha.

I measc samplaí de bhearta maolaithe a d'fhéadfaí a chur i bhfeidhm ar Dhréacht-PSSU 2050, ní léir go bhfuil aon tionchar díobhálach ar shláine aon láithreáin Eorpaigh, tá an méid seo a leanas ach níl siad teoranta dóibh:

- Scriosadh an bheartais/an togra/an ghnímh.
- Nádúr nó cineál an bheartais/an togra/an ghnímh a athrú.
- Srianta nó foláirimh sonracha beartais.
- Ag forordú conas a sheachnófar drochthionchar ar shláine láithreáin trí bhearta maolaithe i bplean sraithe íochtair, a dhaingneofaí le MC mionsonraithe ag an leibhéal sin.

Gnéithe aonair den bheartas/togra/gníomh a scriosadh nó a leasú ar dócha go mbeadh drochthionchar acu nuair a dhéantar tástáil orthu ag céim níos ísle.

6.3 Foinsí Tionchair agus Conairí Tionchair

Mar a dúradh, rinneadh gníomhaíochtaí UÉ a chatagóiriú i dhá ghrúpa leathana, agus bhain siad sin le soláthar uisce nó le cóireáil fuíolluisce (Tábla 6-1). D'fhéadfadh iarmhairtí a bheith mar thoradh ar ghníomhaíochtaí eile freisin agus is iad seo a leanas iad; caomhnú uisce agus bainistíocht ar éileamh, bainistíocht abhantrach agus bearta tacaíochta nó gaolmhara eile chomh maith le bainistíocht réadmhaoine.

Tábla 6-1: Gníomhaíochtaí Ginearálta Uisce Éireann

Gníomhaíocht Ginearálta	Gníomhaíochtaí Sonracha
Soláthar Uisce	Astarraingt Amhuisce (ó uisce dromchla nó screamhuisce). Amhuisce a chóireáil chun go mbeidh sé inólta (braithfidh an leibhéal cóireála a bheidh ag teastáil ar chaighdeán an amhuisce a astarraingeofar). Uisce agus amhuisce a stóráil. Uisce cóireáilte a sholáthar do chustaiméirí trí líonra píobán. Iarmharaigh ó chóireáil uisce a bhainistiú. Tógáil, oibriú, cothabháil agus bainistíocht a bhaineann leis na nithe thuasluaite.
Cóireáil Fuíolluisce	Amhuisce a bhailiú ó chustaiméirí a bhfuil a bpíblínte fuíolluisce ceangailte leis an líonra séarachais poiblí. Uisce dromchla a bhailiú agus a chóireáil i gcás draenacha uisce dromchla atá ceangailte leis an líonra séarachais poiblí faoi láthair. Fuíolluisce a chóireáil chun go gcloífidh sé leis an gcaighdeán atá leagtha síos sa reachtaíocht (beidh an leibhéal cóireála a theastaíonn ag brath ar chineál an uisce ghlactha agus ar a acmhainn asamhlaithe). Fuíolluisce cóireáilte a sceitheadh chuig uisce dromchla nó chuig screamhuisce faoi cheadúnas/dheimhniú. Bainistíocht Sloda Fuíolluisce. Tógáil, oibriú, cothabháil agus bainistíocht a bhaineann leis na nithe thuasluaite

Tugtar breac-chuntas i dTábla 6-2 ar na hiarmhairtí suntasacha féideartha a bhaineann leis an Dréacht-PSSU 2050. D'fhéadfadh cur i bhfeidhm an Dréacht PSSU 2050 a bheith ina chúis le bearta, agus in éagmais maolaithe, d'fhéadfadh roinnt conairí le haghaidh iarmhartaí féideartha a bheith mar thoradh orthu, lena n-áirítear na nithe a leanas, ach gan a bheith teoranta dóibh:

- básmhaireacht speiceas;
- caillteanas nó ilroinnt gnáthóg;
- bacainní ar ghluaiseacht speiceas;
- corraíl (torann, creathadh, gluaiseacht, soilsiú);
- athruithe ar cháilíocht an uisce;
- athruithe ar an hidreolaíocht nó ar an hidrigeolaíocht; agus
- aistriú speiceas neamhdhúchasach

D'fhéadfadh iarmhairtí a bheith gearrthéarmach nó fadtéarmach, agus i gcásanna áirithe, d'fhéadfadh iarmhairtí gearrthéarmacha a bheith ina gcúis le hiarmhairtí fadtéarmacha ar leas cáilitheach (speiceas nó gnáthóg). Tugtar tuilleadh eolais thíos faoi iarmhairtí féideartha, faoi chonairí agus faoi thionchair. Tugtar achoimre ar thionchair agus ar ISDanna féideartha i dTábla 6-2.

Básmhaireacht Speiceas

D'fhéadfadh speicis bás a fháil agus gníomhaíochtaí a bhaineann le tógáil bonneagair ar bun nó mar thoradh ar athruithe ar cháilíocht agus cainníocht an uisce. D'fhéadfadh básmhaireacht tarlú freisin mar gheall ar chailliúint speiceas creiche nó mar gheall ar ilroinnt gnáthóg, rud a chuireann bacainní ar ghluaiseacht speiceas. Tá diúilicíní péarla fionnuisce i mbaol ó mheath gnáthóige lena n-áirítear dríodrú agus saibhriú cothaitheach.

Caillteanas/Ilroinnt Gnáthóige agus Bacainní ar Ghluaiseacht

D'fhéadfadh bonneagar nua a bheith ina chúis le caillteanas gnáthóige agus/nó le hilroinnt gnáthóige (lena n-áirítear gnáthóg thacaíochta do leasanna cáilitheacha). D'fhéadfadh sé go mbeadh sé ina chúis freisin le bacainní ar ghluaiseacht speiceas, amhail an bradán, agus seans go dtiocfadh athruithe ar líon na speiceas dá bharr sin nó seans go gcaillfí ar fad iad. D'fhéadfadh sé go mbeadh tionchar ag na hiarmhairtí seo freisin ar speicis chreiche na leasanna cáilitheacha.

D'fhéadfadh astarraingt uisce nua nó mhéadaithe a bheith ina cúis freisin le caillteanas agus/nó le hilroinnt gnáthóg. Is iad na gnáthóga agus na speicis atá i mbaol go háirithe na cinn a bheadh ag brath go hiomlán nó go páirteach ar fhoinsí screamhuisce agus/nó uisce dromchla. D'fhéadfadh na héifeachtaí a bheith gearrthéarmach go meántéarmach (mar shampla le linn tréimhsí triomach) nó fadtéarmach.

Cur Isteach

D'fhéadfadh cur isteach ar speicis a bheith mar thoradh ar bhonneagar nua a thógáil, rud a bheadh ina chúis le hathruithe ar líon agus/nó ar dháileadh na speiceas sin. D'fhéadfadh torann agus creathadh, soilsiú agus gluaiseacht, mar shampla, a bheith ina gcineálacha cur isteach. D'fhéadfadh sé go mbeadh tionchar ag an gcur isteach seo ar speicis ainmhithe talún/uisceacha ar fud raon leathan de gnáthóga agus de shuíomhanna. D'fhéadfadh suaitheadh freisin bacainní a chur ar ghluaiseacht as a dtagann laghdú ar infhaighteacht gnáthóg agus scoilteadh daonraí. D'fhéadfadh an cur isteach seo a bheith gearrthéarmach nó fadtéarmach, ag brath ar chineál an bhonneagair.

Athruithe ar Cháilíocht an Uisce

D'fhéadfadh athruithe ar cháilíocht an uisce tarlú ar chúiseanna éagsúla lena n-áirítear doirteadh agus rith chun srutha, dríodrú agus sceitheadh fuíolluisce. D'fhéadfadh na hathruithe seo tarlú le linn bonneagar nua a thógáil nó le linn a fheidhmithe nó mar thoradh ar athruithe ar shreafaí uisce (conairí). D'fhéadfadh speicis cháilitheacha agus/nó a gcreach bás a fháil mar thoradh ar athruithe ar cháilíocht an uisce. D'fhéadfaí gnáthóga cáilitheacha nó tacaíochta a chailleadh mar thoradh air seo chomh maith. Bhí tionchair ó fhuíolluisce agus/nó ó rith chun srutha uirbeach ag go leor gnáthóg agus speiceas a aithníodh mar bhrú nó bagairt ar leith lena n-áirítear gnáthóga éagsúla locha, sruthchúrsaí agus diúilicíní péarla fionnuisce, loimpre shrutháin agus síofróga uisce.

Athruithe ar an Hidreolaíocht/Hidrigeolaíocht

D'fhéadfadh sé go mbeadh tionchar díreach ag athruithe hidreolaíocha ar ghnáthóga uisceacha, is é sin, feidhmiúlacht éiceolaíoch na gcóras sin agus na speicis a bhraitheann orthu a athrú. D'fhéadfadh athruithe hidreolaíocha a bheith ina gcúis le hathruithe ar dháileadh gnáthóg, agus bheadh tionchar aige seo ar dháileadh agus ar líon na speiceas. D'fhéadfadh athruithe hidreolaíocha/hidrigeolaíocha tarlú mar thoradh ar astarraingtí nua nó méadaithe, nó mar thoradh ar bhonneagar nua. Toisc go bhfuil cuid mhór de na gnáthóga agus de na speicis chosanta ag brath ar fhoinsí screamhuisce agus/nó uisce dromchla, d'fhéadfadh tionchar a bheith ag athruithe hidreolaíocha/hidrigeolaíocha i go leor ceantar agus ar fheidhmiú na gcóras a thacaíonn siad leo.

Aistriú Speiceas Neamhdhúchasach

D’fhéadfaí go n-aistreofaí speiceas neamhdhúchasach mar thoradh ar leithdháileadh agus aistriú uisce agus bailiú, cóireáil agus sceitheadh fuíolluisce. D’fhéadfadh na speicis seo gnáthóga a athrú, más speicis ionracha iad. D’fhéadfadh sé go mbeadh tionchar díreach ag na hathruithe seo ar ghnáthóga cáilitheacha agus ar speicis cháilitheacha nó ar fheidhmiúlacht éiceolaíoch na gcóras.

Tábla 6-2: Tionchair Shuntasacha Dhóchúla a d’fhéadfadh a bheith ag baint le Gníomhaíochtaí Gaolmhara an Dréacht PSSU 2050

Gníomhaíochtaí a bhaineann le PSSU	Iarmhairtí Féideartha	ISD Féideartha agus Conairí
Astarraingtí uisce nua nó méadaithe ó fhoinsí uisce dromchla nó screamhuisce.	Laghdú limistéir gnáthóige lena n-áirítear caillteanas iomlán gnáthóige chomh maith le hathrú gnáthóige. Laghdú ar líon na speiceas (lena n-áirítear speicis chreiche), agus athruithe ar dháileadh speiceas nó caillteanas iomlán mar thoradh air sin. Athruithe hidreolaíocha.	Nuair a bheadh astarraingtí de dhíth tá an poitéinseal ann le haghaidh iarmhairtí díreacha, indíreacha, tógála, oibriúcháin agus carnacha maidir le LCSanna (Caomhnú) agus LCSanna (Cosaint) in éagmais maolaithe. Is iad na gabhdóirí uisceacha nó na gabhdóirí atá spleách ar uisce is mó a bheadh i gcontúirt. D'fhéadfadh athruithe teacht ar ghnáthóga agus ar na speicis a bhraitheann orthu agus bheadh sé seo ina chúis le hathruithe ar líon agus ar dháileadh na speiceas sin. D'fhéadfadh sé go mbeadh tionchar aige seo freisin ar speicis chreiche na leasanna cáilitheacha. Tá seans ann go mbeidh tionchar ag astarraingtí ar gach láithreán atá nasctha go hidreolaíocht leo agus ina bhfuil speicis atá spleách ar uisce dromchla agus/nó ar screamhuisce.
Tógáil bonneagair nua le haghaidh seirbhísí uisce lena n-áirítear taiscumair, píblínte agus ionaid chóireála fuíolluisce.	Básmhaireacht speiceas (lena n-áirítear speicis chreiche). Caillteanas limistéir gnáthóige nó athrú air. Cur isteach (gearrthéarmach nó fadtéarmach) ar speicis. Ilroinnt gnáthóige lena n-áirítear bacainní ar ghluaiseacht speiceas. Athruithe hidreolaíocha/hidrigeolaíocha ar thimpeallachtaí uisceacha. Aistriú speiceas neamhdhúchasach ionrach.	Athruithe ar an hidreolaíocht a d’fhéadfadh a bheith ina gcúis le hathruithe ar an timpeallacht uisceach agus bheadh tionchar aige seo ar ghabhdóirí uisceacha. D'fhéadfadh athruithe teacht ar ghnáthóga agus ar na speicis a bhraitheann orthu agus bheadh sé seo ina chúis le hathruithe ar líon agus ar dháileadh na speiceas sin. D'fhéadfadh sé go mbeadh tionchar aige seo freisin ar speicis chreiche na leasanna cáilitheacha. D’fhéadfadh speicis neamhdhúchasacha ionracha a bheith ina gcúis le cineál nua gnáthóige agus/nó speicis nua i láithreáin in ionad na gcineálacha a bhí ann cheana féin, agus d’athródh sé seo feidhmiúlacht éiceolaíoch na láithreán. Tá an poitéinseal ann le haghaidh iarmhairtí díreacha, indíreacha, tógála, oibriúcháin agus carnacha maidir le LCSanna (Caomhnú) agus LCSanna (Cosaint) in éagmais maolaithe.

Gníomhaíochtaí a bhaineann le PSSU	Iarmhairtí Féideartha	ISD Féideartha agus Conairí
Sceitheadh fuíolluisce cóireáilte.	Laghdú limistéir gnáthóige. Laghdú ar dhlús speiceas.	Tá an poitéinseal ann le haghaidh iarmhairtí díreacha, indíreacha, tógála, oibriúcháin agus carnacha maidir le LCSanna (Caomhnú) agus LCSanna (Cosaint) a bhfuil gnáthóga iontu atá spleách ar uisce agus speicis iontu a bhfuil nasc hidreolaíoch acu le hionaid chóireála fuíolluisce. D'fhéadfadh athruithe teacht ar ghnáthóga agus ar na speicis a bhraitheann orthu agus bheadh sé seo ina chúis le hathruithe ar líon agus ar dháileadh na speiceas sin. D'fhéadfadh sé go mbeadh tionchar aige seo freisin ar speicis chreiche na leasanna cáilitheacha. Is iad na gabhdóirí uisceacha nó na gabhdóirí atá spleách ar uisce is mó a bheadh i gcontúirt. Tá an poitéinseal ann le haghaidh iarmhairtí díreacha, indíreacha, oibriúcháin agus carnacha maidir le LCSanna (Caomhnú) agus LCSanna (Cosaint) in éagmais maolaithe.

6.4 Measúnacht Chuí

6.4.1 Cuspóirí Straitéiseacha

Tá na ceithre cuspóir straitéiseacha liostaithe thíos:

1. Uisce óil sábháilte agus iontaofa: Cinntímid go bhfuil cáilíocht ár soláthairtí uisce sábháilte, agus soláthraímid seirbhís uisce ar féidir le custaiméirí, pobail, agus an geilleagar i gcoitinne brath air.

2. Tacú lenár gcustaiméirí, leis na pobail agus leis an ngeilleagar: Déanfaimid ár ndícheall seirbhís den scoth a chur ar fáil dár gcustaiméirí, agus oibrímid lenár bpáirtithe leasmhara chun tosaíochtaí ailínithe a sheachadadh agus tacú le fás inbhuanaithe.

3. Ár dTimpeallacht a Chosaint agus a Athchóiriú: Cuirimid seirbhís iontaofa uisce agus fuíolluisce ar fáil a chosnaíonn an comhshaol, agus tacaímid le comhshaol sláintiúil trí ghnáthóga agus éiceachórais a fheabhsú.

4. Seirbhísí inbhuanaithe a oireann don todhchaí: Déanfaimid cinntí don fhadtéarma le go mbeimid in ann dul in oiriúint agus athléimneacht ár sócmhainní a chinntiú.

Is cuspóirí straitéiseacha ardleibhéil iad agus is ráitis ghinearálta bheartais iad. Cuireann siad in iúl go bhfuil siad ag súil le hUisce Éireann nuair a bhreithníonn siad tograí amach anseo. I gcás ráitis ghinearálta bheartais dá leithéid a léiríonn rún ginearálta UÉ ní féidir a aithint cathain, cén áit nó conas a d'fhéadfadh aon tionchar a bheith ar Líonra Natura 2000. Baintear de thátal as nach dócha go mbeidh drochthionchar ag na cuspóirí straitéiseacha seo, iontu féin, ar Láithreán Eorpach. Ba chóir a thabhairt faoi deara, áfach, go bhféadfadh deiseanna a bheith ann d'éifeachtaí dearfacha ar Láithreáin Eorpacha le cuspóir straitéiseach 3 (*An comhshaol a chosaint agus a athchóiriú*).

Nuair a scrúdaítear na cuspóirí straitéiseacha ardleibhéil i ndáil le drochthionchar a bheith acu ar Láithreán Eorpach, rinneadh é sin i gcomhar leis na pleananna freisin (féach Roinn 7). Toisc gur thángthas ar an gconclúid nach bhféadfadh aon éifeacht inbhraite a bheith ag na cuspóirí straitéiseacha amháin ar shuíomh, fágann sé nach féidir éifeacht chomhcheangailte a bheith ann.

6.4.2 Aidhmeanna Straitéiseacha

Déantar measúnú in dTábla 6-3 ar an 14 aidhm straitéiseacha a bhaineann le gach cuspóir straitéiseach. Is ráitis bheartais ghinearálta iad na haidhmeanna straitéiseacha go léir. Cé go bhfuil siad níos sonraí ná na cuspóirí straitéiseacha uileghabhálacha ní thugann siad le fios cén áit, cathain ná conas is féidir gnéithe na gceithre chuspóir straitéiseacha a chur chun feidhme. Mar sin féin, teastaíonn tuilleadh measúnaithe ar na gníomhaíochtaí (Sraith 1) atá mar bhonn leo chun a chinntiú go n-aithnítear aon iarmhairtí díobhálacha féideartha, agus go n-aithnítear straitéisí maolaithe le haghaidh na n-iarmhairtí sin.

Is dócha go rachaidh na haidhmeanna straitéiseacha a bhaineann lenár *gComhshaol a chosaint agus a athchóiriú* chun tairbhe do Láithreáin Eorpacha cé nach féidir na scálaí ama faoina bhféadfadh na tairbhí seo tarlú a chinneadh. Ina theannta sin, tá seans ann go bhféadfadh ISDanna ar speicis shonracha agus ar leasanna gnáthóige tarlú trí thimpiste i soláthar na n-aidhmeanna straitéiseacha gaolmhara (na gníomhaíochtaí agus gníomhaíochtaí agus pleananna íos-sraithe).

Nuair a scrúdaíodh na cuspóirí straitéiseacha maidir le drochthionchar a bheith acu ar Láithreán Eorpach, rinneadh é i gcomhar leis na pleananna freisin (féach Roinn 7). Toisc gur thángthas ar an gconclúid nach bhféadfadh aon éifeacht inbhraite a bheith ag na cuspóirí straitéiseacha leo féin ar láithreán, fágann sé nach féidir éifeacht chomhcheangailte a bheith ann.

Tábla 6-3: Tráchtaireacht agus Conclúidí MC do na hAidhmeanna Straitéiseacha

Cuspóir Straitéiseach	Aidhmeanna Straitéiseacha	Tráchtaireacht MC	Conclúid MC	Maolú
1: Uisce óil Sábháilte agus Iontaofa	**1. Uisce óil sábháilte a chinntiú.**	Is ráitis bheartais ghinearálta iad na haidhmeanna straitéiseacha seo. Ní fios cén áit, cathain ná conas is féidir gnéithe na gcuspóirí éagsúla a chur chun feidhme, ná cá háit a bhféadfadh éifeachtaí díobhálacha ar bith tarlú, ná cad iad na Láithreáin Eorpacha, más ann dóibh, a bhféadfadh tionchar a imirt orthu. Mar sin is féidir na haidhmeanna straitéiseacha seo a bhaint de mheasúnú breise. Mar sin féin, teastaíonn tuilleadh measúnaithe ar na gníomhaíochtaí (Sraith 1) atá mar bhonn leo chun a chinntiú go n-aithnítear aon éifeachtaí díobhálacha féideartha.	Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag aidhm straitéiseach 1 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth
	2. Soláthairtí iontaofa uisce a sheachadadh.		Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag aidhm straitéiseach 2 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth
	3. Ár n-acmhainní luachmhara a chaomhnú.		Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag aidhm straitéiseach 3 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth
2. Tacú lenár gCustaiméirí, leis na Pobail agus leis an nGeilleagar	**4. Seachadadh do chustaiméirí.**	Is ráitis bheartais ghinearálta iad na haidhmeanna straitéiseacha seo. Ní fios cén áit, cathain ná conas is féidir gnéithe na gcuspóirí éagsúla a chur chun feidhme, ná cá háit a bhféadfadh éifeachtaí díobhálacha ar bith tarlú, ná cad iad na Láithreáin Eorpacha, más ann dóibh, a bhféadfadh tionchar a imirt orthu. Mar sin is féidir na haidhmeanna straitéiseacha seo a bhaint de mheasúnú breise. Mar sin féin, teastaíonn tuilleadh measúnaithe ar na gníomhaíochtaí (Sraith 1) atá mar bhonn leo chun a chinntiú go n-aithnítear aon éifeachtaí díobhálacha féideartha.	Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag aidhm straitéiseach 4 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth
	5. Teagmháil le pobail.		Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag aidhm straitéiseach 5 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth
	6. Fás a sholáthar.		Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag aidhm straitéiseach 6 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth
3. Ár dTimpeallacht a Chosaint agus a Athchóiriú	**7. Ár gcomhshaol uisce a chosaint.**	Is ráitis bheartais ghinearálta iad na haidhmeanna straitéiseacha seo. Ní fios cén áit, cathain ná conas is féidir gnéithe na gcuspóirí éagsúla a chur chun feidhme, ná cá háit a bhféadfadh éifeachtaí díobhálacha ar bith tarlú, ná cad iad na Láithreáin Eorpacha, más ann dóibh, a bhféadfadh tionchar a imirt orthu. Mar sin féin, ba cheart go rachadh cosaint agus athchóiriú na timpeallachta uisce agus seachadadh cuspóirí an CTU chun tairbhe do Láithreáin Eorpacha. Mar sin is féidir na haidhmeanna straitéiseacha seo a bhaint de mheasúnú breise. Mar sin féin, teastaíonn tuilleadh measúnaithe ar na gníomhaíochtaí (Sraith 1) atá mar bhonn leo chun a chinntiú go n-aithnítear aon éifeachtaí díobhálacha féideartha.	Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag aidhm straitéiseach 7 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth
	8. Ár ról a imirt faoin gCreat-Treoir Uisce.		Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag aidhm straitéiseach 8 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth
	9. Cur le bithéagsúlacht dhearfach.		Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag aidhm straitéiseach 9 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth
4. Seirbhísí Inbhuanaithe a Oireann don Aimsir atá Amach Romhainn	**10. Neodracht carbóin a bhaint amach.**	Is ráitis bheartais ghinearálta iad na haidhmeanna straitéiseacha seo. Ní fios cén áit, cathain ná conas is féidir gnéithe na gcuspóirí éagsúla a chur chun feidhme, ná cá háit a bhféadfadh éifeachtaí díobhálacha ar bith tarlú, ná cad iad na Láithreáin Eorpacha, más ann dóibh, a bhféadfadh tionchar a imirt orthu. Mar sin is féidir na haidhmeanna straitéiseacha seo a bhaint de mheasúnú breise. Mar sin féin, teastaíonn tuilleadh measúnaithe ar na gníomhaíochtaí (Sraith 1) atá mar bhonn leo chun a chinntiú go n-aithnítear aon éifeachtaí díobhálacha féideartha.	Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag aidhm straitéiseach 10 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth
	11. Cuir chuige chiorclacha a ghlacadh.		Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag aidhm straitéiseach 11 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth
	12. Ár sócmhainní a bhainistiú.		Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag aidhm straitéiseach 12 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth
	13. Tairbhe a bhaint as nuálaíocht.		Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag aidhm straitéiseach 13 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth
	14. Maoiniú fadtéarmach a dhaingniú		Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag aidhm straitéiseach 14 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth

6.4.3 Gníomhaíochtaí an PSSU

Is féidir measúnú a dhéanamh ar na gníomhaíochtaí a thagann faoi na cuspóirí straitéiseacha agus na haidhmeanna straitéiseacha a fheiceáil i dTábla 6-4, Tábla 6-5, Tábla 6-6 agus Tábla 6-7.

Úsáidtear dathchódú sna táblaí MC chun a léiriú cén áit a bhféadfadh éifeachtaí tarlú, agus tá gá le bearta maolaithe mar atá thíos.

	Beartaithe nach bhfuil aon éifeachtaí insamhlaithe ag na gníomhaíochtaí ar Láithreáin Eorpacha.
	Ní bheadh aon tionchar inbhraite, ach bheadh gá le pleananna/idirghabhálacha sraithe níos ísle cloí leis na Rialacháin um Ghnáthóga.
	Ní mór cloí leis na bearta maolaithe atá ann cheana féin a aithníodh i bpleananna sraith íochtair chun éifeachtaí díobhálacha ar Láithreáin Eorpacha a sheachaint.
	Gníomhaíochtaí arna dtabhairt i gcrích ionas go bhféadfadh éifeachtaí tairbhiúla a bheith acu ar Láithreáin Eorpacha.

I gcás 18 ngníomhaíocht bhíothas den tuairim nach mbeadh aon tionchar inbhraite ar Láithreáin Eorpacha agus níor aithníodh aon ghníomhaíochtaí a mbeadh iarmhairtí diúltacha mar thoradh orthu. Bhí baint ag 15 ghníomh, áfach, le pleananna ar an leibhéal íochtarach a tháirgeadh, le forbairt idirghabhálacha, nó le sainaithint an ghá le hidirghabhálacha, agus b'fhéidir go bhféadfadh éifeachtaí a bheith mar thoradh ar phleananna/idirghabhálacha ar an leibhéal íochtarach dá leithéid ar láithreáin agus, mar thoradh air sin, aithníodh an gá le ceanglas cloí leis na Rialacháin um Ghnáthóga mar mhaolú i.e. Dul faoi Scagthástáil MC/MC nuair a aithnítear a leithéid agus nuair is cuí. Aithníodh dhá ghníomhaíocht ina raibh bearta maolaithe ar bun cheana féin chun éifeachtaí díobhálacha a chosc. Aithníodh seacht ngníomhaíocht freisin inar thángthas ar an gconclúid gur dhócha go mbeadh iarmhairtí tairbhiúla ar Láithreáin Eorpacha, cé gur bhaolach go mbeadh iarmhairtí diúltacha ar Láithreáin Eorpacha a bheith mar thoradh ar trí cinn de na gníomhaíochtaí seo. Tugtar sonraí breise thíos maidir le gach cuspóir straitéiseach.

Gníomhartha Chuspóir Straitéiseach 1

I gcás trí cinn de na naoi ngníomhaíocht a bhaineann le *cuspóir straitéiseach 1*: *Uisce Óil Sábháilte agus Iontaofa* níor sainaithníodh aon mhaolú toisc nach mbeadh aon tionchar inbhraite ag na gníomhaíochtaí seo (Tábla 6-4). Ba é ba chúis leis sin ná nár tháinig forbairt nó athrú eile ar gach gné de na gníomhaíochtaí molta a d'fhéadfadh tionchar a bheith aige ar Láithreáin Eorpacha; ní fhéadfaí naisc nó cosáin ar bith chuig láithreáin agus a leasanna cáilitheacha a shainaithint.

Aithníodh cúig Ghníomhaíocht a éilíonn pleananna sraithe níos ísle agus/nó idirghabhálacha chun cloí leis na Rialacháin um Ghnáthóga ((i.e. MC/Scagadh MC a dhéanamh de réir mar is cuí). Áiríodh gníomhaíocht amháin (gníomhaíocht 1.9) leis sin a sainaithníodh freisin go bhféadfadh tionchar dearfach a bheith aige ar Láithreáin Eorpacha trí laghdú ar astarraingt uisce. D'fhéadfadh go mbeadh sé seo tairbheach do na láithreáin sin ina bhfuil gnáthóga agus speicis ag brath ar uisce dromchla nó screamhuisce.

I gcás gníomhaíocht amháin (gníomh 1.4), aithníodh go gcaithfí cloí leis na bearta maolaithe atá ann cheana féin laistigh de phlean íos-sraithe.

Gníomhaíochtaí Chuspóir Straitéiseach 2

I gcás cúig cinn de na ocht ngníomhaíocht a bhaineann le *cuspóir straitéiseach 2*: *Ag Tacú lenár gCustaiméirí, lenár bPobal agus leis an nGeilleagar* níor sainaithníodh aon mhaolú toisc nach mbeadh aon tionchar inbhraite ag na gníomhaíochtaí seo (Tábla 6-5).

Aithníodh trí ghníomhaíocht lena n-éilítear pleananna íos-sraithe agus/nó idirghabhálacha chun cloí leis na Rialacháin maidir le Gnáthóga.

Ghníomhaíocht amháin (*gníomhaíocht 2.5: Leanúint ar aghaidh ag forbairt luach taitneamhachta i sócmhainní de chuid UÉ le pobail áitiúla)* d'fhéadfadh tionchar a bheith aige ar Láithreáin Eorpacha cé nach n-aithnítear sa ghníomhaíocht cé na sócmhainní a d'fhéadfaí a fhorbairt. Mar sin féin, beidh sócmhainní den sórt sin á n-aithint leis an ngníomhaíocht mar chuid dá thorthaí agus mar sin tá nasc soiléir ann le héifeachtaí a d'fhéadfadh a bheith ann, cé nach féidir a shuíomh, cén áit nó cén uair a d'fhéadfadh na héifeachtaí sin tarlú. Mar sin, ní féidir aon mhaolú sonrach a chur i bhfeidhm thar aon fhorbairtí a d'fhéadfadh a bheith ann mar thoradh ar dhualgas an Ghnímh na Rialacháin maidir le Gnáthóga a chomhlíonadh agus Scagthástáil MC/MC a dhéanamh más gá.

Níor sainaithníodh gníomhaíochtaí ar bith a bhféadfadh éifeachtaí dearfacha a bheith acu ar Láithreáin Eorpacha.

Gníomhaíochtaí Chuspóir Straitéiseach 3

Cuspóir straitéiseach 3: Tá *Cosaint agus Athchóirigh ár Comhshaol* dírithe ar sheirbhís iontaofa uisce agus fuíolluisce a sheachadadh a chosnaíonn an timpeallacht chomh maith le tacú le timpeallacht shláintiúil trí fheabhas a chur ar ghnáthóga agus éiceachórais. Bheifí ag súil mar sin go gcruthódh na hocht ngníomhaíocht a bhaineann leis deiseanna go ginearálta chun feabhas a chur ar riocht na Láithreán Eorpach. Ina theannta sin, ag cur san áireamh go bhfuil nascacht trasteorann ag roinnt dobharlach – mar shampla LCS (Caomhnú) Loch Meilbhe, LCS (Caomhnú) na Finne/ Feabhail agus Craobh-aibhneacha, LCS (Caomhnú) Loch Uachtair agus Lochanna Gaolmhara/LCS (Caomhnú) Loch Éirne Uachtarach – tá impleachtaí ann do láithreáin in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann araon.

Sainaithníodh sé cinn de na hocht ngníomhaíocht mar ghníomhaíochtaí a d'fhéadfadh tionchar tairbheach a bheith acu ar Láithreáin Eorpacha (Tábla 6-6). I gcás trí cinn de na gníomhaíochtaí sin (gníomhaíochtaí 3.3, 3.5 agus gníomhaíocht 3.6), áfach, d'fhéadfadh pleananna nua a bheith mar thoradh ar thorthaí na gníomhaíochta/na ngníomhaíochtaí a bhféadfadh éifeachtaí díobhálacha a bheith mar thoradh orthu. Maidir leis na gníomhartha sin, bheadh ar phleananna agus/nó idirghabhálacha íos-sraithe na Rialacháin maidir le Gnáthóga a chomhlíonadh agus MC a dhéanamh nuair is gá.

I gcás dhá ghníomhaíocht (gníomhaíocht 3.1 agus gníomhaíocht 3.2) thángthas ar an gconclúid nach dócha go n-éireodh leo, iontu féin, aon tionchar a d'fhéadfaí a shamhlú ar Láithreáin Eorpacha. Mar sin féin, d'éiligh an dá ghníomhaíocht go ndéanfaí forbairt ar thorthaí creataí/pleananna sraithe níos ísle a bhféadfadh éifeachtaí a bheith mar thoradh orthu, cé nach fios cén áit, cathain nó conas a d'fhéadfadh a leithéid d'éifeachtaí tarlú. Don dá ghníomh seo, beidh ar phleananna agus/nó idirghabhálacha sraithe níos ísle cloí leis na Rialacháin um Ghnáthóga agus dul faoi MC nuair is gá.

Gníomhaíochtaí Chuspóir Straitéiseach 4

I gcás ocht gcinn de na 10 ngníomhaíocht a bhaineann le *cuspóir straitéiseach 4*: *Seirbhísí Inbhuanaithe a Oireann don Todhchaí* níor sainaithníodh aon mhaolú toisc nach mbeadh aon tionchar inbhraite ag na gníomhaíochtaí seo (Tábla 6-7). Tharla sé seo toisc go raibh na gníomhaíochtaí dírithe ar straitéisí nó cuir chuige riaracháin a fhorbairt.

Áiríodh leis sin *gníomhaíocht 4.9: Na riachtanais infheistíochta caipitil agus oibríochta atá ag ár sócmhainní uisce agus fuíolluisce san fhadtéarma a chainníochtú agus a chur in iúl.* Gníomhaíocht riaracháin atá i gceist leis an ngníomhaíocht seo den chuid is mó agus ní shainaithneofaí léi an gá le bonneagar/forbairt nua féin. Mar sin féin, is dócha go mbeadh tionchar ag torthaí na gníomhaíochta ar ghníomhaíochtaí eile de chuid PSSU 2050 i gcás ina bhfuil forbairt nó athruithe eile ina gcuid de thorthaí na ngníomhaíochtaí sin. Bheadh gá bonneagar/forbairt nua dá leithéid a scrúdú i bpleananna íos-sraithe, sula sainaithneofaí an bonneagar/forbairt nua féin, agus d'fhéadfadh sé go mbeadh éifeachtaí aige ar Láithreáin Eorpacha agus dá bhrí sin bheadh gá le Scagadh MC/MC nuair is gá. Dhéanfaí an próiseas sin mar chuid de ghníomhaíochtaí eile PSSU 2050, áfach, agus ní mar chuid de ghníomhaíocht 4.9.

Aithníodh gníomhaíocht amháin (gníomhaíocht 4.1) a éilíonn pleananna sraithe níos ísle agus/nó idirghabhálacha chun cloí leis na Rialacháin um Ghnáthóga. Leagtar amach i ngníomhaíocht 4.1 creat chun Treochlár Glan-Nialasachta a fhorbairt. Cé go bhfuil an Ghníomhaíocht dírithe go príomha ar straitéis agus tionscnaimh ghaolmhara a fhorbairt, is dócha go bhforbrófar pleananna de shraith níos ísle (mar thoradh ar na tionscnaimh mar shampla) a mbeadh gá le measúnú orthu faoi na Rialacháin maidir le Gnáthóga agus MC a dhéanamh orthu más gá.

Tugadh suntas do Ghníomhaíocht Amháin (*Gníomhaíocht 4.3: Plean Náisiúnta um Bainistiú Sloda Fuíolluisce a athbhreithniú agus a chur i bhfeidhm)* toisc go raibh baint aige leis an bPlean Náisiúnta um Bainistiú Sloda Fuíolluisce (NWSMP) a bhí faoi réir RTN (in 2016) agus a cuireadh le chéile mar chuid den leagan roimhe seo den PSSU. Sainaithníodh sa RTN bearta maolaithe éagsúla lena n-áirítear a chinntiú "a*on tionscnamh agus aon oibríochtaí a bhaineann leis, go haonarach nó i gcomhpháirt le pleananna eile nó tionscnaimh, faoi réir Scagthástáil agus Measúnacht Chuí le cinntiú nach bhfuil aon éifeachtaí suntasacha ar chaighdeán (leagtha amach de réir struchtúr agus feidhm) aon shuíomh(anna) Natura 2000 agus go bhfuil riachtanais Alt 6(3) agus 6(4) de Threoir maidir le Gnáthóga an AE líonta."* Beidh ar Ghníomh 4.3 den Dréacht-PSSU 2050 cloí le bearta maolaithe reatha an NWSMP agus thángthas ar an gconclúid, leis an méid a bhí i bhfeidhm, nach dócha go mbeadh tionchar breise ar Láithreáin Eorpacha agus nach mbeadh gá le haon bhearta maolaithe breise.

Tábla 6-4: Measúnacht Chuí ar Ghníomhartha an Chuspóir Straitéiseach 1: Uisce óil Sábháilte agus Iontaofa

Aidhmeanna Straitéiseacha (Tosaíochtaí)	Gníomhaíocht	Tráchtaireacht MC	Conclúid MC	Maolú
1: Uisce óil sábháilte a chinntiú: Déanfaimid sábháilteacht agus cáilíocht uisce óil a bhainistiú ón bhfoinse go dtí an sconna d'fhonn sláinte an duine a chosaint.	**Gníomhaíocht 1.1:** Tabhairt faoi mheasúnuithe riosca inár soláthairtí go léir agus bearta cuí a chur chun feidhme chun riosca a bhainistiú.	Leis an ngníomhaíocht déantar foráil d'fhorbairt agus do chur i bhfeidhm Pleananna Sábháilteachta Uisce Óil (DWSPanna) chun riosca a mheasúnú. Úsáidfear na pleananna, lena n-áirítear Pleananna Bainistíochta Sócmhainní, chun bonn eolais a chur faoi na hidirghabhálacha oibríochtúla, cothabhála nó caipitil a mhaolóidh na rioscaí aitheanta. Ní bheidh aon tionchar ar Láithreáin Eorpacha mar thoradh ar fhorbairt agus ar chur chun feidhme pleananna den sórt sin iad féin, cé go bhféadfadh go mbeadh tuilleadh oibre/tograí amhail bonneagar nua ag teastáil ó mholtaí na bpleananna, go háirithe na Pleananna Bainistithe Sócmhainní. D'fhéadfadh go mbeadh éifeacht ag pleananna ó bhonneagar nua dá leithéid ar Láithreáin Eorpacha ach ní léir cén áit, cén uair nó cén chaoi a dtarlódh na héifeachtaí sin. Chomh maith le sin, bheadh ar na tograí sin bheith i gcomhréir le cosaint na Láithreán Eorpach. I dteannta le sin, ní chuireann an Dréacht-PSSU 2050 srian ar an gcaoi a ndéantar na PSUÓnna nó pleananna eile a dhréachtú ná a chur chun feidhme.	Ní bheidh éifeachtaí ar bith ag Gníomhaíocht 1.1 ar aon Láithreán Eorpach, cé go bhféadfadh éifeachtaí díobhálacha inbhraite a bheith mar thoradh ar thograí agus/nó idirghabhálacha íos-sraithe.	Ní mór do thograí agus/nó idirghabhálacha íos-sraithe cloí leis na Rialacháin maidir le Gnáthóga agus dul faoi MC nuair is gá.
	Gníomhaíocht 1.2: A Treoir maidir le hUisce Óil a chomhlíonadh agus riachtanais reachtaíochta eile.	Soláthraíonn an gníomh an féidearthacht do chláir monatóireachta méadú thar ghnéithe chomhlíonta. Beidh an clár táilliúrtha do thorthaí aithint na gcontúirtí agus measúnaithe riosca laistigh den chóras soláthair tugtha faoi mar chuid den PSUÓ. Ligfidh an gníomh cead freisin forbairt a dhéanamh ar nósanna imeachta a dhéanann fiosrúcháin agus measúnú ar éilleáin a bhfuil cúis imní ag éirí leo. Ní bheidh éifeacht ag forbairt agus cur i bhfeidhm cláir agus nósanna imeachta cosúil le seo ar Láithreáin Eorpacha, cé go bhfuil seans ann go gcuirfidh an t-eolas atá bailithe le tuiscint a bhaint amach ar chontúirtí féideartha agus tionchair ar a leithéid de láithreáin, agus go bhféadfaidh sé scéala a dhéanamh ar an ngá maolú, gur féidir leis tarlú lasmuigh de chúram an UÉ.	Ní bheidh éifeachtaí ar bith ag Gníomhaíocht 1.2 ar aon Láithreán Eorpach, cé go bhféadfadh éifeachtaí díobhálacha inbhraite a bheith mar thoradh ar phleananna agus/nó idirghabhálacha íos-sraithe.	Beidh ar na pleananna agus/nó na hidirghabhálacha íos-sraithe cloí leis na Rialacháin maidir le Gnáthóga agus dul faoi MC nuair is gá.
	Gníomhaíocht 1.3: Bearta bainistíochta abhantracha a chomhordú agus tacú a thabhairt do réitigh bunaithe sa dúlra chun caighdeán bhunuisce a fheabhsú.	Déanfaidh an UÉ na réitigh bunaithe sa dúlra a chuir in ord tosaíochta agus déanfaidh sé feachtas cumarsáide chun cosaint foinse a thacú. Mar chuid den chuspóir seo, déanfaidh an UÉ staidéar píolóta ag baint úsáide as cur chuige bainistíocht abhantrach le haghaidh cosaint foinse a chlúdaíonn réitigh bunaithe sa dúlra. D'fhéadfadh go mbeadh éifeacht ag réitigh mar seo ar Láithreáin Eorpacha - staidéar píolóta a dhéanamh san áireamh - ach ní léir cén áit, cén uair nó cén chaoi go dtarlóidh na héifeachtaí seo toisc nach bhfuil eolas ann faoi cén áit ina mbeidh an staidéar seo ag tarlú. Chomh maith le sin, glacfar leis an tionscnaíocht i gcomhoibriú le páirtithe leasmhara agus beidh sé faoi réir ár measúnú faoi Rialacháin um Ghnáthóga. I dteannta le sin, ní chuireann an dréacht-PSSU 2050 srian ar an gcaoi a gcuirfear na réitigh nó staidéar píolótach chun feidhme.	Ní bheidh éifeachtaí ar bith ag Gníomhaíocht 1.3 ar aon Láithreán Eorpach, cé go bhféadfadh éifeachtaí díobhálacha inbhraite a bheith mar thoradh ar phleananna agus/nó idirghabhálacha íos-sraithe.	Beidh ar na pleananna agus/nó na hidirghabhálacha íos-sraithe cloí leis na Rialacháin maidir le Gnáthóga agus dul faoi MC nuair is gá.
2: Soláthairtí Iontaofa Uisce a sheachadadh: Cuirfimid feabhas ar ár sócmhainní agus ár bhfoinsí chun a chinntiú go bhfuil ár soláthairtí láidir go leor chun freastal ar riachtanais ár gcustaiméirí ag an leibhéal seirbhíse cuspóra.	**Gníomhaíocht 1.4:** Ár PNAU a chur i bhfeidhm agus leanúint lena athbhreithniú, agus feabhsuithe a chur ar an mbonneagar soláthair uisce a chun soláthairtí seasmhacha a chinntiú amach anseo.	Cuireadh an PNAU i gcrích i mí na Nollag 2023 agus is plean fadtéarmach é a dearadh chun soláthar uisce óil sábháilte, inbhuanaithe agus iontaofa a chruthú do chustaiméirí ar fud na hÉireann thar na 25 bliana amach romhainn. Bhí an Creatphlean PNAU é féin faoi réir na Rialachán maidir le Gnáthóga trí MC lenar cinneadh nach raibh aon AESI le maolú i bhfeidhm. Bhí na Pleananna Réigiúnacha a shuíonn faoin gCreatphlean faoi réir MST agus MC freisin. Maidir le haon athbhreithniú (agus cur chun feidhme leanúnach) an PNAU, lena n-áirítear Pleananna Réigiúnacha, beidh gá le conclúidí agus moltaí an RTN agus MC amach anseo a chur san áireamh ann.	Ní bheidh éifeachtaí ar bith ag Gníomhaíocht 1.4 ar aon Láithreán Eorpach, cé go bhféadfadh éifeachtaí díobhálacha a bheith mar thoradh ar an PNAU féin mura mbeidh maolú i bhfeidhm.	Ní mór na bearta maolaithe atá laistigh den PNAU cheana a chomhlíonadh.
	Gníomhaíocht 1.5: Pleananna teagmhasacha a fhorbairt chun iontaofacht ár soláthairtí uisce a fheabhsú.	Éilítear leis an ngníomhaíocht go bhforbrófar pleananna teagmhasacha, chun iontaofacht na soláthairtí uisce a fheabhsú, go háirithe i bhfianaise na leochaileachtaí i leith tarluithe adhaimsire. Mar chuid de PNAU, aithníodh na soláthairtí a bhí i mbaol le linn aimsir thirim agus tá an UÉ i mbun pleananna triomach a fhorbairt do na soláthairtí sin le spriocdháta de 2030	Ní bheidh éifeachtaí ar bith ag Gníomhaíocht 1.5 ar aon Láithreán Eorpach, cé go	Beidh ar na pleananna agus/nó na hidirghabhálacha íos-sraithe cloí leis na

Aidhmeanna Straitéiseacha (Tosaíochtaí)	Gníomhaíocht	Tráchtaireacht MC	Conclúid MC	Maolú
		lena chríochnú. Tá/beidh pleananna teagmhais eile á fhorbairt le dul i ngleic le roinnt cásanna eile, agus tá siad tiomanta d'athbhreithniú a dhéanamh ar an mbaol a bhaineann le hadhaimsir/tuile d'oibríochtaí/bonneagar atá ann cheana féin. Ní bhaineann forbairt a leithéid de phleananna le héifeachtaí ar Láithreáin Eorpacha.	bhféadfadh éifeachtaí díobhálacha inbhraite a bheith mar thoradh ar phleananna agus/nó idirghabhálacha íos-sraithe.	Rialacháin maidir le Gnáthóga agus dul faoi MC nuair is gá.
	Gníomhaíocht 1.6: Feabhas a chur ar sheasmhacht oibriúcháin trí bhearta coisctheacha agus próisis fheabhsaithe i dtaobh freagairt teagmhais a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm.	Tá sé mar aidhm an ngníomh go laghdófar an méid a cuirtear isteach ar sholáthairtí, trí acmhainní agus pleananna oibríochta a dhearadh agus trí phróisis freagairt a dhéanamh ar eachtraí a fheabhsú. San áireamh anseo beidh céimeanna dearaidh chomh maith le pleananna oibríochta a fhorbairt, eolas fíor-ama agus féidearthachtaí monatóireachta, agus feabhas ar chibear-shlándáil.	Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag gníomhaíocht 1.6 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth.
3: Ár n-acmhainní luachmhara a chaomhnú: Bainfimid an brú dár n-acmhainní trí sceitheadh a laghdú agus trí chabhrú lenár gcustaiméirí uisce a chaomhnú.	**Gníomhaíocht 1.7:** Níos lú uisce a úsáid trí chaomhnú uisce a chur chun cinn chun cabhrú le custaiméirí an méid uisce a úsáideann siad a laghdú.	Tá Straitéis Bainistíochta ar Éileamh á fhorbairt ag an UÉ a chuimsíonn ár ngníomhaíochtaí caomhnaithe uisce reatha agus tionscnaimh bainistíochta ar éileamh eile, agus a chuireann creatlach ar fáil chun dul i ngleic le héileamh uisce. Déanfar iarracht próifíl an éilimh a thuiscint níos fearr leis an straitéis agus beidh córais méadraithe níos fearr san áireamh léi.	Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag gníomhaíocht 1.7 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth.
	Gníomhaíocht 1.8: Níos lú uisce a úsáid tríd an gClár Maoirseachta Uisce feabhsaithe a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm.	Tá sé mar aidhm ag an ngníomhaíocht An Clár Maoirseachta Uisce atá ann faoi láthair a fhorbairt níos mó (lena n-áirítear dramhaíl uisce ar an láithreán a aithint nó uasghrádú go gléasanna atá tíosach ar uisce) chun tuilleadh méadrachta a chur ar fáil agus chun oibriú le grúpaí custaiméirí nua. Beidh an UÉ ag déanamh iniúchadh ar theicneolaíochta le fómhar ar uisce báistí agus athchúrsáil ar uisce liath a fhiosrú. Ní bheadh torthaí ar bith ag forbairt an chláir, le méadracha nua san áireamh agus fiosrú ar theicneolaíochtaí nua, ar aon Láithreáin Eorpacha.	Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag gníomhaíocht 1.8 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth.
	Gníomhaíocht 1.9: Níos lú uisce a chailleadh ach laghdú sceite a sheachadadh.	Tá UÉ ag obair lenár gcomhpháirtithe ó údaráis áitiúla ó 2018, chun aghaidh a thabhairt ar an ráta ard sceite de bheagnach 50% de sholáthairtí uisce óil na hÉireann. Tá sé mar aidhm ag UÉ sceitheadh a laghdú a thuilleadh go leibhéil inbhuanaithe, agus sprioc náisiúnta de 25% faoi 2050 a bhaint amach. Tá sé mar aidhm ag an ngníomh forbairt a dhéanamh ar an gclár oibríochtaí/bainistíocht reatha, chun tuilleadh fhorbairt a dhéanamh orthu trí nuálaíocht agus teicneolaíochtaí nua. Tá féidearthacht ann go mbeidh dea-éifeacht ag an mbainistíocht ar lean (laghdú i sceití san áireamh) ar Láithreáin Eorpacha, trí astarraingt uisce a laghdú freisin. Mar sin féin, d'fhéadfadh sé go mbeadh gá le hoibreacha tógála chun sceitheadh a laghdú agus d'fhéadfadh tionchar a bheith ag oibreacha den sórt sin ar láithreáin Eorpacha. Mar sin féin, ní fios cén áit, cathain nó conas a d'fhéadfadh éifeachtaí den sórt sin tarlú. Chomh maith le sin, bheadh ar na hidirghabhálacha íos-sraithe sin cosaint na Láithreán Eorpach a chomhlíonadh.	D'fhéadfadh go mbeadh éifeacht dearfach ag Ghníomh 1.9 ar Láithreáin Eorpacha, go háirithe láithreáin atá ag braith ar screamhuisce nó uisce dromchla, trí astarraingt a laghdú. D'fhéadfadh éifeachtaí díobhálacha a bheith mar thoradh ar bhonneagar nua, áfach.	Beidh ar na pleananna agus/nó na hidirghabhálacha íos-sraithe cloí leis na Rialacháin maidir le Gnáthóga agus dul faoi MC nuair is gá.

Tábla 6-5: Measúnacht Chuí ar Ghníomhartha an Chuspóir Straitéiseach 2: Ag tacú lenár gCustaiméirí, leis an bPobal agus leis an nGeilleagar

Aidhmeanna Straitéiseacha (Tosaíochtaí)	Gníomhaíocht	Gníomh agus Tráchtaireacht MC	Conclúid MC	Maolú
4: Seachadadh do chustaiméirí: Tabharfaimid tús áite dár gcustaiméirí agus déanfaimid a gcuid riachtanas a chomhlíonadh.	**Gníomhaíocht 2.1:** Riachtanais agus ionchais na gcustaiméirí a thuiscint.	Tá sé ar intinn ag an UÉ dul i ngleic le grúpaí ón bhonn custaiméirí sa bhaile agus i gcéin le tuiscint níos fearr a bhaint amach ar a gcuid roghanna agus dóchais. Déanfaidh an UÉ feachtais teagmhála dírithe a fhorbairt, eolas a roinnt agus cuirfidh sé ardán dhigiteach féinsheirbhíse ar fáil. Ní bheidh forbairt nó aon athrú eile mar toradh ag eilimintí den ghníomh agus ní bheidh aon éifeacht insamhlaithe ar Láithreáin Eorpacha, toisc nach féidir aon naisc nó cosáin a aithint.	Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag gníomhaíocht 2.1 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth.
	Gníomhaíocht 2.2: Cumarsáid le custaiméirí a fheabhsú le ard a thabhairt ar an méid atá siad ag súil le agus eolas fíor-ama do chustaiméirí a chuir ar fáil maidir le húsáid, eachtraí agus caighdeán uisce.	Tá sé ar intinn ag UÉ cumarsáid lena gcuid custaiméirí a fheabhsú. Déanfaidh siad straitéis cumarsáide le custaiméirí a fhorbairt lena n-áirítear réimsí cosúil le hOibríochtaí Pleanáilte; cothabháil, uasghrádaithe agus tionscnaimh bonneagair. Le linn Eachtraí neamh-pleanáilte, coinneoidh UÉ a gcuid custaiméirí suas chun dáta ar an scéal, a tionchar agus na céimeanna a gcaithfidís tógáil. Cé go ndéantar tagairt le gníomhaíocht 2.2 do thionscadail fhéideartha, níl siad bunaithe ar an ngníomhaíocht. Mar thoradh de sin, ní bheidh forbairt nó aon athrú eile mar thoradh d'aon ghné den ghníomh agus níl aon éifeachtaí insamhlaithe ar Láithreáin Eorpacha, toisc nach féidir le haon naisc nó cosáin a aithint.	Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag gníomhaíocht 2.2 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth.
	Gníomhaíocht 2.3: Tacú lenár gcustaiméirí a bpáirt a ghlacadh chun uisce a chosaint mar acmhainn luachmhar agus seirbhísí uisce níos fearr a chumasú.	Tá sé mar aidhm leis an ngníomhaíocht feasacht an phobail a mhúscailt maidir leis an luach a bhaineann le hacmhainní uisce agus na tairbhí a chuireann siad ar fáil don timpeallacht, do phobail agus don gheilleagar. Cuirfidh an gníomhaíocht faisnéis fíor-ama ar fáil do chustaiméirí, chomh maith le roghanna féin-seirbhíse, leis an teicneolaíocht a theastaíonn chun é seo a dhéanamh san áireamh. Ní bheidh forbairt nó aon athrú eile mar toradh ag eilimintí den ghníomh agus ní bheidh aon éifeacht insamhlaithe ar Láithreáin Eorpacha, toisc nach féidir aon naisc nó cosáin a aithint.	Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag gníomhaíocht 2.3 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth.
5: Teagmháil le pobail: Rachaimid i dteagmháil le pobail ag leibhéal áitiúil chun luach ár n-acmhainní uisce comhroinnte a bhaint amach.	**Gníomhaíocht 2.4:** Clár oideachais agus rannpháirtíochta an phobail a fhorbairt chun feasacht a ardú ar luach an uisce agus ar na seirbhísí uisce a chuirimid ar fáil.	Tá UÉ tiomanta dá rannphháirtíocht phobail, imeachtaí agus cláir oideachais a fhorbairt, lena n-áirítear tacú le hoideachas agus rannpháirtíocht scoláirí bunscoile agus meánscoile ó thaobh caomhnú uisce agus éifeachtúlacht uisce de. Tá sé mar aidhm ag UÉ forbairt a dhéanamh ar na cláir rannpháirtíochta seo le tionscadail ag céimeanna áirithe cosúil le measúnú, réamh-phleanáil, pleanáil, tógáil agus críochnú. Cé go ndéantar tagairt le gníomhaíocht 2.4 do thionscadail fhéideartha, níl siad bunaithe ar an ngníomhaíocht. Mar thoradh de sin, ní bheidh forbairt nó aon athrú eile mar thoradh d'aon ghné den ghníomh agus níl aon éifeachtaí insamhlaithe ar Láithreáin Eorpacha, toisc nach féidir le haon naisc nó cosáin a aithint.	Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag gníomhaíocht 2.4 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth.
	Gníomhaíocht 2.5: Leanúint de luach taitneamhachta inár sócmhainní a fhorbairt le pobail áitiúla, nuair atá sé sábháilte agus cuí.	Tá sé d'aidhm ag an nGníomhaíocht deiseanna a lorg le fiosrú cén chaoi ar féidir le UÉ luach taitneamhachta a fhorbairt i sócmhainní oiriúnacha UÉ i gcás inar féidir é sin a dhéanamh go sábháilte agus gan cur isteach ar a bpríomhfheidhm de sheirbhísí uisce agus fuíolluisce ar ardchaighdeán a chur ar fáil. Cé nach sainaithnítear le gníomhaíocht 2.5 sócmhainní áirithe, tá seans ann go dtarlódh éifeachtaí ar Láithreáin Eorpacha ag braith ar shuíomh agus ar chineál na sócmhainní agus na forbartha féideartha. D'fhéadfadh go mbeadh éifeachtaí trasteorann ag an ngníomhaíocht.	Ní bhaineann Gníomh 2.5 é féin le haon éifeacht ar Láithreáin Eorpacha, ach d'fhéadfadh deiseanna do luach taitneamhachta a méadaithe cur le rochtain níos fearr agus forbairt nua.	Beidh ar na pleananna agus/nó na hidirghabhálacha íos-sraithe cloí leis na Rialacháin maidir le Gnáthóga agus dul faoi MC nuair is gá.

Aidhmeanna Straitéiseacha (Tosaíochtaí)	Gníomhaíocht	Gníomh agus Tráchtaireacht MC	Conclúid MC	Maolú
6: Fás a sholáthar: Déanfaimid infhaighteacht acmhainní a bhainistiú chun tacú le forbairt shóisialta agus eacnamaíochta de réir an bheartais náisiúnta.	**Gníomhaíocht 2.6:** Dul i dteagmháil le príomhpháirtithe leasmhara agus comhoibriú leo chun tacú le beartas pleanála náisiúnta, réigiúnach agus áitiúil.	Déanfaidh UÉ infheistíocht i mbonneagar a chuireann forbairt shóisialta agus eacnamaíochta atá pleanáilte go maith chun cinn, atá bunaithe ar phrionsabail na hinbhuanaitheachta comhshaoil agus na féidearthachta maireachtála feabhsaithe. San áireamh le Gníomhaíocht 2.6 tá bonneagar a dhearadh le fadbhreathnaitheacht, agus cumarsáid a dhéanamh go gníomhach le húdaráis pleanála náisiúnta, réigiúnacha agus áitiúla, agus aitheantas á thabhairt don tábhacht a bhaineann le hinfheistíochtaí UÉ a ailíniú leis an mBeartas Pleanála. Tabharfaidh UÉ tacaíocht don Chreat Náisiúnta Pleanála (CNP) agus a fhophleananna. Cé go ndéantar tagairt do forbairt féideartha le gníomhaíocht 2.6, níl siad bunaithe ar an ngníomhaíocht. D'fhéadfadh go gcuirfidh torthaí an Ghníomh le bonneagar nua ag pointe níos déanaí. D'fhéadfadh go gcuirfí na torthaí seo le héifeachtaí ar Láithreáin Eorpacha ach níl eolas ann faoi cén áit, cén uair nó cén chaoi go bhféadfaí na héifeachtaí sin tarlú. Ina theannta sin, bheadh pleananna de leibhéal níos ísle agus/nó idirghabhála ag teastáil chun cuí le cosaint na Láithreáin Eorpacha.	Ní bheidh éifeachtaí ar bith ag gníomhaíocht 2.6 féin ar Láithreáin Eorpacha, ach d'fhéadfadh bonneagar nua a bheith mar thoradh ar fhorbairtí a gcuirtear bonn eolais fúithi leis an ngníomhaíocht, rud a bhféadfadh éifeachtaí díobhálacha a bheith mar thoradh air.	Beidh ar na pleananna agus/nó na hidirghabhálacha íos-sraithe cloí leis na Rialacháin maidir le Gnáthóga agus dul faoi MC nuair is gá.
	Gníomhaíocht 2.7: Dul i dteagmháil le forbróirí agus lucht tionscail chun tacú le soláthar tithe nua agus forbairt eacnamaíoch.	Déanfaidh UÉ iarracht dul i dteagmháil le páirtithe leasmhara an tionscail agus na tithíochta chun tacú le forbairt éifeachtúil. Déanfaidh siad comhpháirtíocht chomhoibríoch a chruthú le páirtithe leasmhara, chun riachtanais acmhainne a aithint maidir le pobail inbhuanaithe agus chuimsitheacha a fhorbairt, agus leanfaidh sé ar aghaidh ag tacú le naisc forbartha nua. Cé go ndéantar tagairt do forbairt féideartha le gníomhaíocht 2.7, níl siad bunaithe ar an ngníomhaíocht. D'fhéadfadh go gcuirfidh torthaí an Ghníomh le bonneagar nua ag pointe níos déanaí. D'fhéadfadh go gcuirfí na torthaí seo le héifeachtaí ar Láithreáin Eorpacha ach níl eolas ann faoi cén áit, cén uair nó cén chaoi go bhféadfaí na héifeachtaí sin tarlú. Ina theannta sin, bheadh pleananna de leibhéal níos ísle agus/nó idirghabhála ag teastáil chun cuí le cosaint na Láithreáin Eorpacha.	Ní bheidh éifeachtaí ar bith ag gníomhaíocht 2.7 féin ar Láithreáin Eorpacha, ach d'fhéadfadh bonneagar nua a bheith mar thoradh ar thorthaí na gníomhaíochta, rud a bhféadfadh éifeachtaí díobhálacha a bheith mar thoradh air.	Beidh ar na pleananna agus/nó na hidirghabhálacha íos-sraithe cloí leis na Rialacháin maidir le Gnáthóga agus dul faoi MC nuair is gá.
	Gníomhaíocht 2.8: Cumas anailíse éilimh a fhorbairt agus a leabú chun bonn eolais a chur faoi riachtanais infheistíochta amach anseo, iad a thuar agus pleanáil a dhéanamh ina leith.	Beidh UÉ ag tabhairt faoi staidéar anailíseach píolótach ar éileamh i dtosach, agus ina dhiaidh sin ar acmhainn a chur isteach, lena chinntiú go ndéanfar monatóireacht chuí agus go bhféadfaí gníomh a ghlacadh nuair a thiocfaidh athrú ar an éileamh. Ar an gcaoi sin, cuirfear eolas ar fáil do bhearta bainistíochta éilimh agus cumasófar réamhaisnéisiú sa todhchaí. Beidh sonraí láidir mar bhonn faoi anailís ar éileamh agus réamhaisnéis agus cuideoidh siad eolas a thabhairt do phleananna infheistíochta. Cé nach mbeidh éifeachtaí ar Láithreáin Eorpacha mar gheall ar eilimintí an Ghníomh seo, d'fhéadfadh go mbeidh impleachtaí dóibh mar gheall ar eolas a thagann as, i mbonneagar a aithint agus a fhorbairt ag céim níos déanaí. Níl a leithéid d'fhorbairtí iad féin mar thorthaí beartaithe ar an nGníomh áfach, agus níl siad srianta ag an nGníomh.	Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag gníomhaíocht 2.8 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth.

Tábla 6-6: Measúnacht Chuí ar Ghníomhachtaí an Chuspóir Straitéiseach 3: An Comhshaol a Chosaint agus a Athchóiriú

Aidhmeanna Straitéiseacha (Tosaíochtaí)	Gníomhaíocht	Tráchtaireacht MC	Conclúid MC	Maolú
7: Ár gcomhshaol uisce a chosaint: Déanfaimid ár bpáirt chun ár gcomhshaol uisce a chosaint agus a athchóiriú.	**Gníomhaíocht 3.1:** Oibriú le rialtóirí agus le páirtithe leasmhara chun Creat Straitéise Fuíolluisce a fhorbairt.	Tá UÉ ag forbairt creatlach náisiúnta d'fhuíolluisce agus draenáil, chun bainistíocht a dhéanamh ar bailiúcháin, cóireáil agus filleadh an fhuíolluisce don thimpeallacht. Cuirfidh an creatlach tuiscint ar riachtanais straitéiseach agus tiomántóirí ar fáil, le tosaíochtaí timpeallachta san áireamh. Cuirfidh an creatlach go mór le riachtanais infheistíochta a léiriú freisin. Ní bheidh éifeachtaí faoi leith ag an nGníomh seo ar Láithreáin Eorpacha; leagfaidh an creatlach amach modhanna agus cur chuige chun pleananna bainistíochta do dhraenáil agus fuíolluisce a fhorbairt ar scálaí cuí spásúla. D'fhéadfadh torthaí na bpleananna de leibhéal níos ísle seo cuir le héifeachtaí ar Láithreáin Eorpacha ach níl aon eolas maidir le cén áit, cén uair nó cén chaoi gur féidir leis na héifeachtaí seo tarlú, áfach.	Ní bheidh éifeachtaí ar bith ag gníomhaíocht 3.1 féin ar aon Láithreán Eorpach, ach d'fhéadfadh pleananna nua a bheith mar thoradh ar thorthaí na gníomhaíochta, rud a bhféadfadh éifeachtaí díobhálacha a bheith mar thoradh air.	Beidh ar na pleananna agus/nó na hidirghabhálacha íos-sraithe cloí leis na Rialacháin maidir le Gnáthóga agus dul faoi MC nuair is gá.
	Gníomhaíocht 3.2: Pleananna Pleananna Comhtháite Bainistithe Fuíolluisce Uirbeach a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm.	Déanfaidh UÉ, i gcomhpháirt le húdaráis áitiúla, Pleananna Comhtháite Bainistithe Fuíolluisce Uirbigh a fhorbairt agus a chur i láthair, a mbeidh spriocanna comhroinnte acu - an méid truaillithe ó sceitheadh uisce stoirme agus rith chun srutha uirbeach a laghdú, an acmhainn fáis a fhorbairt agus athléimneacht aeráide a fheabhsú. Déanfaidh UÉ cur chuige nua a fhorbairt le heiseamléiriú, draenáil uirbeach inbhuanaithe bunaithe sa dúlra, agus smacht ar ghréasán-chliste san áireamh. Ní cuirfidh an gníomh seo é féin le haon éifeachtaí ar Láithreáin Eorpacha. É seo ráite, baineann an gníomh le forbairt pleananna ar leibhéal níos ísle, a bhfuil féidearthacht ann go mbeadh éifeacht aige ar Láithreáin Eorpacha, chomh maith le héifeachtaí tras-teorann.	Ní bheidh éifeachtaí ar bith ag gníomhaíocht 3.2 féin ar aon Láithreán Eorpach, ach d'fhéadfadh pleananna nua a bheith mar thoradh ar thorthaí na gníomhaíochta, rud a bhféadfadh éifeachtaí díobhálacha a bheith mar thoradh air.	Beidh ar na pleananna agus/nó na hidirghabhálacha íos-sraithe cloí leis na Rialacháin maidir le Gnáthóga agus dul faoi MC nuair is gá.
	Gníomhaíocht 3.3: Astarraingt inbhuanaithe a chinntiú agus iarmharaigh ó chóireáil uisce a bhainistiú.	Beidh UÉ ag obair ar fud a sheirbhíse soláthair uisce óil chun cleachtais inbhuanaithe a shainaithint agus a chur chun feidhme. Áirítear leis sin iarratas a chur isteach ar cheadúnais astarraingthe faoin reachtaíocht Astarraingthe nua. Leagann an tAcht amach córas rialuithe chun an comhshaol a chosaint agus chun comhlíonadh iomlán fhreagrachtaí na hÉireann faoin gCreat-treoir Uisce a chinntiú. San áireamh leis an obair seo tá bailiúchán sonraí agus measúnacht ar rioscaí chun eolas a thabhairt d'idirghabhálaí san áit ina theastaíonn siad. Ní chuirfidh an Gníomh seo é féin le héifeachtaí ar Láithreáin Eorpacha. San áireamh leis an nGníomh, áfach, tá forbairt ar phleananna níos ísle/idirghabhála a bhféadfadh go mbeadh éifeacht acu ar Láithreáin Eorpacha, lena n-áirítear éifeachtaí dearfacha trí laghdú ar astarraingt i láithreáin ina bhfuil íogaireacht screamhuisce i gceist.	Tá acmhainneacht ag Gníomh 3.3 éifeacht dearfach a bheith aige ar Láithreáin Eorpacha mar thoradh ar tionchair laghdaithe ag láithreáin ina bhfuil íogaireacht screamhuisce i gceist. D'fhéadfadh bonneagar nua a bheith mar thoradh ar thorthaí na gníomhaíochta, áfach, rud a bhféadfadh éifeachtaí díobhálacha a bheith mar thoradh air.	Beidh ar na pleananna agus/nó na hidirghabhálacha íos-sraithe cloí leis na Rialacháin maidir le Gnáthóga agus dul faoi MC nuair is gá.
8: Ar ról a imirt faoin gCreat-treoir Uisce: Oibreoimid le daoine eile chun cuspóirí an CTU (WFD) a sholáthar go forásach.	**Gníomhaíocht 3.4:** Dobharlaigh a chosaint agus a athchóiriú trí chomhoibriú.	Oibreoidh UÉ le páirtithe leasmhara, le sonraí a roinnt agus múnlaí abhantrach roinnte a fhorbairt san áireamh, chun an meascán is éifeachtúil ó thaobh costas de bhearta chun réimsí uisce a chosaint agus a hathchóiriú go stádas maith ar a laghad. Ní bheidh an Gníomh é féin freagrach as aon éifeachtaí ar Láithreáin Eorpacha. Tá torthaí an Ghníomh dírithe ar chuspóirí timpeallachta an CTU (WFD) a bhaint amach, áfach. Ceaptar go cuideoidh sé seo le Láithreáin Eorpacha cé go n-aithnítear nach mbeidh sé féideartha i ngach cás na cuspóirí a bhaint amach. D'fhéadfadh impleachtaí tras-teorann a bheith ag na buntáistí seo.	Tá acmhainneacht ag gníomhaíocht 3.4 éifeacht dhearfach a bheith aici ar Láithreáin Eorpacha. D'fhéadfadh impleachtaí tras-teorainn a bheith ag na héifeachtaí dearfacha seo.	Níl aon cheann de dhíth.

Aidhmeanna Straitéiseacha (Tosaíochtaí)	Gníomhaíocht	Tráchtaireacht MC	Conclúid MC	Maolú
	Gníomhaíocht 3.5: Seirbhísí fuíolluisce a bhainistiú ar feadh shaolré na sócmhainní chun ceanglais rialála a bhaint amach.	Bainisteoidh UÉ sócmhainní fuíolluisce chun riachtanais rialála a bhaint amach lena n-áirítear comhlíonadh na Treorach maidir le Cóireáil Fuíolluisce (UWWTD) agus Údaruithe um Sceitheadh Fuíolluisce. Oibreoidh UÉ i gcomhar le páirtithe leasmhara freisin chun clár monatóireachta a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm d'fhonn tuiscint níos fearr a fháil ar cháilíocht an uisce in uiscí snámha agus gnáthóga sliogéisc. Cuirfidh UÉ gníomhaíochtaí i bhfeidhm chun tosaíocht a thabhairt d'oibreacha agus dlús a chur le comhlíonadh riachtanais UWWTD. Ní bheidh éifeachtaí diúltacha ar Láithreáin Eorpacha mar thoradh an Ghníomh. D'fhéadfadh torthaí na Gníomhaíochta cuir le feabhsuithe ar staid na Láithreán Eorpach mar thoradh ar na feabhsuithe ar an gcáilíocht uisce. D'fhéadfadh impleachtaí tras-teorann a bheith ag na buntáistí seo.	Tá acmhainneacht ag Gníomh 3.5 éifeacht dearfach a bheith aige ar Láithreáin Eorpacha. D'fhéadfadh impleachtaí tras-teorainn a bheith ag na héifeachtaí dearfacha seo. D'fhéadfadh bonneagar nua a bheith mar thoradh ar thorthaí na gníomhaíochta, áfach, rud a bhféadfadh éifeachtaí díobhálacha a bheith mar thoradh air.	Beidh ar na pleananna agus/nó na hidirghabhálacha íos-sraithe cloí leis na Rialacháin maidir le Gnáthóga agus dul faoi MC nuair is gá.
	Gníomhaíocht 3.6: Seirbhísí uisce a bhainistiú ar feadh shaolré na sócmhainní chun ceanglais rialála a chomhlíonadh.	Beidh sé riachtanach go ndéanfaidh UÉ iarratas chuig GCC ar cheadúnais thar thairsí áirithe d'astarraingtí nua agus reatha. Beidh ar UÉ astarraingtí a bhainistiú ionas go mbeidh siad inbhuanaithe agus go mbeidh siad i gcomhréir le staideanna ceadúnais le riachtanais don tsruth-isteach a theastaíonn chun tacú le héiceachórais sláintiúla. Tá nasc idir an Ghníomhaíocht seo agus Gníomhaíocht 3.3. Tá Clár Phas Éisc á fhorbairt ag UÉ i gcomhairliúchán le hIascaigh Intíre Éireann chun coinníollacha hidri-moirfeolaíochta áitiúla a fheabhsú. Ní bheidh éifeachtaí diúltacha ar Láithreáin Eorpacha mar thoradh an Ghníomh. Tá poitéinseal ag baint le torthaí an Ghníomh le coinníollacha na Láithreáin Eorpacha a fheabhsú ó tionchair laghdaithe ag suíomhanna íogaire screamhuisce agus feabhas ar phasáiste éisc. D'fhéadfadh impleachtaí tras-teorainn a bheith ag na héifeachtaí seo.	D'fhéadfadh go mbeadh tionchar dearfach ag Gníomh 3.6 ar Láithreáin Eorpacha mar thoradh d'éifeachtaí laghdaithe ag suíomhanna íogaire do screamhuisce agus phasáiste éisc a fheabhsú. D'fhéadfadh impleachtaí tras-teorainn a bheith ag na héifeachtaí dearfacha seo. D'fhéadfadh pleananna nua a bheith mar thoradh ar thorthaí na gníomhaíochta, áfach, rud a bhféadfadh éifeachtaí díobhálacha a bheith mar thoradh air.	Beidh ar na pleananna agus/nó na hidirghabhálacha íos-sraithe cloí leis na Rialacháin maidir le Gnáthóga agus dul faoi MC nuair is gá.
9: Cur le bithéagsúlacht dhearfach: Déanfaimid ár sócmhainní a bhainistiú sa chaoi is go dtarlóidh glanbhreisiú ó thaobh bithéagsúlachta de.	**Gníomhaíocht 3.7:** Ár sócmhainní a bhainistiú ionas go mbeidh 'glanbhreisiú' ann ó thaobh na bithéagsúlachta de.	D'fhorbair UÉ a Phlean Gníomhaíochta um Bithéagsúlacht féin chun léargas a thabhairt ar chuspóirí agus gníomhaíochtaí áirithe a dhéanfaidh UÉ. Tá Uisce Éireann ag obair lena chinntiú go mbainfear amach glanbhreisiú ó thaobh na bithéagsúlachta de thar thionscadail bonneagair agus comhoibreoidh sé le páirtithe leasmhara chun tionscadail a sholáthar mar aon le gníomhaíochtaí lena gcuirtear feabhsuithe bithéagsúlachta chun cinn. Luaigh an BAP go bhfuil dualgas ar UÉ a chinntiú nach mbíonn tionchar ag astarraingt agus/nó sceití amach ar LCTS/LCS agus a gcuid suimeanna caomhantais. Ní bheidh éifeachtaí diúltacha ar Láithreáin Eorpacha mar thoradh an Ghníomh. Faraor, tá féidearthacht ag torthaí an Ghníomh staid na Láithreáin Eorpacha a fheabhsú.	D'fhéadfadh éifeacht dearfach a bheith ag Gníomh 3.7 ar Láithreáin Eorpacha mar thoradh de na feabhsuithe bithéagsúlachta.	Níl aon cheann de dhíth,
	Gníomhaíocht 3.8: Tús áite a thabhairt do réitigh dúlra-bhunaithe agus do bhearta	Cuirfidh UÉ chun tosaigh agus molfaidh sé deiseanna a aithint chun bogaigh thógtha chomhtháite, giolcarnaigh triomaithe sloda, agus réitigh dhúlrabhunaithe eile a chuimsiú i láithreáin cóireála fuíolluisce. Déanfaidh siad comhoibriú le páirtithe leasmhara seachtracha,	D'fhéadfadh Gníomh 3.8 chur le héifeacht dearfach ar Láithreáin	Níl aon cheann de dhíth.

Aidhmeanna Straitéiseacha (Tosaíochtaí)	Gníomhaíocht	Tráchtaireacht MC	Conclúid MC	Maolú
	abhantraigh maidir le seachadadh tionscadail uisce agus fuíolluisce.	úinéirí talúin agus grúpaí phobail ar thionscadail bunaithe ar bhainistiú dhobharcheantair níos leithne a bhfuil sé mar aidhm acu uisce a chosaint. Ní bheidh éifeachtaí diúltacha ar Láithreáin Eorpacha mar thoradh an Ghníomh. Tá torthaí na gníomhaíochta, áfach, dírithe ar an gcáilíocht uisce a fheabhsú agus mar sin bail na dobharlach glactha a fheabhsú. Mar sin, tá féidearthacht ann coinníollacha na Láithreáin Eorpacha a fheabhsú, le suíomhanna tras-teorann san áireamh.	Eorpacha, go háirithe ag suíomhanna a bhfuil uisce dromchla orthu. D'fhéadfadh impleachtaí tras-teorainn a bheith ag na héifeachtaí dearfacha seo.	

Tábla 6-7: Measúnacht Chuí ar Gníomhartha ó Chuspóir Straitéiseach 4: Seirbhísí Inbhuanaithe a Oireann don Aimsir atá Amach Romhainn

Aidhmeanna Straitéiseacha (Tosaíochtaí)	Gníomhaíocht	Tráchtaireacht MC	Conclúid MC	Maolú
10: Neodracht carbóin a bhaint amach: Beimid ag obair linn beagán ar bheagán i leith seirbhísí atá saor ó charbón a bhaint amach	**Gníomhaíocht 4.1:** Plean maidir le Neodracht Carbóin a Bhaint Amach a fhorbairt agus a chur chun feidhme.	Tá grúpa Oibre a Náid Glan bunaithe chun Plean a Náid Glan a fhorbairt chun a Náid Glan a bhaint amach faoi 2040. Leagfar amach plean straitéiseach sa phlean chun fáil réidh le hastaíochtaí gás ceaptha teasa thar oibríochtaí UÉ. San áireamh anseo beidh tionscnaíochta cosúil le héifeachtúlacht fuinnimh, glacadh le fuinneamh athnuaite, agus bearta frithháireamh charbóin cosúil le plandú crainn. Ní chuirfidh an Gníomh é féin le haon éifeachtaí ar Láithreáin Eorpacha toisc go dteastaíonn forbairt ar phlean straitéiseach agus tionscnaíochta agus ní bheidh sé mar chúis d'aon fhorbairt nó athrú eile. Mar sin níl aon éifeachtaí insamhlaithe ar Láithreáin Eorpacha i gceist.	Ní bheidh éifeachtaí ar bith ag gníomhaíocht 4.1 féin ar aon Láithreán Eorpach, ach d'fhéadfadh pleananna nua a bheith mar thoradh ar thorthaí na gníomhaíochta, rud a bhféadfadh éifeachtaí díobhálacha a bheith mar thoradh air.	Beidh ar na pleananna agus/nó na hidirghabhálacha íos-sraithe cloí leis na Rialacháin maidir le Gnáthóga agus dul faoi MC nuair is gá.
	Gníomhaíocht 4.2: Obair i ndlúthchomhar lenár slabhra soláthair chun an inbhuanaitheacht a chur i bhfeidhm go daingean sa chaoi ina gcuirtear bonneagar uisce agus fuíolluisce ar bun.	Tá UÉ tiomanta do chomhoibriú lena shlabhra soláthair chun a spriocanna maidir le Neodracht Carbóin a bhaint amach. Cuirfidh siad nuálaíocht chun cinn laistigh den slabhra soláthair agus leanfaidh siad ar aghaidh ag tógáil comhpháirtíochtaí comhoibríocha agus tá siad tiomanta do chumarsáid shoiléir agus oscailte a chothú lena soláthróirí. Beidh UÉ ag obair lenár soláthróirí chun tacú leo trí treoraíocht ar chleachtaí inbhuanaithe. Ní bheidh forbairt nó aon athrú eile mar toradh ag eilimintí den Ghníomh agus ní bheidh aon éifeacht insamhlaithe ar Láithreáin Eorpacha, toisc nach féidir aon naisc nó cosáin a aithint.	Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag gníomhaíocht 4.2 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth.
11: Cuir chuige chiorclacha a ghlacadh: Bainistímid ár sócmhainní sa chaoi is go ndéantar a oiread aisghabhála acmhainní agus is féidir, go mbítear tíosach i mbun acmhainní a chaitheamh agus go ndéantar a lú dramhaíola agus is féidir.	**Gníomhaíocht 4.3:** Athbhreithniú a dhéanamh ar an bPlean Náisiúnta um Bainistíocht Sloda Fuíolluisce agus é a chur i bhfeidhm.	Déanfaidh UÉ athbhreithniú ar agus cuirfidh sé an NWSMP i bhfeidhm. Déanfaidh UÉ fiosrúchán ar bhealaí nua agus nuálacha chun ábhair athshlánaithe ó phróisis cóireála (bithacmhainní) a úsáid, agus déanfar teicneolaíochtaí agus próisis a mheas chun luach níos fearr a bhaint ó shloda. Chuaigh an NWSMP i mbun MC agus foilsíodh an RTN in 2016. Moladh bearta maolaithe do ghníomhaíochtaí an NWSMP, lena n-áirítear riachtanais tabhairt faoi MC san áit atá cuí, agus le cinntiú go mbeidh "*aon tionscnamh agus aon oibríochtaí a bhaineann leis, go haonarach nó i gcomhpháirt le pleananna eile nó tionscnaimh, faoi réir Scagthástáil agus Measúnacht Chuí le cinntiú nach bhfuil aon éifeachtaí suntasacha ar chaighdeán (leagtha amach de réir struchtúr agus feidhm) aon shuíomh(anna) Natura 2000 agus go bhfuil riachtanais Alt 6(3) agus 6(4) de Threoir maidir le Gnáthóga an AE líonta.*" Toisc gur plean níos ísle é an NWSMP i gcomparáid leis an PSSU 2050, glactar mar sin gur cé go bhféadfadh torthaí Ghníomhaíocht 4.3 éifeacht a bheith acu ar Láithreáin Eorpacha, tá aird tugtha dóibh cheana féin agus measúnú déanta.	Ní bheidh aon *éifeachtaí breise* ag gníomhaíocht 4.3 ar Láithreáin Eorpacha, cé go sainaithníodh maidir leis an NWSMP atá ann cheana féin, mura mbeidh maolú i gceist leis, go bhféadfadh éifeachtaí díobhálacha a bheith mar thoradh air.	Ba cheart géilleadh le bearta maolaithe atá ann faoi láthair laistigh den NWSMP RTN, MC breise san áit a theastaíonn sé san áireamh. Níl aon mhaolú breise de dhíth.
	Gníomhaíocht 4.4: Na tairbhí a fhaightear ón ngeilleagar ciorclach a bharrfheabhsú	Tá sé mar aidhm ag UÉ fealsúnacht maidir le geilleagar ciorclach a chuir i bhfeidhm. San áireamh anseo tá forbairt agus cuir i bhfeidhm Caighdeán nua le Geilleagear Ciorclach a Dhearadh, a chlúdóidh an saolré iomlán a bhaineann le bainistiú uisce agus acmhainní fhuíolluisce. Ní bheidh forbairt nó aon athrú eile mar toradh ag eilimintí den Ghníomh agus ní bheidh aon éifeacht insamhlaithe ar Láithreáin Eorpacha, toisc nach féidir aon naisc nó cosáin a aithint.	Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag gníomhaíocht 4.4 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth.
12: Ár sócmhainní a bhainistiú: Cloífimid le dea-chleachtas maidir le sócmhainní a bhainistiú chun na rioscaí atá ann dár seirbhísí agus an	**Gníomhaíocht 4.5:** Na gníomhaíochtaí a dhéantar ar ár sócmhainní a bhainistiú ar bhealach comhordaithe thar a saolré ar fad d'fhonn deimhniú ISO55000 a bhaint amach.	Cuirfidh UÉ cur chuige ISO55000 um Bainistíocht Sócmhainní i bhfeidhm maidir leis na gníomhaíochtaí uile i ndáil lena chuid sócmhainní. San áireamh leis sin tá forbairt ar chultúr, struchtúr eagraíochtúil, beartais, straitéisí, pleananna agus próiseáil na gcóras faisnéise a theastaíonn chun na sócmhainní a bhainistiú go héifeachtach. San áireamh sa Ghníomh tá bailiúchán sonraí ar gach sócmhainn. Ní bheidh forbairt nó aon athrú eile mar toradh ag eilimintí den Ghníomh agus ní bheidh aon éifeacht insamhlaithe ar Láithreáin Eorpacha, toisc nach féidir aon naisc nó cosáin a aithint.	Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag gníomhaíocht 4.5 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth.

Aidhmeanna Straitéiseacha (Tosaíochtaí)	Gníomhaíocht	Tráchtaireacht MC	Conclúid MC	Maolú
teacht aniar atá iontu ina n-aghaidh a bhainistiú.	**Gníomhaíocht 4.6:** Féachaint chuige go gcuirtear riosca agus luach san áireamh i ngach cinneadh aon uair a dhéantar cinneadh thar saolré na sócmhainní.	Úsáideann UÉ córais le cinntí a dhéanamh ata bunaithe ar saolré iomlán, rioscaí agus luachanna dá gcuid próisis pleanála. Ní bheidh forbairt nó aon athrú eile mar toradh ag eilimintí den Ghníomh agus ní bheidh aon éifeacht insamhlaithe ar Láithreáin Eorpacha, toisc nach féidir aon naisc nó cosáin a aithint.	Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag gníomhaíocht 4.6 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth.
13: Tairbhe a bhaint as nuálaíocht: Cuirfimid dlús le taighde agus nuálaíocht d'fhonn luach a shaothrú agus chun dul i ngleic le dúshláin a thitfidh amach san am atá le teacht.	**Gníomhaíocht 4.7:** Cultúr a fhorbairt bunaithe ar nuálaíocht i roinn na seirbhísí uisce chun todhchaí inbhuanaithe a chothú.	Tá sé mar aidhm ag an nGníomh a chinntiú go bhfanann UÉ tiomanta go taighde agus imeachtaí nuálaíochta a bhrú chun todhchaí inbhuanaithe a chothú. Téann a straitéis nuálaíochta i ngleic le bearnaí eolais. Tá an Gníomh seo ceangailte le Gníomh 4.10. Ní bheidh forbairt nó aon athrú eile mar toradh ag eilimintí den Ghníomh agus ní bheidh aon éifeacht insamhlaithe ar Láithreáin Eorpacha, toisc nach féidir aon naisc nó cosáin a aithint.	Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag gníomhaíocht 4.7 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth.
	Gníomhaíocht 4.8: Leanúint i mbun cumas fadbhreathnaitheachta agus faire na fáistine a fhorbairt.	Tabharfaidh UÉ faoi chleachtas scanadh a dhéanamh ar an méid atá le teacht chun pleanáil chun tosaigh a dhéanamh. Forbróidh sé ar a gcuid oibre ar Vision 2050, ag feabhsú a gcuid fís fad-téarmach. Ní bheidh forbairt nó aon athrú eile mar toradh ag eilimintí den Ghníomh agus ní bheidh aon éifeacht insamhlaithe ar Láithreáin Eorpacha, toisc nach féidir aon naisc nó cosáin a aithint.	Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag gníomhaíocht 4.8 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth.
14: Maoiniú fadtéarmach a dhaingniú: Oibreoimid i gcomhar lenár bpáirtithe leasmhara chun maoiniú a fháil i bhfad na haimsire do sheirbhísí atá éifeachtúil athléimneach.	**Gníomhaíocht 4.9:** Na riachtanais infheistíochta atá ag ár sócmhainní uisce agus fuíolluisce san fhadtéarma a chainníochtú agus a chur in iúl.	Caithfidh UÉ leanúint ar aghaidh ag tabhairt faoi infheistíocht chaipitil inmharthana. Beidh ar UÉ an infheistíocht seo a bhainistiú agus leanacht ar aghaidh leis an bpleanáil infheistíochta fadtéarmach. Áireofar leis sin oibriú le páirtithe leasmhara maoiniúcháin thar tréimhsí infheistíochta iomadúla. Is riaracháin é an gníomh don chuid is mó. Ní bheidh forbairt mar toradh ar aon ghné den ghníomhaíocht agus ní bheidh aon éifeacht inbhraite ar Láithreáin Eorpacha, toisc nach féidir aon naisc nó cosáin a aithint. Mar sin féin, d'fhéadfadh tionchar a bheith mar thoradh ar thorthaí na gníomhaíochtaí ar ghníomhaíocht eile an PSSU 2050, amhail forbairt nó athrú eile a bheadh ag sraith níos ísle. Bheadh gá Scagadh MC/MC a dhéanamh ar na forbairtí/athruithe sin más gá, ach níl siad ina dtoradh díreach ar ghníomhaíocht 4.9; ghabhfaí iad leis an MC ar ghníomhaíochtaí eile inar dócha go mbeidh forbairtí nó athruithe eile amhail torthaí ann.	Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag gníomhaíocht 4.9 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth.
	Gníomhaíocht 4.10: Cur chuige i leith maoiniú ilbhliantúil a chur i bhfeidhm.	Mar fhóntais rialáilte, cruthaíonn samhail maoinithe UÉ dúshláin i gcomhthéacs a chláir infheistíochta caipitil. Mar sin, beidh UÉ ag obair le fiosrú a dhéanamh chun tuilleadh cinnteacht a fháil i gcomhthéacs soláthar maoiniúcháin ar bhonn ilbhliantúil. Ní bheidh forbairt nó aon athrú eile mar toradh ag eilimintí den Ghníomh agus ní bheidh aon éifeacht insamhlaithe ar Láithreáin Eorpacha, toisc nach féidir aon naisc nó cosáin a aithint.	Ní bheidh aon éifeacht inbhraite ag gníomhaíocht 4.10 ar aon Láithreán Eorpach.	Níl aon cheann de dhíth.

7 Measúnú i gComhcheangal

Faoi Airteagal 6(3) den Treoir maidir le Gnáthóga, éilítear measúnú ar iarmhairtí i gcomhar le chéile le pleananna agus le tionscadail eile. Leis an measúnú úsáideadh an fhaisnéis is fearr a bhí ar fáil agus é á scríobh.

Tábla 7-1 cuireann sé liosta de phleananna náisiúnta agus cláir ar fáil a rinneadh scrúdú orthu sa mheasúnú ar fáil. Tá na hearraí liostáilte ach ordlathas spásúil le heisceacht an phlean aonarach ar fud an UK atá liostáilte ar deiridh. Mar atá ráite i Roinn 6.2.2, níor cuireadh ach pleananna ardleibhéil/straitéiseacha san áireamh sa mheasúnú i.e. pleananna ar an leibhéal céanna san ordlathas pleanála.

Mar gheall ar an gcur chuige straitéise a bhaineann leis na treoracha, pleananna agus cláir, aithnítear go bhfuil aithint éifeachtaí suntasach i gcomhcheangal le chéile teoranta. Beidh iniúchadh cuimsitheach níos doimhne ar éifeachtaí i gcomhcheangal le chéile riachtanach le pleananna agus tionscnaimh ag leibhéal níos ísle do Dhréacht PSSU 2050.

Bhí measúnú ar phleananna agus cláir i gcomhcheangal dathchódaithe le thaispeáint cén áit a bhféadfadh éifeachtaí tarlú, agus bearta maolaithe a bheith riachtanach thíos.

(bán)	Beartaithe nach bhfuil aon éifeachtaí insamhlaithe ag na gníomhaíochtaí ar Láithreáin Eorpacha.
(oráiste)	Tá éifeachtaí i gcomhcheangal féideartha ach ní féidir iad a aithint.
(bándearg)	Tá éifeachtaí i gcomhcheangal ar Láithreáin Eorpach áirithe féideartha.

Samhlaíodh éifeachtaí i gcomhar le haghaidh ceithre chuid de na rudaí a mheasadh, ach níorbh fhéidir a rá cén chaoi, cén uair nó cén áit a bhféadfadh na héifeachtaí sin tarlú.

Maidir leis an gcúigiú rud – an Dréachtphlean um Bainistíocht Riosca Tuilte TÉ 2021-2027 – aithníodh iarmhairtí diúltacha féideartha ar LCS (Caomhnú) an Fheabhail agus na Craobh-aibhneacha dá chuid (Tuaisceart Éireann) agus mar sin ar LCS (Caomhnú) na Finne (Éire) (is craobh-abhainn den Fheabhal í an Fhinn). Mar sin aithníodh iarmhairt fhéideartha chomhcheangailte le Dréacht-PSSU 2050 ar na láithreáin seo. Mar sin féin, ní aithnítear i gceann ar bith de ghníomhartha an Dréacht-PSSU 2050 aon láithreacha ar leith ina bhféadfaí idirghabhálacha a dhéanamh agus mar sin ní féidir aon iarmhairtí beachta comhcheangailte a aithint. Dá thoradh sin, measadh gur leor an maolú a shainaithníodh i dTáblaí 6-4 go 6-7 chun aon iarmhairtí diúltacha i gcomhar le chéile a sheachaint.

Tábla 7-1: Treoracha, Pleananna agus Cláir Scrúdaithe sa Mheasúnú i gComhcheangal.

Plean agus Údar/Úinéir	Cuspóir an Phlean	Éifeachtaí/Idirghníomhaíochtaí i gComhcheangal Féideartha.	Conclúid
Pleananna Náisiúnta			
Tionscadal Éireann 2040 An Creat Náisiúnta Pleanála – Tionscadal Éireann 2040 RTPRÁ (DHPLG)(2018) An Plean Forbartha Náisiúnta 2021-2030 An Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, 2021. https://www.gov.ie/en/campaigns/09022006-project-ireland-2040/ https://www.npf.ie/ https://www.gov.ie/en/publication/774e2-national-development-plan-2021-2030/	Is ea Tionscadal Éireann 2040 ná straitéis fadtéarmach an rialtais le tír níos fearr a dhéanamh de hÉireann do gach duine agus chun todhchaí níos láidre agus inbhuanaithe a chruthú. Déantar cinnte sa straitéis seo go bhfuil pleananna infheistíochta i líne le Cuspóirí Straitéise Náisiúnta do 2040 i mbealach atá measta, comhtháite agus sonrach. Tagann An Creat Pleanála Náisiúnta (CPN) agus Plean Forbartha Náisiúnta (PFN) 2021-2030 le chéile chun Tionscadal Éireann 2040 a dhéanamh. Leagann an CNP amach fís agus straitéis le haghaidh forbairt na tíre go 2040 agus cuireann an PFN infheistíocht ar fáil chun an straitéis seo a chuir i bhfeidhm. Is plean straitéise d'ardleibhéal é CPN chun forbairt agus forás ne hÉireann don todhchaí a chruthú amach go dtí an bhliain 2040. Is creat atá ann chun infheistíocht phoiblí agus pearsanta a threorú, chun deiseanna a chruthú agus a chur chun cinn d'ár ndaonra, agus chun an timpeallacht a chosaint agus a fheabhsú. Tá infheistíocht leagtha amach sa doiciméid faoi iamh, an PFN, agus leagann sé amach tionscadail lárnacha a dhéanfaidh pleananna laistigh den CPN ina bhfírinne.	Le chéile cruthaíonn an CPN agus PFN plean aontaithe agus ciallmhar, an CPN ag cruthú an straitéis uileghabhálach spásúil don chéad 20 bliain eile agus an PFN ag leagadh amach an straitéis 10-mbliana infheistíochta. Níl an PFN, mar bhuiséad agus plean airgeadais, mar chuid den phróiseas pleanáil fisiciúil. Beidh tionscadail maoinithe faoi PFN faoi réir dlí pleanála agus d'fhéadfadh go dteastóidh MST agus MC san áit atá cuí. Ní éiríonn na riachtanais seo i dtaca leis an PFN é féin, áfach. Ullmhaíodh dréacht RTN (réamh-chomhairliúcháin) agus conclúid déanta gur cheart don CNP dul faoi réir MC. Tháinig réamh-chomhairliúcháin an RTN chun críche nach mbeadh aon éifeachtaí diúltacha ar chaighdeán aon Láithreáin Eorpacha, de réir maolú a beartaíodh a bheith imeasctha isteach don CNP. Tar éis comhairliúchán reachtúil, bhí mionathruithe agus leasaithe déanta don dhréacht CNP agus rinneadh measúnú orthu i leagan nua an RTN. Tháinig sé seo chun críche nach mbeidh aon éifeachtaí diúltacha ag an CNP ar chaighdeán suíomhe. Is creatlach straitéise d'ardleibhéal é an CNP, chun eolas a thabhairt faoi réiteach na straitéisí fochomhlachta (pleananna de leibhéal níos ísle), cosúil le Straitéis Spásúil Réigiúnacha agus Eacnamaíochta agus pleananna eile reachtúla a úsáideann talún cosúil le pleananna cathracha agus contaetha agus pleananna i limistéar áitiúla. Ní shocraíonn an CNP láithreán ceart d'aon tionscadal forbartha agus ní thugann sé úsáidí áirithe d'aon talúin, agus ní thagann sé roimh roghanna eile a mheas. Beidh pleananna de leibhéal níos ísle agus a gcuspóirí agus polasaithe le dul faoi mheasúnú cuí agus mar sin déanfar iad a mheas go hiomlán ag an am sin. Beidh sé riachtanach do gach ghníomh tánaisteach agus ullmhúcháin polasaí curtha ar an eolas ag an CNP sholáthairtí rialaitheach ábhartha a chomhlíonadh, atá dírithe ar truailliú a sheachaint nó éifeachtaí timpeallachta eile gur cosúil leo droch-thionchar a bheith acu ar chaighdeán na Láithreáin Eorpacha a sheachaint. Don chúis seo, agus an éifeacht a bheidh ag an CNP ar chaighdeán aon Láithreáin Eorpach a mheas, aithnítear nach bhfuil éifeacht díreach ag an CNP, leis féin, ar aon tionscadal áirithe, agus nach dtugann sé cead d'aon tionscadal aonaracha a mbeadh droch-éifeacht acu ar chaighdeán aon Láithreáin Eorpach. Cuireadh cur chuige réamhchúramach i bhfeidhm in ullmhúcháin don CNP le chinntiú nach gcuireann pleananna de leibhéal níos ísle agus straitéis le héifeachtaí ar chaighdeán Láithreáin Eorpacha, trí cosaintí áirithe a chur san áireamh. Cuireann an chéad ceann de na cosaintí seo in iúl (Cuspóir um Pholasaí Náisiúnta CPN 59)): Feabhas a dhéanamh ar an stádas caomhnaithe agus bainistíocht na limistéir faoi chosaint agus speiceas cosanta trí: • Cuspóirí Ábhartha an AE chun timpeallacht agus fiadhúlra na hÉireann a chosaint; • Polasaithe agus cuspóirí le haghaidh cosaint agus athchóiriú an bithéagsúlacht i bpleananna forbartha reachtúla a chomhtháthú. • Córais ceadúnú agus cead a fhorbairt chun gníomhaíochtaí inbhuanaithe a chur ar fáil laistigh de láithreáin Natura 2000; • Taighde ar lean, cláir suirbhéireachta agus monatóireacht de ghnáthóga agus speiceas. Cuireann an dara (CNP (NPF) 75) in iúl: Cinnte a dhéanamh go bhfuil gach plean, tionscadal agus imeacht a bhfuil cead ag teastáil uathu ón CNP curtha faoi na riachtanais mheasúnaithe timpeallachta ábhartha san áit atá cuí, le MST , MTC, agus MC san áireamh.	Níl aon éifeacht i gcomhcheangal. Is plean d'ard leibhéal é an CNP agus ní shocraíonn sé an láithreán díreach d'aon tionscadal forbartha agus ní thugann sé úsáidí áirithe d'aon talúin, agus ní thagann sé roimh roghanna eile a mheas. Chomh maith le sin, tá cosaintí san áireamh sa CNP le cinntiú go bhfuil gach plean de leibhéal níos ísle curtha faoi sholáthairtí ábhartha an dlí náisiúnta, le riachtanas ann go dtéann gach plean, tionscadal agus imeachtaí a bhfuil cead ag teastáil uathu ó CNP faoi MC de réir mar is cuí.

Plean agus Údar/Úinéir	Cuspóir an Phlean	Éifeachtaí/Idirghníomhaíochtaí i gComhcheangal Féideartha.	Conclúid
An 4ú Plean Gníomhaíochta Náisiúnta um Bithéagsúlacht na hÉireann 2023–2030. SPNF (2024) https://www.npws.ie/legislation/national-biodiversity-action-plan	Leagfar amach sa Phlean an clár oibre bithéagsúlachta náisiúnta don tréimhse 2023-2030 agus é mar aidhm aige na hathruithe ó bhonn a chur i gcrích atá de dhíth le go mbeadh meas ar an dúlra agus go ndéanfar é a chosaint. San áireamh sa phlean tá cuspóirí agus gníomhartha ag iarraidh cinnte a dhéanamh go bhfuil an gréasán Natura 2000 faoi chosaint. Chomh maith le sin, tógadh isteach dualgas nua don roinn phoiblí ar bithéagsúlacht leis an Acht um Fhiadhúlra (leasaithe) 2023. Soláthraíonn an reachtaíocht go bhfuil gach corp phoiblí, mar atá liostáilte san Acht, faoi réir cuspóirí agus spriocanna an Phlean Gníomhaíochta Náisiúnta um Bithéagsúlacht a chomhlíonadh.	Tá sé ráite ag an NBAP : *"Go n-oibríonn an NBAP ar bhonn go gcuirfear i bhfeidhm rialacháin reatha ag baint le treoracha an AE, a bhaineann le cosaint bithéagsúlacht. Clúdaíonn sé seo Airteagal 6 den Treoir maidir le Gnáthóga (92/43/EEC) a deir nach mó do bhallstáit tabhairt faoi mheasúnacht chuí (MC) d'aon phlean nó tionscadal a bhféadfadh éifeacht suntasach a bheith acu ar aon Láithreáin Eorpach."* Chomh maith le sin, i tacaíocht le *Toradh 2D*, tá sé ráite an bplean: *Tá seirbhísí éiceachórais agus bithéagsúlachta i dtimpeallacht mara agus fionnuisce caomhnaithe agus athbhuanaithe,* tá ráite sa phlean go *"gCuirfidh Uisce Éireann a Plean Straitéiseach um Seirbhísí Uisce' i bhfeidhm (2015-2040), go háirithe a cuspóir an timpeallacht a chosaint agus a fheabhsú le chéile lena Plean Gníomhaíochta um Bithéagsúlacht".*	Níl aon éifeacht i gcomhcheangal. San áireamh sa NBAP tá cuspóirí agus gníomhaíochtaí ag iarraidh cinnte a dhéanamh go bhfuil an gréasán Natura 2000 faoi chosaint. Chomh maith le sin, oibríonn sé ar an bprionsabal go dtabharfar faoi MC ar phleananna/tionscadal nuair is gá. Clúdaíonn sé seo cur i bhfeidhm an PSSU (2015-2040).
Plean Straitéiseach Náisiúnta um Fhorbairt Dobharshaothrú Inbhuanaithe 2030 RTNM (DAFM) (2023) https://www.gov.ie/en/publication/ece67-national-strategic-plan-for-sustainable-aquaculture-development-2030/	Is plean comharba é an Plean Straitéiseach Náisiúnta um Fhorbairt Dobharshaothrú Inbhuanaithe 2030 (NSPSA) don mhéad a fhorbraíodh in 2015 don tréimhse suas go 2020. Iarann an plean cosán a leagadh amach do roinn Dobharshaothrú na hÉireann ionas go bhfuil sé athléimneach, iomaíoch agus mar chaighdeán domhanda in inbhuanaitheacht agus caighdeán.	Tá dréacht RTN déanta a n-aithníonn an ard-leibhéal den NSPSA agus mar sin a mholann bearta maolaithe uileghabhálacha le cur san áireamh leis an bplean. San áireamh sna bearta seo tá gealltanais le polasaithe eile uileghabhálacha a chuir i bhfeidhm atá treoraithe chun an timpeallacht a chosaint agus moladh go gcuirfear san áireamh sa phlean dhréachtúla na gníomhaíochtaí seo a leanas: • Go gcaithfear cead d'iarratais a chur in iúl gur féidir leo a bheith curtha i bhfeidhm gan aon droch-éifeachtaí a bheith acu ar chaighdeán na Limistéir Caomhantais Speisialta (LCS) nó Limistéir faoi Chosaint Speisialta (LCSs). San áit ina bhfuil droch-éifeachtaí ó iarratais fós i gceist tar éis maolú, in líne le hAlt ar an Treoir maidir le Gnáthóga 6 (3), ní féidir cead a thabhairt do na hiarratais mura bhfuil na réamhriachtanais leagtha amach ag Alt 6 (4) líonta. • Ba cheart breithiúnas timpeallachta a chur san áireamh a chuimhníonn ar na héifeachtaí féideartha ar an timpeallacht níos leithne i ngach staidéar imscrúdaitheach agus féidearthachta atá curtha i gcrích chun tacú le cinntí a dhéanamh maidir leis an bplean straitéise seo, go háirithe Gréasán Natura 2000. Rinneadh tagairt ag réamh-chomhairliúchán RTN gur cheart do gach Láithreán Eorpach laistigh den oileán Éireann a bheith san áireamh; láithreáin d'ainmhithe mamacha laistigh de 100km de hÉireann; LCS (Caomhnú) a scaoileann amach isteach go réigiúnacha cósta san iarthar agus thiar thuaidh an RA, áit a n-aithnítear éisc anadromacha nó diúilicíní péarla fionnuisce mar spéiseanna cáilithe; láithreáin laistigh de 100km d'Éirinn don éan mara peiligeacha agus láithreáin d'éin fhiáine/lapaire. Moladh straitéis maolaithe agus bearta sa doiciméid, le tionscadal ag leibhéal MC san áit a theastaíonn sé, chun droch-éifeachtaí ar chaighdeán an láithreáin a sheachaint.	Níl aon éifeacht i gcomhcheangal. Bhí an plean straitéise de réir MC agus aithníodh éifeachtaí féideartha. Aithníodh bearta maolaithe le bheith san áireamh leis an bplean. Agus ard-leibhéal an phlean curtha san áireamh, agus na bearta maolaithe idirghabhála curtha chun feidhme, ní mheastar go mbeidh aon éifeachtaí i gcomhcheangal ann.
AG Climatise – Plean i dTreo Neodracht na hAeráide RTBM (DAFM) (2020) https://www.gov.ie/en/publication/07fbe-ag-climatise-a-roadmap-towards-climate-neutrality/	Forbartha ag an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara, (RTBM) (DAFM) plean deartha chun cuidiú le páirtithe leasmhara oibriú le chéile chun dul i ngleic le hathrú aeráide agus truailliú aeir,	Níor tugadh faoi MC toisc gur shocraigh measúnú nach raibh sé de dhíth toisc go bhfuil feidhm an phlean ná polasaí RTBM a chuir ar an eolas faoi na gníomhaíochtaí riachtanacha chun an timpeallacht a chosaint agus dul i ngleic le hathrú aeráide, agus gan tionscadail nó bearta áirithe a leagadh amach nó a mholadh. Chomh maith le sin, shocraíodh go gcuirfidh an plean go mór le pleananna sa todhchaí mar a phríomh-táirgeacht agus caithfear na polasaithe, straitéis, pleananna agus bearta do, nó ag baint le talmhaíocht agus coillte de réir an phróisis MC, nuair is cuí.	Níl aon éifeacht i gcomhcheangal. Ní raibh MC de dhíth. Agus cuspóirí agus aidhmeanna an Phlean ráite, áfach, tá féidearthacht ann go mbeidh dea-éifeachtaí ar an ngréasán Natura 2000.

Plean agus Údar/Úinéir	Cuspóir an Phlean	Éifeachtaí/Idirghníomhaíochtaí i gComhcheangal Féideartha.	Conclúid
		Cé go bhfuil GHG agus astaíochtaí amóinia mar phríomhchúram an phlean seo, is léir go mbeidh buntáistí dearfacha do chaighdeán uisce agus bithéagsúlacht ag ár dtairgí don aeráid agus timpeallacht. Ceann as sé taisc le cuspóirí aeráide agus timpeallachta a bhualadh, *ná caillteanas cothaithigh don timpeallacht a laghdú agus chur le caighdeán uisce agus bithéagsúlacht feabhsuithe.*	
Clár Measúnachta agus Bainistíochta Riosca Tuilte Abhantraí (MBRTA) Maoinithe agus faoi stiúir Oifig na nOibreacha Poiblí.	Tá an Clár MBRTA lárnach don mheán agus straitéis fhadtéarmach le haghaidh laghdú agus bainistiú riosca i gcás tuilte ar fud na hÉireann. Cuireann sé gnéithe lárnacha den Pholasaí Náisiúnta i gcomhair Tuile ar fáil, ag líonadh riachtanais an Treoir AE maidir le Tuile freisin. San áireamh sa chlár tá bailiúchán sonraí, mapáil riosca, tástáil rogha agus forbairt Phleananna Bainistíochta do Riosca Tuilte, agus na pleananna sin le dul faoi mheasúnú faoi Rialacháin um Ghnáthóga.	Is scáth-chlár é an clár, ar féidir pleananna agus tionscadal a sholáthraigh agus ní plean é féin atá ann. Cé go bhféadfadh éifeachtaí tarlú mar thoradh de na pleananna áirithe sin (cosúil le Pleananna Bainistíochta um Abhantraí agus Pleananna Bainistíochta um Riosca Tuilte), ní bheidh éifeacht ar bith ag an gclár é féin. Dá bhrí sin, níl féidearthacht ann d'éifeachtaí i gcomhcheangal.	Níl aon éifeacht i gcomhcheangal. Is scáth-chlár é MBRTA (CFRAM) ar thionscadail agus pleananna eile agus mar sin, ní bheidh aon éifeacht aige é féin ar an ngréasán Natura 2000.
Plean Gníomhaíochta ar son na hAeráide An Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide (2023, 2024) https://www.gov.ie/en/publication/7bd8c-climate-action-plan-2023/ https://www.gov.ie/en/publication/79659-climate-action-plan-2024/	Is é an Plean Gníomhaíochta ar son na hAeráide 2023 (CAP23) an dara nuashonrú bliantúil ar Phlean Gníomhaíochta na hÉireann ar son na hAeráide 2019 agus seoladh é ar an 21ú Nollag 2022. Leis an bplean cuirtear na buiséid charbóin agus na huasteorainneacha astaíochtaí earnála chun feidhme agus leagtar treochlár amach ann chun beart cinntitheach a dhéanamh chun astaíochtaí na hÉireann a laghdú faoi leath faoi 2030 agus glan-nialas a bhaint amach tráth nach déanaí ná 2050, mar atá geallta i gClár an Rialtais. Is é an Plean Gníomhaíochta ar son na hAeráide 2024 (CAP24) an tríú nuashonrú bliantúil ar Phlean Gníomhaíochta na hÉireann ar son na hAeráide. Tá sé oscailte faoi láthair do chomhairliúchán phoiblí agus bhí ar dul faoi réir MST agus MC.	Is treoir bóithre é an plean le gníomhaíocht cinniúnach a thógáil ar na riachtanais atá ann ar laghdú astaíochtaí na hÉireann agus d'aithin sé 180 ghníomh. Is nuashonrú atá ann ar an bplean 2019. Don chuid is mó, iarrann na gníomhaíochtaí polasaithe a hathbhreithniú agus a fhorbairt, ag leagadh amach bealach gur féidir le hÉireann na gníomhaíochtaí a theastaíonn a dhéanamh ag luas níos tapúla. San áireamh sa phlean tá leanúint ar aghaidh clár athchóirithe an NWPS de láithreáin (phortaigh) Natura 2000. Leagann an plean amach gníomhaíochtaí agus cuspóirí a bhféadfadh iad féin cur le forbairt na bpleananna ag ranna rialtais eile. Foilsíodh an tríú nuashonrú bliantúil i bhFeabhra 2024 le haghaidh comhairliúchán poiblí in éineacht le MST/MC. Tógadh faoi RTN don phlean. D'aithin an RTN na láithreáin ar fad in Éireann agus Tuaisceart na hÉireann, ag cur ceisteanna tras-teorann san áireamh. Dúirt an RTN nach raibh sé praiticiúil don tuairisc láithreáin tras-teorann a aithint go sonrach; bheadh MC a phleananna íos-sraithe agus pleananna earnála ceisteanna tras-teorann a mheas go sonrach san áit inar féidir comhthéacs tíreolaíoch a chuir leis. Aithníodh gníomharthaCAP23/24 ag an MC, laistigh de dhréacht an phlean, arbh fhéidir leo droch-éifeachtaí a bheith ann, agus d'aithin sé an áit ina bhfuil maolú de dhíth freisin. Maolú ghinearálta idirghabhála a bhí mar an príomh beart a aithníodh, agus caithfear pleananna ar lean/i, cláir agus tionscadail dul faoi scagthástáil go seasta do phroiséis mar atá cuí. Caithfidh cloígh le haon bhearta maolaithe a aithnítear chomh maith le treoir reatha ar droch-éifeachtaí timpeallachta a sheachaint. Rinneadh moltaí speisialta do roinnt ghníomhaíochtaí.	Níl aon éifeacht i gcomhcheangal. Cuireann Plean Gníomhaíochta ar son na hAeráide léarscáil bóithre ar fáil agus mar sin is plean d'ard-leibhéal é. Aithníodh bearta maolaithe le bheith san áireamh leis an bplean. Agus ard-leibhéal an phlean curtha san áireamh, agus cur i bhfeidhm na bearta maolaithe idirghabhála, chomh maith le moltaí áirithe, ní cheaptar go mbeidh aon éifeachtaí i gcomhcheangal tuartha.
Plean Cur Chun Feidhme Straitéise Foraoise lena n-áirítear an Clár Foraoiseachta 2023-2027. An Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara (RTBM) (DAFM) (2023); https://www.gov.ie/en/publication/1f6c6-forest-strategy-implementation-plan-including-the-forestry-programme-2023-2027/	Tá fís náisiúnta roinnte ar ról na gcoillte agus crainn i dtodhchaí na hÉireann forbartha. Leis an bhfís a bhaint amach, tá Straitéis Foraoise d'Éireann go 2030 forbartha a bheidh mar thaca ag Clár Foraoiseachta nua don tréimhse 2023-2027. Leagann amach an Plean Cur Chun Feidhme an Straitéis Foraoise an chaoi gur féidir le cuspóirí na hÉireann a cuid foraoise a leathnú	Chuaigh an plean cur chun feidhme don Straitéis Foraoise faoi MST agus MC. Luaigh an MC go gcloífear le gach riachtanais éigeantach an RTBM. Do roinn gníomhaíochtaí an phlean cur chun feidhme, moladh gur ceart riachtanas a bheith ann go mbeadh aon scéim tacaíochta sa todhchaí le dul faoi scagthástáil MC. Do ghníomhaíochtaí eile, moladh scagthástáil MC agus, san áit atá cuí, RTN Céim 2. Chomh maith le sin, moladh ailíniú le pleananna náisiúnta, réigiúnacha agus áitiúla eile (ar nós Plean Ghníomhaíochta um Bithéagsúlachta). San áireamh i nGníomhaíochta an phlean cur chun feidhme bhí athchóiriú agus caomhnú láithreáin Natura 2000 atá faoi úinéireacht an Stáit mar atá cuí.	Níl aon éifeacht i gcomhcheangal. Bhí cur chun feidhme an phlean straitéise de réir MC agus aithníodh éifeachtaí féideartha. Aithníodh bearta maolaithe le bheith san áireamh leis an bplean. Agus leibhéal an phlean curtha san áireamh, agus na bearta maolaithe idirghabhála curtha chun feidhme, ní thuartar go

Plean agus Údar/Úinéir	Cuspóir an Phlean	Éifeachtaí/Idirghníomhaíochtaí i gComhcheangal Féideartha.	Conclúid
	amach agus an ról a imríonn sé a mhéadú chun dul i ngleic leis an aeráid agus cuspóirí bithéagsúlachta ag leibhéal Náisiúnta agus AE a bheith bainte amach. Laistigh sa phlean tá Plean Gníomhaíochta um Foraoise, lena n-áirítear na gníomhaíochtaí do na hÁisitheoirí agus Cuspóirí Straitéise an Straitéis Foraoise. Beidh an plean ag feidhmiú ar áisitheoir na straitéise don tréimhse 2023-2030.		mbeidh aon éifeachtaí i gcomhcheangal ann.
An Creat Náisiúnta um Oiriúnú – Pleanáil d'Éirinn Athléimneach RCAC (2018) https://www.gov.ie/en/publication/fbe331-national-adaptation-framework/	De réir an Acht 2015, sonraítear sa Chreat Náisiúnta um Oiriúnú (CNO) (NAF) an straitéis náisiúnta maidir le cur i bhfeidhm beart oiriúnaithe in earnálacha éagsúla agus ag údaráis áitiúla chun leochaileacht an Stáit i leith iarmhairtí diúltacha an athraithe aeráide a laghdú agus leas a bhaint as iarmhairtí dearfacha ar bith a d'fhéadfadh tarlú.	Rinneadh réamh-thástáil ar an CNO le haghaidh riachtanas don MC agus shocraíodh nach raibh MC de dhíth. Toisc nach raibh measúnú faoin Rialacháin maidir le Gnáthóga de dhíth, tá féidearthacht ann go mbeidh éifeachtaí i gcomhcheangal mar toisc nach gcuirfeadh an CNO le haon éifeachtaí ar Láithreáin Eorpacha.	Níl aon éifeacht i gcomhcheangal. Ní raibh MC de dhíth.
Creat Náisiúnta Pleanála Mara An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta (2021). https://www.gov.ie/en/publication/60e57-national-marine-planning-framework/	Tarraingíonn an Creat Náisiúnta Pleanála Muirí (CNPM) imeachtaí daonnachta bunaithe i gcúrsaí mhuirí le chéile, ag leagadh amach fís an rialtais, cuspóirí agus polasaithe pleanála mhuirí do gach imeacht mhuirí. Leagann an NMPF amach an chaoi go mbeidh na himeachtaí mhuirí seo ag idirghníomhú lena chéile i spás na háigéin seo atá faoi bhrú spásáil ag méadú, ag cinntiú úsáid inbhuanaithe d'ár bhfoinsí mhuirí go dtí 2040.	Thóg limistéir staidéir an NMPF RTN gach láithreáin le fios laistigh de limistéir NMPF chomh maith le maolú mhuirí 50m agus maolú intíre 5km. Ghlac an maolú mhuirí 50km láithreáin tras-teorann Natura 2000 le fios laistigh de dlínse eile. Tógadh machnamh bhreise do speiceas/grúpaí speicis lena n-áirítear madraí uisce, éisc anadromous, agus éin mara peiligeacha. Agus dóchúlacht do droch-éifeachtaí á mheas, thug an RTN le fios gur creat straitéise d'ard-leibhéal é an NMPF, le hullmhú straitéisí ina dhiaidh sin a chuir ar an eolas. Chomh maith le sin, bhí sé aitheanta go mbeadh na pleananna agus straitéis níos ísle iad féin le dul faoi mheasúnú cuí de réir mar a bhí sé de dhíth. Shocraigh an RTN nach mbeadh aon éifeachtaí diúltacha ag an bplean ar an láithreán agus maolú i bhfeidhm. Chuimsigh an maolú ceanglais chun scagadh MC/MC a dhéanamh áit ba chuí, chomh maith le cuir chuige dea-chleachtais i dtreo chosaint an chomhshaoil. Leis na beartais/na cuir chuige sin tugadh aghaidh ar an ngá le cosaint agus bainistíocht bithéagsúlachta i ndáil le gnáthóga agus speicis chosanta a chuimsiú sa phleanáil mhara. Freisin réitíodh an bealach leo d'ordlathas forleata de chosaint trí chinntiú go soiléir nach mór clár oibre ginearálta na bithéagsúlachta a chur san áireamh i ngach plean, tionscadal agus gníomhaíocht atá treoraithe ag an CNPM.	Níl aon éifeacht i gcomhcheangal. Bhí an creat faoi réir MC agus aithníodh éifeachtaí féideartha. Aithníodh bearta/beartais mhaolaithe uileghabhálacha le cur san áireamh leis an gcreat. Agus nádúr an chreata curtha san áireamh, agus cur i bhfeidhm na mbeart maolaithe idirghabhála curtha san áireamh, ní thuartar aon éifeachtaí i gcomhcheangal.
National Peatlands Strategy 2015 SPNF (2015) https://www.npws.ie/peatlands-and-turf-cutting/peatlands-council/national-peatlands-strategy	Is é atá sa phlean straitéis náisiúnta um chaomhú agus bhainistíocht talamh portaigh, i gcomhairle le húinéirí portaigh agus páirtithe leasmhara eile, chun aghaidh a thabhairt ar cheisteanna fadtéarmacha amhail bainistíocht talún, athchóiriú, caomhnú, acmhainn turasóireachta, cuntasaíocht charbóin agus rannpháirtíocht an phobail i mbainistíocht na hacmhainne seo.	Sa Straitéis Náisiúnta um Thalamh Portaigh leagtar amach cur chuige tras-rialtais i dtreo ceisteanna a láimhseáil a bhaineann le tailte portaigh lena n-áirítear cloí le reachtaíocht náisiúnta agus idirnáisiúnta ábhartha i leith an chomhshaoil, comhaontuithe, pleananna agus beartais; athrú aeráide; foraoiseacht; cáilíocht uisce; smacht ar thuilte; fuinneamh; caomhnú agus athchóiriú an dúlra; pleanáil um úsáid talún; agus talmhaíocht. Sa straitéis leagtar amach réimsí inar dhóchúil go mbeidh Measúnacht Chuí ag teastáil i ndáil le cosaint na dtailte portaigh.	Níl aon éifeacht i gcomhcheangal. Mar gheall ar nádúr ardleibhéil na straitéise agus an bealach ina leagtar amach cur chuige tras-rialtais ann i dtreo saincheisteanna talamh portaigh a láimhseáil, ní thuartar aon éifeachtaí i gcomhcheangal.
Plean Bainistíochta Abhantraí d'Éirinn 2022 – 2027 (3ú Timthriall, Dréacht) DHLGH (2021) https://www.gov.ie/en/consultation/2bda0-public-consultation-on-the-draft-river-basin-management-plan-for-ireland-2022-2027/	Leagtar amach sa PBA na bearta atá riachtanach chun cáilíocht uisce in Éirinn a chosaint agus a athchóiriú. Is é aidhm iomlán an phlean a chinntiú go ndéantar ár gcuid uiscí nádúrtha a bhainistiú go hinbhuanaithe agus go ndéantar acmhainní fionnuisce a chosaint	Thug an RTN faoi deara gur plean straitéiseach atá sa dréacht-PBA ina leagtar amach an creat um agus a bhraitheann go mór ar thionscnaimh chláir agus tionscadail chun bearta a chur i gcrích ar an talamh. Anuas air sin tugadh faoi deara go bhfuil MC déanta cheana i ndáil le go leor de na bearta sin nó go ndéanfar MC orthu chomh maith le forbairt beart sonrach. Beidh na bearta siúd dá ndéantar tiomantas sna pleananna eile sin ríthábhachtach chun a chinntiú go gcomhlíontar cuspóirí an CNP agus nach mbeidh aon iarmhairtí diúltacha ag	Níl aon éifeacht i gcomhcheangal. Bhí an Dréacht-PBA faoi réir MC agus aithníodh iarmhairtí féideartha. Aithníodh bearta maolaithe uileghabhálacha le cur san áireamh leis an bplean agus tugadh faoi deara

Plean agus Údar/Úinéir	Cuspóir an Phlean	Éifeachtaí/Idirghníomhaíochtaí i gComhcheangal Féideartha.	Conclúid
	chun timpeallacht uisce na hÉireann a chothabháil agus a fheabhsú. Tá an PBA i bhfoirm dréachta fós.	baint leis an CNP maidir le sláine láithreán Eorpaigh ar bith. Ina theannta sin, moladh bearta maolaithe uileghabhálacha. Aithníodh sa RTN don dréacht-PBA freisin, laistigh de PSSU 2015 go raibh ceanglas chun measúnachtaí timpeallachta breise um phleananna/ thionscadail ar leibhéal 2 agus leibhéal 3 chun iarmhairtí diúltacha a sheachaint, agus nach mbeadh aon éifeachtaí i gcomhcheangal i gceist. Sonraíodh sa RTN freisin go ndéanfadh Uisce Éireann athbhreithniú ar a PSSU agus go mbeadh an t-athbhreithniú agus an nuashonrú faoi réir MC toisc gur aithníodh acmhainn um ISDanna i PSSU 2015. Moladh go ndéanfaí Uisce Éireann ar na bearta maolaithe laistigh de RTN an PSSU 2015 *"chun a gcur i bhfeidhm a shocrú chomh maith lena n-éifeachtacht chun an chéad phlean eile a threorú a mbeidh gá plé leis an bpróiseas MC lena aghaidh"* agus, anuas air sin, go mbeadh an PSSU feasacht faoi na 46 Phlean Bainistíochta Abhantraí chomh luath is a bheidh siad ar fáil.	go raibh gealltanas tugtha cheana do bearta. Mar gheall ar nádúr an phlean, agus cur i bhfeidhm na mbeart maolaithe éagsúil, ní thuartar aon éifeachtaí i gcomhcheangal.
Pleananna TÉ			
Uisce Inbhuanaithe – Straitéis uisce fhadtéarmach do Thuaisceart Éireann (2015 – 2040) An Roinn um Fhorbairt Réigiúnach (2016) https://www.infrastructure-ni.gov.uk/articles/long-term-water-strategy-northern-ireland	Sa Straitéis cuirtear i láthair creat um ghníomhaíocht a éascóidh cur i bhfeidhm raon tionscadal atá dírithe ar an bhfís fhadtéarmach a chomhlíonadh mar atá earnáil uisce inbhuanaithe i dTuaisceart Éireann. Sa Straitéis moltar cur chuige inbhuanaithe agus comhtháite i dtreo na riachtanais uisce go léir a láimhseáil ar bhealach ina chuirtear chun cinn forbairt réigiúnach, gan an timpeallacht a chur i mbaol ná riosca tuilte a mhéadú.	Plean ardleibhéil atá sa straitéis inar aithníodh 18 n-aidhm agus 68 mbeartas aonair (lenar áiríodh beartais atá dírithe ar an mbithéagsúlacht a chosaint). Bhí sé beartaithe na bearta a leagtha amach i bPlean Forfheidhmithe Straitéise. Níor aithníodh aon mheasúnacht faoi na Rialacháin maidir le Gnáthóga. Le roinnt aidhmeanna laistigh den straitéis áfach, tugtar le tuiscint ceanglas chun cinntiú go bhfuiltear ag cloí leis na Creat-treoracha maidir le Gnáthóga, le hÉin agus le hUisce. Mar gheall ar easpa MRG thángthas ar an gconclúid nár aithníodh aon iarmhairtí ar Láithreáin Eorpacha/Líonra Láithreán an RA.	Níl aon éifeacht i gcomhcheangal.
Uisce Thuaisceart Éireann – Ár nDréachtstraitéis 2021-2046 Uisce Thuaisceart Éireann (TÉ) (2020) https://www.niwater.com/ourstrategy/	Ceapadh an straitéis chun go mbeadh Tuaisceart Éireann ina áit níos sláintiúla, níos inbhuanaithe agus níos rathúla um chónaí. Tá an straitéis dírithe ar chúig thosaíocht straitéiseach: Custaiméir, Uisce, Geilleagar, Dúlra agus Daoine. Tá sé ar intinn ag Uisce TÉ go gcuirfeadh a gcuid seirbhísí i gcónaí le timpeallacht nádúrtha rafar.	Ní dhearnadh aon mheasúnacht de réir na Rialachán maidir le Gnáthóga. D'fhéadfadh go mbeadh iarmhairtí i gceist, áfach, toisc gur torthaí féideartha de chuid na straitéise atá i bhfeabhsúcháin ar an mbonneagar uisce agus séarachais. Os a choinne sin, is dóchúil go mbeidh feabhsúcháin ar an timpeallacht nádúrtha mar thoradh air, mar shampla limistéir dhromchla a dhícheangal de shéaraigh chomhcheangailte atá ann cheana. Ós rud é go bhfuil sé mar mhian de chuid Uisce TÉ go gcuirfeadh a gcuid seirbhísí i gcónaí le timpeallacht nádúrtha rafar. In éagmais measúnachta de réir na Rialachán maidir le Gnáthóga, ní féidir éifeachtaí féideartha i gcomhcheangal a dhearbhú faoi láthair.	Níl aon éifeacht i gcomhcheangal. Go bhfuil seans ann go mbeidh iarmhairtí (diúltacha agus dearfacha araon) i gceist, in éagmais measúnachta faoi na Rialacháin maidir le Gnáthóga ní féidir a shocrú go cruinn cén iarmhairtí a d'fhéadfadh a bheith i gceist.
Plean Athléimneachta um Acmhainní agus Soláthar Uisce (Water Resource and Supply Resilience Plan/WR & SRP) NI Water (2020) https://www.niwater.com/managing-northern-irelands-water-resources/	Leagtar amach sa Phlean WR&SR an chaoi a bhfuil sé i gceist ag NI Water an chothromaíocht idir soláthar agus éileamh ar uisce a choinneáil san fhadtéarma le haghaidh a chuid custaiméirí go léir, mar aon leis na roghanna agus na gníomhaíochtaí oibríochta agus bainistíochta atá ar fáil chun freagairt d'imeachtaí criticiúla gearrthéarmacha amhail triomach agus reo-leá. Aidhm straitéiseach lárnach a ghabhann leis an bplean seo é athléimneacht an chóras soláthair uisce i dTuaisceart Éireann a fheabhsú. Cuimsítear Plean Triomaigh i WR&SRP. Sa WR&SRP tógtar 2014/15 mar a bhunbhliain agus tá tréimhse ionchasach pleanála aige suas le 2042/43 le haghaidh an ghné Bhainistiú Acmhainní Uisce.	Le measúnacht scagtha faoi Mheasúnacht Chéim 1 de réir na Rialachán maidir le Gnáthóga (MRG) ar an WR&SRP chun féidearthacht iarmhairtí diúltacha móra a aithint, scagadh amach na roghanna go léir sa Phlean roghnaithe mar MC Chéim 2 a bheith ag teastáil lena n-aghaidh ach amháin an méadú ar WTW Castor Bay laistigh de láithreán Ramsar Loch nEathach. Mar chuid den WR&SRP éileofaí MC ardleibhéil. I gcás inar aithníodh sa MC an fhéidearthacht um iarmhairtí suntasacha dóchúla ar an láithreán Ramsar nó ar an LCS (Cosaint) ba ghá gealltanas chun rogha eile a chur in ionad an rogha sin le nach mbeadh MRG Chéim 3 agus 4 ina cheangal. Maidir le go leor de na roghanna WR&SRP ba ghá MRG a dhéanamh ar leibhéal tionscadail chun an dearadh mionsonraithe agus an bealach nó an t-ionad láithreáin deireanach a chur san áireamh. Cuimsíodh sa Phlean Triomaigh gníomhartha gearrthéarmacha ag a mbeadh iarmhairtí suntasacha féideartha ar Líonra Láithreán an RA. Is dóchúil go mbeadh MC Chéim 2 ag teastáil dóibh siúd. Rinneadh scagadh ar ocht gcinn de láithreáin LCS (Caomhnú), LCS (Cosaint) agus Ramsar le haghaidh an MC Chéim 2 agus astu siúd bhí nascacht dhíreach ag dhá láithreán – LCS (Caomhnú) an Fheabhail agus a chuid Fo-aibhneacha agus LCS (Cosaint) Loch Feabhail – le	Níl aon éifeacht i gcomhcheangal. Is féidir iarmhairtí féideartha ar láithreáin atá aitheanta a bhfuil nascacht acu le láithreáin in Éirinn a sheachaint/a dhíbirt má ghlactar modhanna foirgníochta i gcomhréir leis an dea-chleachtas caighdeánach agus cuir chuige chaighdeánacha eile. Ní féidir iarmhairtí suntasacha eile a shocrú go sonrach toisc nár aithníodh ionad na roghanna.

Plean agus Údar/Úinéir	Cuspóir an Phlean	Éifeachtaí/Idirghníomhaíochtaí i gComhcheangal Féideartha.	Conclúid
		láithreáin in Éirinn. Tháinig an MRG ar an gconclúid dá mbainfí úsáid as modhanna foirgníochta i gcomhréir leis an dea-chleachtas caighdeánach agus dá ndéanfaí na hoibreacha a shuíomh go híogair, go seachnófaí/go ndíbreofaí an fhéidearthacht um iarmhairtí suntasacha. Tá seans eile go dtarlódh iarmhairtí i gcomhcheangal mar thoradh ar roghanna áit a dtabharfaí faoi MRG ar leibhéal tionscadail. Áirítear leis an Plean Triomaigh inar aithníodh ceithre chineál leathan bearta lenar áiríodh astarraingtí méadaithe a d'fhéadfadh cur le laghdú ar leibhéil sreafa/uisce. Níor aithníodh, áfach, na hionaid um astarraingtí méadaithe (lasmuigh de choinníollacha ceadúnais reatha).	
Dréachtstraitéis Timpeallachta do Thuaisceart Éireann RTCGT (2021) https://www.daera-ni.gov.uk/consultations/environment-strategy-consultation	Tá sé ceaptha go mbeidh an Straitéis Timpeallachta ina straitéis uileghabhálacha ina leagfar amach tosaíochtaí comhshaoil Thuaisceart Éireann le haghaidh na mblianta atá le teacht agus beidh sé mar chuid den chlár oibre Fáis Ghlais. Déanfaidh an chéad Straitéis Timpeallachta bonn a chur faoi shraith idirghabhálacha ciallmhara agus éifeachtacha a chuirfidh feabhas ceart ar cháilíocht na timpeallachta agus dá bhrí sin, a chuirfidh feabhas ar shláinte agus ar fholláine na ndaoine atá ina gcónaí agus a bhíonn ag obair i dTuaisceart Éireann; cruthófar deiseanna chun an geilleagar a fhorbairt; tabharfar ardú céime do Thuaisceart Éireann mar cheannródaí timpeallachta; agus tabharfar deis do Thuaisceart Éireann cabhrú leis an timpeallacht dhomhanda a chosaint sna blianta atá le teacht.	Ní dhearnadh aon mheasúnacht i gcomhréir leis na Rialacháin maidir le Gnáthóga; straitéis ardleibhéil atá sa Straitéis Timpeallachta ina shocraítear treo Fheidhmeannacht Thuaisceart Éireann ó thaobh na timpeallachta, tabharfar níos mó sonraí faoi ghníomhartha, spriocanna agus torthaí inmhianaithe sa todhchaí nuair a bheidh na Straitéisí, na Pleananna Gníomhaíochta agus na cláir éagsúla á gcur i bhfeidhm a bheidh faoi coimirce na Straitéise Timpeallachta. Mar sin bheidh na sonraí maidir leis na Measúnachtaí Tionchair éagsúla atá le déanamh cuimsithe sna Straitéisí, sna Pleananna Gníomhaíochta agus sna Cláir siúd a eascróidh aisti toisc nár measadh gurbh phraiticiúil iad a chur in éineacht leis an Straitéis.	Níl aon éifeacht i gcomhcheangal. Straitéis ardleibhéil atá sa Straitéis Timpeallachta agus tabharfar faoi na measúnachtaí tionchair go léir (lena n-áirítear i gcomhréir leis na Rialacháin maidir le Gnáthóga) ag leibhéal níos ísle pleananna.
Dréachtphlean um Bainistíocht Riosca Tuilte TÉ 2021-2027 An Roinn Bonneagair (2021) https://www.infrastructure-ni.gov.uk/publications/second-cycle-northern-ireland-flood-risk-management-plan-2021-2027	Tá Plean Bainistíochta Riosca i gcás Tuilte (PBRT) mar cheanglas ag Rialacháin na Treorach maidir le Tuilte. Tarraingítear aird ann ar na guaiseacha agus rioscaí tuilte sna Limistéir ina bhfuil Riosca Suntasach Féideartha Tuilte i dTuaisceart Éireann ó aibhneacha, ón bhfarraige agus ó uisce dromchla. Aithnítear sa phlean na Spriocanna agus na Bearta a dtabharfar fúthu chun riosca tuilte a bhainistiú agus leagtar amach ann an chaoi a n-oibreoidh na húdaráis ábhartha as lámh a chéile le pobail chun rioscaí tuilte a láimhseáil. Sa PBRT cuirtear san áireamh na spriocanna beartais atá leagtha amach san fhís fhadtéarmach de chuid Fheidhmeannacht TÉ um fhorbairt inbhuanaithe earnáil an uisce: *Uisce Inbhuanaithe – Straitéis uisce fhadtéarmach do Thuaisceart Éireann (2015 – 2040).*	Tugadh faoi MRG lenar áiríodh Measúnacht Chuí ar an bplean. Sa MRG leagadh amach crios tionchair na mbeart sa phlean a chuimsigh Láithreáin Eorpacha in Éirinn, cúig LCS (Caomhnú), trí LCS (Cosaint)): LCS (Caomhnú) Chladach Chairlinn, LCS (Caomhnú) Shliabh Feá, LCS (Caomhnú) Chuan Dhún Dealgan, LCS (Caomhnú) Abhainn Dalua, LCS (Caomhnú) Loch Súílí, LCS (Cosaint) Loch Feabhail, LCS (Cosaint) Loch Súílí agus LCS (Cosaint) Loch Cairlinn. Aithníodh iarmhairtí diúltacha féideartha mar thoradh ar chailliúint gnáthóige, meathlú ar cháilíocht uisce agus ghnáthóg, agus cur isteach agus easáitiú. Aithníodh saincheisteanna sonracha mar thoradh ar dhá Limistéar lena ghabhann Riosca Suntasach Féideartha Tuilte; cailliúint gnáthóige, agus cur isteach agus díláithriú ISDanna ar LCS (Caomhnú) na Finne; meathlú ar cháilíocht an uisce agus ar ghnáthóga in ISDanna ar LCS (Cosaint) Loch Feabhail, LCS (Cosaint) agus LCS (Caomhnú) Loch Súílí agus LCS (Cosaint) Loch Chairlinn. Níor aithníodh aon ISDanna ar LCS (Caomhnú) Shliabh Fé ná ar LCS (Caomhnú) Chuan Dhún Dealgan. Rinneadh measúnacht ar iarmhairtí i gcomhcheangal le pleananna ar leibhéal cosúil leis i.e. pleananna bainistíochta abhantraí agus pleananna bainistíochta riosca i gcás tuilte, agus pleananna úsáide talún; áiríodh leo siúd Pleananna Bainistíochta Riosca i gCás Tuilte (MBRTA) 2016 de chuid na hÉireann. Bheadh MT ar thionscadail aonair ina cheangal, ach chuimsigh bearta a bhí san áireamh laistigh de PBRT TÉ dea-chleachtais chaighdeánacha fhoirgníochta lenar áiríodh Pleananna um Rialú Creimthe agus Dríodraithe, Pleananna chun Truailliú Uisce a Chosc agus Pleananna Freagartha um Éigeandáil Chomhshaoil, uainiú cuí oibreacha, scagadh cloí le treoir maidir le	Féidearthacht iarmhairtí i gcomhcheangal. Is féidir go mbeadh iarmhairí i gcomhar le chéile i gceist, go háirithe ar LCS (Caomhnú) na Finne áit a bhféadfadh nárbh leor dea-chleachtais chaighdeánacha tógála ná prótacail dea-chleachtais chun iarmhairtí diúltacha suntasacha a sheachaint. Ní sainaithnítear i gceann ar bith de ghníomhartha an Dréacht-PSSU 2050 aon suíomhanna ar leith ina bhféadfaí idirghabhálacha a dhéanamh agus ní féidir aon éifeachtaí beachta i gcomhar le chéile a shainaithint. Mar sin, is leor an maolú a shainaithnítear i Roinn 6 (Scrúdú MC/MC breise le haghaidh pleananna/idirghabhálacha íos-sraithe de réir mar is cuí) chun

Plean agus Údar/Úinéir	Cuspóir an Phlean	Éifeachtaí/Idirghníomhaíochtaí i gComhcheangal Féideartha.	Conclúid
		cur isteach ó thorainn, agus na prótacail dea-chleachtais chomh maith leis na Nósanna Imeachta Oibríochta Caighdeánacha. Maidir le Limistéar Dhoire ina bhfuil Riosca Suntasach Féideartha Tuilte, sainaithníodh go mbaineann iarmhairt fhéideartha leis ó thaobh chailliúint gnáthóige ar LCS (Caomhnú) an Fheabhail agus a chuid fo-aibhneacha (TÉ), atá le sruth ó LCS (Caomhnú) na Fine (Éire) agus leis an gcur chuige réamhchúramach á ghlacadh, sainaithníodh cailliúint gnáthóg chomh maith. Mar mhaolú don éifeacht sin "*Seachnófar cailliúint gnáthóige dhíreach laistigh de Láithreáin Eorpacha le haghaidh bonneagar nuathógtha agus seachnófar é nuair is indéanta le réasún chun bonneagar laistigh de Láithreáin Eorpacha a athchóiriú*" mar aon le bearta dea-chleachtais eile. Anuas air sin, glacadh leis go mbeadh MC ar thionscadail aonair ina cheangal. Cé nach bhfuil freagracht ar UÉ as bainistíocht riosca i gcás tuilte in Éirinn, maidir le haon fhorbairtí bonneagair/bainistíochta de chuid UÉ a d'fhéadfadh tionchar a bheith acu ar LCS (Caomhnú) na Finne d'fhéadfadh go mbeadh iarmhairtí carnacha acu ar an láithréan sin agus freisin ar LCS (Caomhnú) an Fheabhail agus a cuid Fo-aibhneacha.	aon éifeachtaí díobhálacha a sheachaint.
An Dréachtphlean Bainistíochta Abhantrach don 3ú timthriall 2021-2027 RTCGT (2021)	Leis na Rialacháin maidir le Timpeallacht Uisce (An Chreat-Treoir Uisce) (Tuaisceart Éireann) 2017 ceanglaítear Plean Bainistíochta Abhantraí (PBA) a dhéanamh agus a chur i bhfeidhm i dtimthriallta sé-bliana. Glacann an PBA cur chuige comhtháite, inar sainaithníodh na dobharlaigh sin ar féidir iad a rangú mar stádas 'maith nó níos fearr'. Freisin socraítear ann na spriocanna agus clár beart don chéad thimthriall sé-bliana eile chun cabhrú leis na dobharlacha sin a fheabhsú atá aicmithe mar faoi bhun 'dea-stádais'. Ritheann tréimhse 3ú timthriall an PBA ó 2021-2027. Tá an Plean i bhfoirm Dréachta faoi láthair.	Rinneadh MST don chéad shraith pleananna in 2009 agus rinneadh Measúnacht i gcomhréir le hAirteagal 6 den Treoir maidir le Gnáthóga ag an am céanna. Aithníodh i MRG 2009 gurbh ann d'iarmhairtí féideartha a d'fhéadfadh eascairt ó Bheartais, Phleananna agus Chláir eile, ach nárbh fhéidir iad sin a mheasúnú i dteannta le Pleananna 2009 toisc nach raibh sonraí sonracha maidir le cur i bhfeidhm na bPleananna sin agus na mBeartas, na bPleananna agus na gClár eile ar an leibhéal dobharlaí sainithe ag an am sin. Mar sin moladh sa mheasúnacht go gcuirfí scagadh i gcomhar tionchar féideartha faoi phróiseas Airteagal 6 den Treoir maidir le Gnáthóga i bhfeidhm nuair a bheadh sonraí faoi chur i bhfeidhm Chlár na mBeart (CBanna) faoi Phleananna 2009 ar eolas, le cinntiú nach dtarlódh aon iarmhairtí 'i gcomhcheangal le Pleananna agus Cláir tráth an chur i bhfeidhm. Rinneadh Tástáil maidir le Suntasacht Dhóchúil le socrú an mbeadh aon éifeachtaí suntasacha dóchúla ag na leasuithe atá sa Phlean nua (3ú Timthriall den PBA) ar chuspóirí caomhantais na láithreán sainithe ar líonra náisiúnta an RA. Níor cuireadh láithreáin Eorpacha laistigh d'Éirinn san áireamh sa mheasúnacht. Thug fionnachtana an chleachtaidh scagtha le fios nárbh dóchúil go mbeadh aon iarmhairtí [dochracha] móra (ina n-aonar nó i dteannta le pleananna nó tionscadail eile) ag na leasuithe atá beartaithe le cur san áireamh sa Phlean ar líonra láithreáin náisiúnta an RA, ag an am seo, faoi réir an mholta maidir le scagadh agus measúnú breise, áit is gá, nuair a gheofar eolas ar shonraí chur i bhfeidhm POM ar leibhéal sonrach do láithreán. Is é cuspóir an Phlean Bainistíochta Abhantraí cáilíocht uisce a fheabhsú agus dá bhrí sin ní dóchúil go mbeidh aon tionchair dhochracha acu ar an gcomhshaol a d'fhéadfadh éifeacht a bheith acu ar an ngnáthóg seo. Aithníodh iarmhairt shuntasach fhéideartha ar LCSanna (Cosaint), áfach, mar thoradh ar aon fheabhsúcháin fhéideartha ar cháilíocht uisce a mbeadh laghdú ar fháil bia mar thoradh orthu. Dá dtarlódh na hiarmhairtí sin, bhainfeadh siad le láithreáin sonracha agus ós rud é nárbh eol mionsonraí sonracha na POManna, níorbh fhéidir measúnú breise a dhéanamh, agus dá bhrí sin rinneadh iarmhairtí féideartha dá leithéid a scagadh amach leis an moladh scagadh breise a dhéanamh nuair a bheifear ar an eolas faoi shonraí chur i bhfeidhm.	D'fhéadfadh iarmhairtí i gcomhcheangal tarlú ach ní féidir iad a aithint de réir ionaid. Moladh go ndéanfaí scagadh/measúnú breise, go háirithe maidir le LCSanna (Cosaint), a luaithe a bheadh sonraí feidhmithe ar eolas toisc nach bhféadfaí na himpleachtaí do dhobharlaigh aonair a shainiú. Níor cuireadh Suímh Eorpacha laistigh d'Éirinn san áireamh sa mheasúnú agus, mar sin, ní féidir iarmhairtí comhcheangailte féideartha ar na láithreáin sin a shainaithint. Mar sin féin, is é cuspóir na bPleananna Bainistíochta Abhantraí cáilíocht uisce a fheabhsú agus dá bhrí sin, de ghnáth, ní dóchúil go mbeidh tionchair dhochracha comhshaoil acu ar ghnáthóga uisceacha.
Pleananna an RA			
Ráiteas Beartais Mhuirí na Ríochta Aontaithe HM Government (2011) https://www.gov.uk/government/publications/uk-marine-policy-statement	Creat atá sa Ráiteas Beartais Mhuirí (RBM) chun Pleananna Muirí a ullmhú agus cinntí a ghlacadh a mbíonn éifeacht acu ar an timpeallacht mhuirí sa RA. Ullmhaíodh é agus glacadh leis chun críocha alt 44 den Acht um Rochtain Mhuirí agus Chósta 2009.	Bhí an RBM faoi réir, agus treoraithe ag, Measúnú ar Inbhuanaitheacht (MI). Chuimsigh sé sin ceanglais na Treorach maidir le Measúnacht Straitéiseach Timpeallach. Tugadh faoi MRG. Léirigh an MRG nádúr straitéiseach ardleibhéil an RBM agus mar sin níor aithníodh ach tionchair ardleibhéil leis. Thángthas ar an gconclúid nárbh fhéidir an fhéidearthacht a eisiamh go bhféadfadh go mbeadh iarmhairt dhiúltach ar shláinte Láithreáin Eorpaigh amháin nó níos mó ag gníomhaíochtaí atá aitheanta sa RBM. Ar an gcúis sin, tugadh faoi	Tá éifeachtaí i gcomhcheangal féideartha ach ní féidir iad a aithint. Creat ardleibhéil é an RBM agus níorbh fhéidir ach tionchair ardleibhéil a aithint. Thángthas ar an gconclúid leis an RBM nárbh fhéidir

Plean agus Údar/Úinéir	Cuspóir an Phlean	Éifeachtaí/Idirghníomhaíochtaí i gComhcheangal Féideartha.	Conclúid
	Tá an Rúnaí Stáit, Airí na hAlban, Aire na Breataine Bige agus an Roinn Chomhshaoil i dTuaisceart Éireann chun glacadh leis an RBM i dteannta a chéile agus céim lárnach é i dtreo an fhís a chomhlíonadh atá ag Riaracháin an RA mar atá 'aigéin agus farraigí glana, folláine, sábháilte, táirgiúla agus bithéagsúla'. Éascóidh agus tacóidh an RBM le ceapadh na bPleananna Muirí, agus iad ag cinntiú go mbainfear úsáid as acmhainní muirí ar bhealach inbhuanaithe i gcomhréir leis na spriocanna muirí ardleibhéil.	mheasúnacht ar réitigh mhalartacha agus ar Chúiseanna Ríthábhachtacha Leasa Phoiblí Sháraithigh (CDLPS). Is féidir go mbeadh gach Plean Muirí agus tionscadal a chuirtear i gcrích i gcomhréir leis an RBM faoi réir an nós imeachta na measúnachta cuí. Dá mba amhlaidh tar éis an nóis imeachta sin, ba ghá le MC agus thángthas ar an gconclúid leis sin go bhféadfadh go mbeadh éifeacht ag an bPlean Muirí nó an tionscadal ar shláine aon láithreáin Eorpaigh, go mba ghá aghaidh a thabhairt ar shaincheisteanna i ndáil le CRLPS, le sláine láithreáin agus cúiteamh, i gcomhréir leis an reachtaíocht agus an treoir ábhartha.	an fhéidearthacht go bhféadfadh go mbeadh éifeacht aige ar Láithreáin Eorpacha a chur as an áireamh. Bheadh gach Plean Muirí agus tionscadal a chuirfí i gcrích i gcomhréir leis an RBM faoi réir MC, áfach, áit ba chuí.

8 Ráiteas Scoir

Moltar bearta maolaithe atá curtha i láthair san MC (Cuid 6) le cinntiú nach mbeidh aon iarmhairtí diúltacha ag an Dréacht-PSSU 2050 ar aon Láithreá(i)n Eorpach(a) ina n-aonar nó i dteannta le pleananna agus cláir eile.

Leis an gconclúid sin ní bhaintear an gá go mbeadh aon phleananna, straitéisí nó tionscadail, nó ceadanna eile a ghabhann le, nó a eascraíonn ón Dréacht-PSSU 2050 faoi réir Scagtha le haghaidh MC/MC i gcás inar cuí. Anuas air sin, ceanglófar ar aon tionscada(i)l srl. a eascróidh ó chur i bhfeidhm an Dréacht-PSSU 2050 cloí le haon bhearta maolaithe agus prionsabail chun Láithreáin Eorpacha a chosaint atá aitheanta laistigh den RTN seo.

Is í conclúid an RTN don Dréacht-PSSU 2050 ná nach mbeidh aon iarmhairtí diúltacha ag an PSSU ar aon Láithreá(i)n Eorpach(a), ina n-aonar nó i dteannta le pleananna agus cláir eile.

9 Tagairtí

Campbell C, Hodgetts N agus Lockhart N (2013). *Hamatocaulis vernicosus* (Mitt.) Hedenäs (Cleithchaonach caol glas i bPoblacht na hÉireann). Airteagal 17 den Doiciméad Tacaithe Tuarascála 2013

Gilbert G, Stanbury A agus Lewis L (2021). Birds of Conservation Concern in Ireland 4: 2020–2026. Éin na hÉireann 43: 1-22.

JNCC (2024a). Airteagal 17 Tuarascáil ar an Treoir maidir le Gnáthóga 2019: Measúnachtaí ar Stádas Caomhantais Gnáthóg 2019. Ar líne: https://jncc.gov.uk/our-work/article-17-habitats-directive-report-2019-habitats/

JNCC (2024b). Airteagal 17 Tuarascáil ar an Treoir maidir le Gnáthóga 2019: Measúnachtaí ar Stádas Caomhantais Speiceas na nGnáthóg 2019. Online: https://jncc.gov.uk/our-work/article-17-habitats-directive-report-2019-species/

Mayes E (2008). An Chreat-treoir Uisce, Clár Beart, Láithreáin Ardstádais, Limistéir Chosanta Aguisín IV: Gnáthóga agus Speicis atá ag Brath ar Uisce Nollaig 2008.

SPNF (2019a). Stádas na nGnáthóg agus na Speiceas faoi Chosaint AE in Éirinn. Imleabhar 1: Forléargas Achomair.

SPNF (2019b). Stádas na nGnáthóg agus na Speiceas faoi Chosaint AE in Éirinn. Imleabhar 2: Measúnuithe ar Ghnáthóga.

SPNF (2019c). Stádas na nGnáthóg agus na Speiceas faoi Chosaint AE in Éirinn. Imleabhar 3: Measúnuithe ar Speicis.

SPNF (2023a). Bileoga Sonraí LCS (Caomhnú) (scairbhileog) Leagan 17 Deireadh Fómhair 2023 Ar líne: https://www.npws.ie/maps-and-data/designated-site-data/sac-and-spa-datasheets-downloads

SPNF (2023b). Bileoga Sonraí LCS (Cosaint) (scairbhileog) Leagan 17 Deireadh Fómhair 2023 Ar líne: https://www.npws.ie/maps-and-data/designated-site-data/sac-and-spa-datasheets-downloads

SPNF (2023c). Láithreáin Chosanta in Éirinn. Leathanach gréasáin https://www.npws.ie/protected-sites [Arna rochtain Márta 2024]

Tyldesley, D. and Associates (2015). Habitats Regulations Appraisal of Plans, Guidance for Plan-Making Bodies in Scotland. Leagan 3.0. Eanáir 2015.